

PHOTO © Michel Perez. PRODUCT PHOTO Gert Jansson. 51-204.

Michel Perez i Profoto

Mišel Perez jedan je od fotografa koji doprinose uspehu proslavljene Leçons de Séduction d'Aubade. On je autor predivnih serija fotografija kojima se reklamira francusko rublje.

Njegove fotografije objavljuju se u ženskim magazinima kao što su *Figaro Madame*, francuski *Elle* i Španski *GQ*, kao i u ostalim izdanjima grupe Condé Nast. Rad mu je jednostavan, bilo u studiju, bilo na lokaciji uz korišćenje Pro-B2/R generatora, jer je Mišel isprobao sve vrste tehnika osvetljavanja, ali najjednostavnije radi sa elektronskim fleševima i HMI rasvetom.

Profoto Pro-7a 1200 njegov je apsolutni favorit; "Zahvaljujući ekstremno kratkom trajanju fleša, uvek mogu da uhvatim svoje modele u pokretu", objašnjava.

Mišelova uobičajena postavka rasvete uključuje pet Profoto generatora, dvanaest fleševa i odgovarajuće uređaje za oblikovanje svetla. On ceni gigantski Profoto kišobran veličine 7 stopa, koji jedini može da omogući mekoću dnevnog svetla.

EKSKLUZIVNI UVOZNIK I DISTRIBUTER

Pčinska 15a, 11000 Beograd
011/24-56-151; 30-87-004
www.refot.com e-mail: info@refot.com

Profoto
The Light Shaping Company

RAW FORMAT | FOTO-KLUB 202 | CAPTURE NX 2 | MALA STONA RASVETA 2 | TRIKOVI RETUŠA

ReFoto

ČASOPIS ZA KULTURU FOTOGRAFIJE | BROJ 52 | OKTOBAR 2008 | WWW.REFOTO.CO.YU

Photokina
NAJAVA

Internet
prodaja fotografija

Panasonic
Lumix DMC-LX3

Fuji S100FS

Canon
EOS 1000D

Nikon Coolpix P80
18x optički zum

ISSN 1450-6394

DIN 250
K. M. 8
KUNA 34
DEN. 250
EVRA 4

Ève Morcrette
SVET INTIME

Giorgio Gruizza
TELO KAO PROVOKACIJA

Koliko vam OBJEKTIVA
"objektivno" treba?

Zabrinuti ste za performanse stativa?

190CX

Manfrotto carbon fibre
radi to bolje.

Manfrotto
190C PRODA

cevi od 100% karbon fibera -
ostali delovi od magnezijuma -
sistem brzog postavljanja
centralnog nosača

Manfrotto

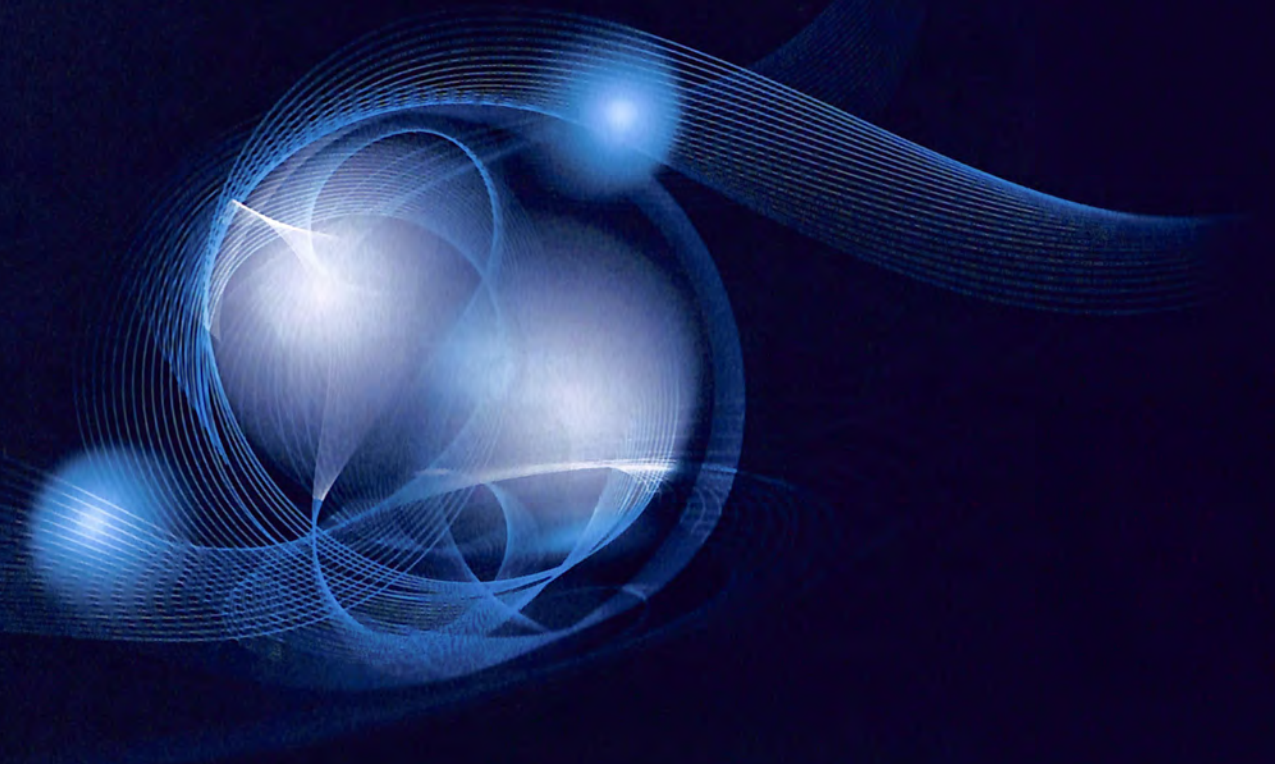
190x.manfrotto.com

Za više informacija:
RefotB, Pčinjska 17, 11000 Beograd, t. 011 2456151, 308 7004, f. 011 446 0234, e-mail: info@refot.com

Rešenje za važne poslovne odluke

AB Soft poslovni informacioni sistemi

- Savremeni ERP informacioni sistem
- Upravljanje ljudskim resursima
- Proverena platforma - MS SQL Server
- .NET integracija (web, mobile, ...)

Uz kupovinu našeg
poslovno informacionog sistema
dobijate po posebno povoljnim uslovima:

- Small Business Server Premium 2003 R2
- Windows Server Standard 2008
- SQL Server Standard 2005

Microsoft
GOLD CERTIFIED
Partner

ABSoft

arti: Gospodara Vučića 21 • Beograd • tel: +381(11)38.11.500 • www.absoft.co.yu • office@absoft.co.yu

STALNE RUBRIKE

- 4 **U FOKUSU**
London, Kuba, Leskovac...
- 8 **AKTUELNOSTI**
Najave, konkursi, izložbe, knjige
- 14 **MOJE ISKUSTVO**
Koliko nam objektiv "objektivno" treba
- 26 **PRAKSA NA DELU – PRODAJA FOTOGRAFIJA NA INTERNETU**
Internet nudi bezbroj mogućnosti za prezentaciju, učenje, prodaju... fotografija
- 38 **POPULARNA ISTORIJA FOTOGRAFIJE**
Predstavljanje stvarnosti u američkoj fotografiji
- 40 **IZ ISTORIJE**
Dagerotipisti se, po pravilu, na svojim delima nisu potpisivali
- 42 **FOTO-KLUB "202"**
Od Foto-kino kluba "Timok" zahvaljujući Radojci Milojeviću nastao je Photoclub "202"
- 44 **IZLOŽBE**
Zaječarski trideset drugi međunarodni salon fotografije na temu "Dete"
- 46 **VEB-KONKURS**
I digital-art ima svoje mesto na BPC-u
- 56 **ŠTAPOM I KANAPOM**
Softboksovi u mini studiju
- 80 **KOLEKCIONARSKI UGAO**
Rollei 35 – kontraverzni fotoaparati
- 82 **FOTO-KOMENTAR**
- 86 **KONKURSI:**
Najbolja digitalna fotografija, Autoportret i praksa Moderna fotografija
- 96 **PISMA ČITALACA**

FOTOŠKOLA

TEHNIKE FOTOGRAFISANJA, DIGITALNA OBRADA

- 36 **DIGITALNA FOTO-ŠKOLA**
Toniranje kolor i crno-belih fotografija i kalibracija
- 54 **ADOBE PHOTOSHOP**
Korekcija figure filterom Liquify

© GIORGIO GRUIZZA

BENIS ARAPOVIC

ZOLTAN MADACSI, MAĐARSKA

78

72

74

58

18

71

36

© EVE MORCLETTE

48

FOTOGRAFI

PORTFOLIJU POZNATIH IMENA FOTOGRAFIJE

- 18 **GIORGIO GRUIZZA**
Moderna verzija arhetipske lepote tela
- 48 **ÈVE MORCLETTE**
Fotografije prepune emocija, ličnog istraživanja i vrlo delikatne senzualnosti

TEHNIKA

FOTOTEHNOLOGIJA, SKENERI, ŠTAMPAČI

- 58 **NOVITETI**
Uvod u ovogodišnju Photokinu
- 68 **CANON EOS 1000D**
"Canonov" junior u kategoriji D-SLR fotoaparata
- 71 **OLYMPUS ZUIKO DIGITAL ED 25 MM**
"Palačinka" objektiv
- 72 **NIKON COOLPIX P80**
Veliki raspon zum objektiv, kompaktne dimenzije i jednostavno rukovanje
- 74 **PANASONIC DMC-LX3**
Namenjen korisnicima D-SLR fotoaparata koji imaju potrebu za manjim fotoaparatom
- 76 **FUJI FINEPIX S100 FS**
Odličan izbor za one koji žele da kupe fotoaparati s objektivom koji ne moraju da menjaju
- 78 **CAPTURE NX 2**
Počinjemo priču o drugoj verziji Nikonovog programa za otvaranje RAW fajlova

MOHAMMAD GOLCHIN, IRAN

44

NASLOVNA STRANA

© GIORGIO GRUIZZA

reč urednika

RAZGOLIČEN REFOTO

Nemojte naslov bukvalno da shvatite, mada smo bili u iskušenju da napravimo "nudističku redakciju" na temperaturama i do četrdeset stepeni koje su, u Beogradu, na granici podnošljivog. Anketna časopisa pokazala je, na moje veliko iznenađenje a malo i razočaranje, da su naša čitalačka publika – osamdeset odsto muškarci. Muškarci, poznato je, pored tehnike, vole i žene, a mi smo spojili te dve ljubavi u jednu, najveću, zvanu fotografija. Posle osvrta na modu, rešili smo da se "oslobodimo" odeće i "stajlinga", pa smo za ovaj broj spremili dva portfolija s akt-fotografijama. I pored tog velikog procenta muškaraca u fotografiji, začuđuje da izuzetno mali broj njih snima akt fotografije. Posle razgovora s Đorđom Gruizzom (Giorgio Gruizza) shvatila sam da nije razlog što ne žele, već je izuzetno teško naći modela koji, za početak, želi da se fotografiše i kasnije da odobrenje za štampanje i izlaganje fotografija. Akt-fotografija, naravno, podrazumeva i muške modele, što u ovoj našoj malojoj, staromodnoj Srbiji, predstavlja "mission impossible"! Nadam se da ćete uživati u fotografijama koje objavljujemo (ni žene nismo zaboravili – glavni urednik zastupa manjine), a ako sve bude teklo po planu, organizovaćemo radionicu na temu akt-fotografije. Praksa na delu malo je neobična jer se ne bavi nekom od tehnika snimanja određene teme, već kako da svoja remek-dela, ili čak sasvim obične fotografije, dobro unovčite. Verujte, tržište je ogromno, i takoreći nepresušno, pa čak i ono što smatrate viškom može doći do svog kupca – ako mu pokažete, tj. utrete put. Fotografska druženja na Internetu veoma su zanimljiva i popularna, pa smo ukazali na neke od najposećenijih adresa i ukratko opisali šta vas tamo čeka – ne brinite, samo lepe stvari. Ne propustite priču o zaječarskom foto-klubu "202" koji dokazuje da privatizacija i ne mora biti tako loša stvar, ako je ne propustite našim ministrima. Milan i dalje ođaje svo skrivena blaga Camera RAW programa, koja umnogome olakšavaju život fotografima ispred računara. Njegova radionica nastavlja da radi, pa, ako i vi imate tako vešte ruke, spremni ste za posao i snimanje stoka fotografija koje vam mogu doneti finansijsku nezavisnost, tako neophodnu da biste se posvetili kreativnom radu. Fotokina kuca na vrata dok ja ovo pišem, a kad broj bude u prodaji, mi ćemo prelaziti kilometre i kilometre po ogromnim halama kelnskog sajma da bismo prikupili što više informacija za sledeći, novembarski broj, koji će u potpunosti biti posvećen ovom najvećem sajmu fotopreme na svetu. Za sada, samo najava sajma s vrućim novitetima koje su proizvođači "pustili u etar", a poneke i nama šapnuli na uvo jer, svaku Fotokinu prati to šuškanje i nagađanje koje podiže tenziju i stvara napetu atmosferu. Možda je i to jedan od razloga zašto Fotokina uvek izgleda tako glamurno i "bombastično", ponekad podseća na pravi cirkus u kojem svako želi da izgleda najbolje što može. Na nama ostaje da tokom naredne godine sumiramo utiske i testiramo sve što nude proizvođači da bismo videli šta nam stvarno treba i šta vredi, a šta je bio čist marketing. Snačić, ponekad, nije lako, ali iskustvo mi govori da je ovo samo još jedan "vašar" na kojem muškarci tragaju za najnovijim igračkama koje će, već sledeće godine, zameniti novim, savremenijim i "za goli život" neophodnim.

IVANA BREZOVAC
ivana.brezovac@refoto.co.yu

OSNIVAC I IZDAVAC REFOT B, Beograd, Pčinjska 17

DIREKTOR Petar Vukadinović

CENA pojedinačnog broja 250 dinara

žiro-račun 255-0009780101000-19

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK mr fot. Ivana Brezovac

IZVRŠNI UREDNIK Milan Živković, milan.zivkovic@refoto.co.yu

UREDNIK TEHNIKE Boris Bjelica, boris.bjelica@refoto.co.yu

REDAKCIJA mr fot. Vladimir Červenka, Svetislav V. Dragović, Miroslav Nikoljačić, Imre Szabó, Goran Malić

SARADNICI Vojin Mitrović (Pariz), Jelena Matić, Igor Ilić

Marija Milovanović-Maksimović, Radomir Maša Dikosavljević, Zoran Imširagić, Dejan Stojanović

TEHNIČKA REDAKCIJA I DIZAJN Sanja Kovačević

LEKTOR Biljana Gordić

MARKETING mr fot. Dragan Pavlović, dragan.pavlovic@refoto.co.yu

REFOTO, tel. 011/344-9641; 344-9642; faks. 011/4460-234

ŠTAMPA Štamparija "Politika AD", Beograd

PRE-PRESS REFOT B – Rukopisi i priloge se ne vraćaju.

E-POŠTA: info.refoto@refoto.co.yu

CIP – Katalogizacija u publikaciji Narodna Biblioteka Srbije, Beograd

77
FOTO: časopis za kulturu fotografije/glavni i odgovorni urednik Ivana Brezovac. – 1996, br. 1 – Beograd (Pčinjska 17): Refot B, 1996 – (Beograd: Politika). – 30 cm

Od br. 4/2001 štampa se latinicom, a naslov je Refoto. – Varijanta naslova: Refoto
ISSN 1450-6394 = Foto (Beograd)
COBISS SR-ID 117858055

ISPRAVKA

U prošlom broju, u rubrici Tehnika, kod prikaza fotoaparata Hasselblad H3DII-39MS, napravljena je greška kod potpisa distributera. To je firma Total Design, www.totaldesign.co.yu, 063/8296-246, kojoj se ovom prilikom izvinjavamo.

**ZORAN VASIĆ, LONDON,
"CARNAVAL DEL PUEBLO"**

"Ovaj karneval tradicionalno se održava svakog avgusta u Londonu i najveći je događaj latinoameričke kulture i folkloru u Evropi. Kada je organizovan prvi put, 1999. godine, imao je svega 4.000 posetilaca, dok je ove godine bilo rekordnih 150.000 posmatrača. Karneval krasi tri osobine: boja, pokret, zvuk. Tu su šareni nacionalni kostimi; pokret je druga upečatljiva i sveprisutna osobina ovog praznika i, naravno, muzika u prepoznatljivim ritmovima: rege, salsa, tango... Kako preneti na fotografiju ovu eksploziju boja, pokreta, i zvukova?

Pokret – dugom ekspozicijom, od 1/4 s do 1/8 s namerno je pojačan pomeranjem fotoaparata u smeru suprotnom od kretanja objekta. Kolorit sam pokušao da prenesem maksimalnim otvorom blende od 4,0 ili 4,5 i polarizacionim filterom koji povećava zasićenost boja, a moram da priznam i da mi je samo nebo pomoglo! Bio je blago natmuren dan, s oblacima koji su uspešno branili boje i teksturu od nezdravog dejstva sunčevih zraka. Što se tiče muzike, držao sam poklopac objektivu otvoren kada god bih čuo mambo ritam, pa koliko nota ude u fotoaparat – ude!"

Zoran Vasić rođen je 1961. godine u Vršcu. Fotografijom je počeo da se bavi na studentskim i autostoperskim putovanjima po Evropi, u "ono" vreme kada za to još nisu bile potrebne vize. Živi i radi u Velikoj Britaniji i bavi se finansijama i investicijama. Prvi fotoaparat bio je Canon AL-1, iz jedne male serije za kratkovidne iz čijeg se usputnog optičkog pomagala kasnije razvio autofocus (jedanaestogodišnji sin Natanijel redovno fotografiše i uporno koristi manuelno fokusiranje!). Koristio je Canon 1n i Nikon film skeneru do pre dva meseca kada je najzad položio (analogno) oružje i prešao na digitalnu foto-opremu: Canon 5D i zum objektiv 24-105 mm L. Snimci s karnevala u "Burgess" parku prva su mu "rolna" snimljena D-SLR fotoaparatom.

U OVOM BROJU
SPONZOR RUBRIKE JE

artstudio

NAGRAĐENI AUTORI DOBIAJU FOTOTEKNIČKI I SAJEBNI
FOTOGRAFIJA (FORMATA 30 x 30 cm, UBRIMA 20 STRANA)

U fokusu

NAJBOLJE FOTOGRAFIJE ČITALACA OVOG MESECA

JOVANA STOJANOVIĆ, LESKOVAC, "NOVI SVETovi"

"Za ove fotografije koristila sam stari analogni fotoaparata Praktica PLC3, koji obožavam, a analogna fotografija mi, zbog atmosfere koju stvara, mnogo više odgovara u ostvarenju nekih zamisli. Makrofotografija mi je omogućila da zabeležim neke od delića sasvim običnih predmeta iz naše divne stvarnosti, koji su me fasci-

nirali svojim bojama i oblicima. Oni, izdvojeni iz svog realnog konteksta i udaljeni od onoga što stvarno jesu, za mene dobijaju neku posebnu lepotu koju želim da ulovim i prenesem na parče filma."

Student pete godine Fakulteta umetnosti u Nišu. Član Foto-kluba "FON" Niš. Aktivno se bavi fotografijom od početka srednje škole.

NEMANJA ĐORĐEVIĆ, VRANJE "Siv"

"Fotografija "Siv" nastala je u Nišu, u proleće 2006. godine. Snimljena je popodne, s prozora jedne od viših zgrada u samom centru grada. Tog trenutka gledao sam da izbegnem scene u kojima su ljudi prolazili glavnom ulicom, već sam odlučio da Canonom A 80 uhvatim potpuno drugačiji kadar. Fotografiju sam naknadno prebacio u sepiju i pojačao

kontrast u Photoshopu. Nebo sam preko opcije Levels malo potamnio."

Rođen je 1985. godine u Vranju. Student završne godine marketinga. Fotografijom se bavi od 2000. godine. Pored portreta, prirode, socijalne i "lajf" fotografije, posebno ga privlači fotografisanje muzičkih događaja. Završio je "Školu kreativne fotografije" u Nišu. Učesnik je grupne izložbe fotografija polaznika te škole i grupne izložbe fotografija "Vranje 2007." Član je niškog fotokluba "FON". Trenutno radi kao fotoreporter internet-magazina *Balkanrock*.

ALEKSANDAR STOJANOVIĆ, LESKOVAC, "ROŠTILJADA"

"Otvaranje Devetnaeste roštiljade u Leskovcu. Kako zabeležiti spektakularan vatromet i dočarati atmosferu? Postaviti stativ usred mase ljudi i snimiti vatromet iz žablje perspektive? Ne! Gde je tu roštiljida, Leskovac, atmosfera...? U samom

centru nalazi se nekoliko solitera s kojih se pruža lep pogled na grad. Ulica je prepuna šarenih ugostiteljskih štandova koji upotpunjuju uzavrelu atmosferu. Da bi nastao ovakav noćni snimak, potrebna je duga ekspozicija pri kojoj se javlja šum, ali,

srećom, taj problem postaje sve manji i gotovo da nema potrebe za redukcijom u fotoaparatu ili u Photoshpu. Fotografisano je Nikonom D300, ISO 200, f/13, a ekspozicija je bila postavljena na 8 sekundi kako bih dobio lep i "razliven" vatromet. Sve ovo ne bi uspelo da nije bilo čvrstih Manfrotto nogu."

Aleksandar Stojanović, 24. godine, student Elektronskog fakulteta u Nišu i zaljubljenik u fotografiju. Fotografijom se bavi skoro četiri godine i otkora je ponosni vlasnik Nikona D300 koji, za sada, zadovoljava sve njegove potrebe. Najviše ga privlači snimanje portreta i "lajf" fotografija, ali ne propušta nijednu priliku koja može doneti dobru fotografiju.

DAVOR KONJIKUŠIĆ, BEOGRAD, "GUČA"

"Fotografija je snimljena na ovogodišnjem Saboru trubača u Guči. Verovatno je jedna od najuspešnijih u seriji koje sam napravio. Fotografima su ove godine mnogi restorani i kafane zabranjivali fotografisanje u trenutku dok su pored trubača goste zabavljale i oskudno obučene romske plesačice. Razlog za to je verovatno što su mnoge od njih malo-

letne. U odsutnom trenutku uspeo sam se uvući u jedan od restorana među grupu mladića i uhvatiti odlučujući momenat."

Davor Konjikušić rođen je 1979. godine. Studirao je novinarstvo na Fakultetu političkih nauka u Beogradu i radio kao novinar za više medija, uključujući i nedeljnik *Vreme*. Autor je nekoliko dokumentarnih filmova. Poslednjih godina sve više se bavi fotografijom i trenutno studira na Akademiji dramskih umetnosti u Zagrebu, na smeru Snimanje (fotografija).

I photo

Na pravom mestu u pravo vreme. Prepusti sve ugrađenom GPS-u.

Ne propuštaj prava životna iskustva. Sa Sony Ericsson C702 se neće izgubiti. Ugrađeni GPS vodi te do odredišta, tačno na vreme.

telenor
Misi lepše. Vidi dalje.

TARIFNI PAKET	CENA
FLEKSI 4000	8.990
FLEKSI 2000	12.990
FLEKSI 1000	16.590
FLEKSI 500	19.990
PRENESI 1500	10.990
PRENESI 700	12.990
PRENESI 325	16.590
PRENESI 150	19.990
PRENESI 60	21.990
Cena bez popusta:	25.000

NOVO Pozovite **063 39 39 39**
www.telenor.rs

KONKURSI

PRIPREMILE:
MARIJA MILOVANOVIĆ-MAKSIMOVIĆ
ISIDORA BOJOVIĆ

BIH CIRCUIT – PRVI
MEĐUNARODNI SALON
FOTOGRAFIJE

Foto-grupa "f8" i Asocijacija za umjetničku fotografiju u Bosni i Hercegovini pozivaju sve ljubitelje fotografije da pošalju svoje radove na BiH Circuit. Izložba će biti postavljena u Sarajevu, Mostaru i Banjaluci. U svakom gradu biće prikazane iste fotografije koje će odabrati međunarodni žiri. Takmičenje se sastoji iz dvije sekcije: a) slobodna tema i b) specijalna tema: "Boje jeseni". Fotografije se šalju na kompaktnom disku. Propozicije i aplikacioni formular nalaze se na zvaničnoj veb-stranici: www.grupaf8.com ili pošaljite i-mejl na: f8info@gmail.com. Rok: 2. novembar 2008.

PLANET MAGAZIN

KONKURS ZA NAJBOLJU FOTOGRAFIJU
S PUTOVANJA

Rok: 20. 10. 2008.

Format: isključivo digitalni format (on-lajn "upload"), najmanje 4 x 6 inča, na 72 dpi (nagrađeni radovi se za objavljivanje dodatno šalju u većoj rezoluciji).

Tema: "Mnogo svetova, jedna planeta"; prikaz različitih delova planete, sa svim specifičnim odlikama kulture, stanovištva, podneblja itd. Participacija: 15 američkih dolara po aplikaciji. Nagrade: gran-pri nagrada obuhvata put oko sveta, a zatim i objavljivanje fotografija s putovanja na deset stranica. Prve tri nagrade su "livebook" – portfolio veb-sajt (osnovni paket) ili, otprilike, 800 dolara za bilo koji drugi veb-sajt paket i upgrade. Takođe, uključen je i portfolio na šest stranica. Info i apliciranje: <http://www.planet-mag.com/photocontest/>.

REFOTO I ZOOM ČASOPIS
DUGOROČNA SARADNJA

Madarski foto i "life style" časopis Zoom koji je osnovao i uređuje Milan Radišić (Refoto br.27) pokrenuo je saradnju s našim časopisem. Do sada je Zoom preuzeo nekoliko članaka iz oblasti tehnike, a u decemarskom broju naši čitaoci imaju priliku da pročitaju ekskluzivan prilog koji smo dobili u ovoj "razmeni".

IZLOŽBE

PRIPREMILA: JELENA MATIĆ

Tri decenije Španske fotografije

4. 9 – 6. 10. GALERIJA INSTITUTA "SERVANTES" I ISTORIJSKI MUZEJ SRBIJE, BEOGRAD

Tokom druge polovine prošlog veka tri najznačajnija specijalizovana časopisa za fotografiju u Španiji bili su: Afal (izlazio od 1956. do 1963, i prvi je probio led kada je u pitanju angažovana fotografija), Nueva Lente (izlazio je tokom osamdesetih godina i predstavljao avangardni projekat koji je težio inovacijama i preokretu) i Photovisión (prvi broj ovog časopisa koji izlazi i danas pojavio se 1981. godine). Na izložbi kustosa Fernande Ljobet i Anhelesa Beherana prikazano je sedamdesetak fotografija dvadeset sedmoro fotografa. Radovi, kako različite tematike, tako i pristupa, objavljeni su u časopisima od druge polovine

pedesetih, do kraja osamdesetih, i početka devedesetih godina XX veka i predstavljaju neke od najboljih radova savremene španske fotografije. Pored fotografija, kao dokaz raznolikosti štampe, formata i sadržaja, izloženi su i primerci časopisa i naslovnih strana uvećanih i štampanih na posebnim panoima. Koncept izložbe, kako u tekstu kataloga stoji, "temelji se na različitim formalnim prezentacijama koje može imati fotografija, tj. na značaju fotografije u promovisanju jedne izložbe ili na štampanoj fotografiji u časopisu, kao i na njenoj važnoj ulozi prenosioca umetnikovog pogleda na svet i odražavanja istorijskog konteksta."

Podeljene nagrade konkursa "Neopiktorijalizam"

Jedna od stvari u kojoj cela redakcija zaista uživa jeste kada, nakratko, pobegnemo od obaveza i družimo se s našim čitaocima. Tako je bilo i prilikom dodele nagrada prvog septembra.

Od sedam nagrađenih autora u redakciju su stigli: Ana Pozderac, Renata Zelić, Milan Antanasijević i Vladimir Čurčin, a najprijetnije nas je iznenadila Renata koja je iz Tuzle došla samo zbog ovog druženja. Ostali nagrađeni (Maja Arandelović, Husein Šljivo i Josif Raspopović) nisu mogli da dođu i njima su nagrade poslate poštom. Moramo da konstatujemo da su nagrade dospele u prave ruke jer su dva Corel Painter X paketa stigla do ilustratora i profesionalnog slikara, a tri Paint Shop Pro Photo X2 i dva Coskin digitalna rama do fotografa. Dogovorili smo se i da nam na kraju godine nagrađeni autori pošalju svoje radove da vidimo koliko su stimulativne bile nagrade. M. ŽIVKOVIĆ

Aleksandar Antić

2 – 16. 10. GALERIJA "STARA KAPETANIJA", ZEMUN

Dobitnik nagrade publike na prošlogodišnjem Prolećnom salonu, likovni umetnik fotografije Aleksandar Antić, na izložbi će predstaviti oko četrdeset fotografija koje zajedno s multimedijalnim projekcijama prikazuju njegov specifičan odnos prema prirodi, prastvaraocu. Fotografije su snimane analognim velikoformatnim fotoaparatom, a realizovane vrhunskom fotografskom kolor-tehnologijom "Cibachrome". Pored velikog vizuelnog užitka koji daruje svojom izložbom, autor nas upućuje u drugi svet

i način življenja suprotan gradskom svakodnevnom, s porukom da treba koristiti svaku česticu datog nam vremena, biti otvoren i radoznalo otkrivati nepoznato u prirodi.

Bez mere

MAJA JOSIFOVIĆ I DIMITRIJE TADIĆ, 18. 9 – 4. 10. VELIKA GALERIJA, DOM KULTURE "STUDENTSKI GRAD", BEOGRAD

Izložba "Bez mere" sastoji se od digitalnih printova velikih dimenzija, koji se nalaze na staklenoj fasadi Velike galerije. Naziv izložbe preuzet je od istoimenog dela Marka Ristića iz 1928. godine i ukazuje na ultimativnu predaju sopstvenim idejama, idealima, vizijama i željama. Tako galerija postaje ne samo prostor u kojem se dešava specifična "in situ intervencija" već se ona povezuje s mestom gde se te vizije i želje realizuju. Reč je o predelu koji funkcioniše kao mesto-vreme označeno potragom

za zaboravljenim (imaginarnim) životom. Motivi radova referiraju na raskoš baroka, a barokni pristup prisutan je i u načinu tretiranja staklenih fasada galerije, kao membrana koja oživljava komunikaciju između spoljašnjeg i unutrašnjeg prostora. Izložba je deo projekta Velike strasti, koji se sastoji od nekoliko izložbi i događaja koje će Maja Josifović i Dimitrije Tadić realizovati tokom septembra, oktobra i novembra ove godine u Beogradu (DKSG, SULUJ, Kolarčeva zadužbina) i Novom Sadu ("Šok" galerija).

Oktobarski salon fotografije

FOTO-KLUB "BEOGRAD", 10 – 23. 10. GALERIJA "73", BEOGRAD

Ovom izložbom Foto-klub "Beograd" želi da obnovi nekada tradicionalnu izložbu fotografija "Oktobarski salon fotografije" koja postoji od

1955. godine. Sve do 1990. godine ova manifestacija održavala se redovno. Nakon osmogodišnje pauze, 1998. godine članovi Kluba priredili su 37, ujedno i poslednji Oktobarski salon fotografije. Klub, koji je uvek držao do vrhunskog umetničkog nivoa u oblasti fotografije, ovom izložbom želi ponovo da pokrene i nastavi ovu značajnu fotografsku manifestaciju.

DUŠAN ČAMIĆ

TOMISLAV PETERNEK

FADIL SRAKI

Umetnik građanin / umetnica građanka

26. 9 – 9. 11, 49. OKTOBARSKI SALON

S podnaslovom "Kontekstualne umetničke prakse", namera ovogodišnjeg Oktobarskog salon pod umetničkom direktorkom Bojanom Pejić jeste da skrene pažnju na autore koji se u svom radu kritički, tj. politički odnose prema određenom kontekstu ili realnosti: "to su umetnici i umetnice koje dovode u pitanje politiku reprezentacije, odnose moći, preispituju umetničke i političke institucije, kao i sopstvenu umetničku produkciju koja danas nastaje u uslovima "relativne autonomije" (iz teksta o Salonu). Izložbe kao i prateći program (radiionice, predavanja itd.)

biće organizovani na nekoliko mesta u gradu: Kući legata, "Likovnoj galeriji" i Galeriji "Artget" Kulturnog centra Beograda, Javnom kupatilu "Dunav", "Kontekst" galeriji, Muzeju "25. maj". Domaćoj publici predstaviće se oko trideset domaćih i preko sedamdeset stranih umetnika s radovima realizovanim u različitim medijima. Kao i svake godine, ova manifestacija predstavlja jedinstvenu priliku da se upoznamo s najnovijim aktuelnim tendencijama i pristupima, kako u umetnosti, tako i fotografiji. Pored stranih, fotografske radove od domaćih autora predstaviće Ana Adamović, Vesna Pavlović, Goranka Matić i dr.

ANA ADAMOVIĆ "OTKRIVANJE"

KONKURSI

SLAVIMO ŽIVOT
S TEHNOLOGIJOM!

HEWLETT PACKARD FOTO-KONKURS
Konkurs je otvoren za amatere i profesionalce.

Rok: 21. 10. 2008.

Format, uslovi: fotografije se šalju u JPG formatu, ne smeju biti veće od 200 kB.

Tema: slobodna.

Nagrade: Proton Persona 1.6, Philips 42 inch LCD TV + Compaq Presario Notebook PC + HP Photosmart C6180 All-in-One, Compaq Presario Notebook PC + Sony Cyber-shot DSC-T20 Digital Camera + HP Photosmart C6180 All-in-One HP Deskjet F4185 All-in-One.

Info: <http://emenang.com/wordpress/2007/09/20/hewlett-packard-celebrating-life-with-technology/>.

1. MEĐUNARODNI SALON
DOMŽALE – ZA MLADE 2008,
SLOVENIJA

Rok: 31. 10. 2008.

Sekcije: a) do 16 godina (rođeni nakon 27. 11. 1992); b) od 16 do 21 godinu (rođeni od 27. 11. 1987. do 27. 11. 1992).

Tema slobodna. Četiri fotografije po autoru.

Format: digitalni, JPEG veličine minimum 1.024 x 768 piksela, na kompaktnom disku.

Kotizacija: 15 evra.

Radove slati na adresu: Center za mlade Domžale, Ljubljanska c. 58, 1230 Domžale, Slovenija.

Više informacija na veb-sajtu: <http://www.czm-domzale.si/>.

10. MEĐUNARODNI VOAV
SALON KOLEKCIJA 2008

FIAP 2008/067

Rok: 31. 10. 2008.

Autori mogu poslati do 3 kolekcije od 4 fotografije, kolor ili crno-bele. Format: print 20 x 30 cm do 30 x 40 cm.

Kotizacija: jedna kolekcija 10 evra, 2 – 15, tri – 20 evra.

Radove zajedno s prijavom i kotizacijom slati na adresu: Verband Osterreichischer Amateurfotografenvereine, Collection-Salon 2008, PO Box 383, A-1011 Vienna/Austria. E-pošta: manfred.krendl1@tele2.at.

KONKURSI

SINGAPORE INTERNATIONAL PHOTOGRAPHY AWARD

Rok: 2. 11. 2008.

Teme i sekcije: slobodna – crno-belo, slobodna – kolor, "Putovanja" – kolor, "Priroda" – kolor, "Eksperiment" – kolor.

Format: digitalni, JPEG, minimum 2.000 piksela na dužoj strani.

Dozvoljene su 4 fotografije po sekciji.

Kotizacija: 1 sekcija – 15 američkih dolara, dve – 20, tri – 30, četiri – 40, pet sekcija – 50 dolara.

Fotografije slati na kompakt-disku, zajedno s prijavom i novcem na adresu: The Photographic Society of Singapore, Mr. C. H. (Edward) Cheong, 55th SIDA Chairman, 30 Selegie Road, Selegie Arts Centre Building, Singapore 180030, Republic of Singapore. Više informacija na: www.pss1950.org.

AL-THANI AWARD 2008, AUSTRIJA

FIAP 2008/113

Rok: 3. 11. 2008.

Teme i sekcije: Generalna tema – crno-beli print, kolor-print, slajd ili digitalni fajl; tema "Ljudi po celom svetu" – kolor-print, crno-beli print, slajd ili digitalni fajl.

Formati: print dimenzija do 30 x 40 cm, slajd 5 x 5 cm, digitalni fajl minimum 1.200 x 1.600 piksela na kompakt-disku. Autori mogu učestvovati sa po 4 fotografije po sekciji (slajd i digitalni fajlovi ne mogu se slati zajedno). Kotizacija: jedna tema 25 evra, dve – 30 evra. Glavna nagrada je 30.000 američkih dolara. Radove slati na adresu: The Al-Thani award for photography 2008, Chris Hinterbermaier, Postfach 364, A- 4010 Linz/Austria.

9. SALON PHOTOGRAPHIQUE INTERNATIONAL DE WEVICQ-SUD 2008, FRANCUSKA

FIAP 2008/084

Rok: 11. 10. 2008.

Sekcije: A) kolor – tema slobodna, B) crno-belo – tema slobodna, C) kreativna. Format: digitalni, JPEG, maksimum 1.024 x 768 piksela, 72 dpi, 450 kB maksimum. Fotografije se šalju e-poštom ili na CD-u.

Participacija: 10 evra za jednu sekciju, 15 za dve, 18 evra za tri sekcije.

Prijava se popunjava isključivo preko web sajta: www.sapws.org.

Slanje na i-mejl: salon2008@orange.fr.

Kreativna fotografija "FotoBiH 2008"

11. 8. CENTAR ZA KULTURU "MOSTAR"

Jedna od osam ovogodišnjih izložbi Asocijacije za umjetničku fotografiju BiH, pod nazivom "FotoBiH 2008", otvorena je 11. avgusta u mostarskom Centru za kulturu. Izložba je prvi put postavljena u Zenici, Travniku, Tuzli, a osim Mostara ovu izložbu vidjeće građani Prozora, Banjaluke i Trebinja. Osnovna karakteristika ove izložbe jeste smjena generacija, pa je na izložbi zastupljeno gotovo 90 posto mladih autora, koji se kreativnom fotografijom bave dvije-tri godine. Za izložbu "FotoBiH 2008" prijavilo se 86 autora iz pet klubova i 4 foto-grupe, od čega su dvije foto-grupe iz inostranstva – USA i Češke Republike, s ukupno 469 fotografija. Prvu nagradu za kolekciju fotografija dobila

je Imrana Kapetanović, drugu Mugdim Softić, a treću Siniša Skenderija. Za pojedinačnu fotografiju nagrade su dobili: Amer Kapetanović – prva nagrada, Esad Talić – druga, treća Šefik Šaćirović, a pohvale su dobili: Senka Paunović i Mirsad Mujanović. Na ovoj izložbi učestvovala su, po zvanjima, 3 majstora fotografije, 4 kandidata majstora fotografije i 15 fotografa prve klase. Prema Pravilniku o izložbama, AUF BiH izložba ima prvi rang.

Foto-safari

10. 9. STARA PLANINA, PIROT

Krajem prošlog meseca na nepreglednim staroplaninskim vrletima održan je prvi Foto-safari, na kome je učestvovalo desetak zaljubljenika u prirodu i, naravno, fotografiju, a koji su imali jedinstvenu priliku da u tri dana obidu predele netaknute prirode jedne od najlepših planina u ovom delu Evrope. Organizatori ovog prvog Foto-safarija na Staroj planini bili su Foto-klub "Fokus" iz Pirota i Rotari klub "Pirot".

Foto-klub "Fokus" posle nekoliko decenija nepostojanja kluba u Pirotu, od prošle godine, kada je osnovan, ponovo je počeo da okuplja foto-entuzijaste u Pirotu. Prema rečima predednika Ivana Mančića, interesovanje za Foto-safari bilo je ogromno, ali je zbog ograničenih finansija, vozila i smeštajnih kapaciteta, ove godine učestvovalo svega petnaestak fotografa. M. A.

42. Dani fotografije u BiH "Prozor-Rama 2008"

6 – 7. 9. 2008

Foto-safarijem u Prozoru počela je dvodnevna manifestacija "Četrdeset drugi dani fotografije u BiH", čiji je organizator Udruženje umjetnika "Art Work" iz Prozora i Asocijacija fotografa u Bosni i Hercegovini. Na ovoj manifestaciji učestvuju 65 fotografa iz svih dijelova Bosne i Hercegovine i po jedan fotograf iz Nemačke i Crne Gore.

Mirsad Mujanović, fotograf prve klase AUFBiH održao je predavanje na temu "Moj pogled na digitalnu fotografiju". Zatim je održana promocija prve knjige bosanskohercegovačke foto-biblioteke "Fotografije", autora Nikole

Marušića. Dodeljeni su i certifikati dobitnicima zvanja kandidat majstor fotografije za 2008. godinu: Robertu Andrešu iz Tuzle i Ameru Kapetanoviću iz Sarajeva, a zvanje fotografa prve klase dobili su Senka Paunović i Igor Sivjakov iz Sarajeva, Irena Hujdur i Alen Dobrić iz Tuzle, Husein Šljivo iz Prozora, Ahmet Hukić iz Mostara i Mehmed Doglod iz Zenice. Organizovana je i radionica u kojoj su se učesnici upoznavali i snimali fotoaparatom firme "Nikon". Poslije radionice Husein Šljivo otvorio je izložbu "FotoBiH 2008". A.BRKIĆ, H.ŠLJIVO

Srbija – dunavski sliv

DRAGOLJUB ZAMUROVIĆ, 19. 9 – 15. 10. 2008, SAVSKO ŠETALIŠTE, KALEMEGDAN, BEOGRAD

Na mestu prošlogodišnje, najposećenije izložbe u Beogradu "Zemlja iz vazduha" – Yann Arthus-Bertranda, od 15.9. postavljena je izložba fotografija dunavskog sliva našeg renomiranog fotografa Dragoljuba Zamurovića. Tokom dugog vremenskog perioda (neke fotografije su snimljene i pre par godina), Zamurović je svojim fotoaparatom pratio tok Dunava u našoj zemlji prevashodno iz vazduha, ali i iz čamca, sa zemlje... pokušavajući da dočara svu raznovrsnost predela i života koji prate Dunav. U *Refoto* broj 49, objavili smo reportažu o jednom foto-snimanju Dragoljuba Zamurovića iz balona koje je upravo, namenski, rađeno za ovu knjigu. Posle velikog putešestvija i stotina

i stotina snimljenih fotografija, za ovu izložbu izabrano je 45 u formatu 111 x 170 cm. Posetioci Kalemgdana imaće priliku da 24 sata dnevno uživaju u ovim fotografijama. U knjizi, objavljeno je 230 fotografija s opisnim legendama o svakom snimljenom mestu, koje je napisao Bogdan Ibrajter. Uvodni tekst napisao je Raša Popov a, predgovor Dr. Slobodan St. Milosavljević.

Kosmička istraživanja

MR VLADIMIR ČERVENKA, 6. 9 – 15. 10. 2008, ATELJE "ČARDAK", SREMSKI KARLOVCI

Atelje "Čardak" predstavlja po prvi put fotografije mr Vladimira Červenke iz ciklusa "Kosmička istraživanja". Dela su nastala u bezljudnim prostorima Balkana i srednje Evrope 1973 – 75 godine. Na izložbi je predstavljeno dvadeset crno-belih fotografija formata 30 x 40 cm (20 x 32), foto-hemijski postupak na hlora bromnom papiru.

"Jednom, nekada i sada već davno, našao sam se u nekom slobodnom, "neosvojenom" prostoru. Setio sam se nekih ideja slobodnih: Kopernika, Galileja, Đordana Bruna. Setio sam se svih onih

koji nisu prihvatili dogmu i znali su da nešto jeste. I da je to "jeste" drugačije i da ima pravo da bude drugačije. Shvatio sam da sam u kosmosu. Možda je taj prostor bio i previše slobodan, zbog toga on više ne postoji osim na mojim fotografijama. Sada, ne znam više. Ipak, verujem da taj slobodan prostor postoji na nekom drugom mestu i da je ostvariv. Od tada sam stalno u potrazi za njim."

Atelje "Čardak" se nalazi u Sremskim Karlovcima, ul. Breće Andjelčić 24, radno vreme – subotom od 18 do 21 h, ili po telefonskom dogovoru na 021/882 096.

Epson seminar

23. i 24. SEPTEMBAR, HOTEL "HOLIDAY INN", BEOGRAD

U prelepom ambijentu hotela, kompanija "EPSON" je u saradnji s generalnim zastupnikom za Srbiju, firmom "BS Procesor", organizovala partnerski skup na kome su predstavljeni biznis inkdžet štampači, pod sloganom "Be in Process of Simplified and money-saving printing". Predstavnici EPSON Italija, Renato Vincenti i Davide Baccan, predstavili su revolucionarne biznis inkdžet štampače, kao i multifunkcionalne laserske štampače u boji. Učesnici su mogli da probaju štampače u realnom okruženju i uvere se u kvalitet i funkcionalnost mrežnog print softvera koji besplatno dolazi uz drajvere svakog EPSON štampača. Učesnici su radili i kratak test, a najbrži su nagrađeni EPSON B-300 biznis inkdžet štampačem.

Glad

DIMITRIJE STOŠIĆ, 17 – 23. 10. 2008, GALERIJA "REMONT", BEOGRAD

Dimitrije Stošić (1969) Beogradskoj publici se predstavlja fotografijama u boji (printevima) dimenzija 100 x 70 cm pod radnim nazivom "Glad". Umetnik objektivom svog fotoaparata "hvata" trenutke jednog od najponižavajućih ljudskih iskustava: glad.

Dimitrije u svojim fotografijama obrađuje i neke druge oblike gladi, kao što su: glad za životom, svetlošću, novcem i umetnosti. Da bi postigao željeni efekat i poslao poruku, aranžira predmete iz našeg svakodnevnog okruženja, tako da na njegovim fotografijama dobijaju drugu namenu. Ujedno instalira i fotografije svoje instalacije.

M. A.

KONKURSI

115. TORONTO MEĐUNARODNI SALON FOTOGRAFIJE, KANADA

FIAP 2008/09

Rok: 14. 11. 2008.

Sekcije: slobodna – slajd i digitalna, "Priroda" – slajd i digitalna, print – kolor i crno-belo.

Format: slajd 5x5 cm, maksimum debljine 3,2 mm. Digitalni fajlovi maksimum veličine 1.024 x 768 piksela, ne veći od 1MB. Print maksimum veličine 30 x 40 cm.

Kotizacija: 15 američkih dolara za jednu sekciju, za svaku sledeću po 10 američkih dolara.

Digitalni fajlovi šalju se elektronskom poštom na adresu: Salon@TorontoCameraClub.com, a printovi i slajdovi na adresu: The Toronto camera club, 587 Mount Pleasant Road, Toronto, Ontario, M4S 2M5, Canada.

Info: www.TorontoCameraClub.com.

FOTO-KONKURS 2008

ODGOVOR TURIZMA NA IZAZOVE KLIMATSKIH PROMENA

Povodom Svetskog dana turizma, 27. septembra, Svetska turistička organizacija Ujedinjenih nacija organizovala je foto-konkurs s temom: "Turizam". Odgovor na izazove klimatskih promena. Zemlja domaćin ove godine je Peru.

Traže se fotografije koje prikazuju "klimatska rešenja" u turizmu, kako štitimo svoju planetu od klimatskih promena i kako možemo ublažiti njihove posledice.

Učesnici treba da se registruju na web-stranici: www.unwto.org/wtd/ i nakon toga pošalju svoje kolor ili crno-bele fotografije dimenzija 540 x 405 piksela, 72 dpi, do 5 fotografija po autoru. Svaku fotografiju treba da prati kratak opis (do 25 slova).

Rok: 30. 11. 2008.

Nagrada: put u Peru.

JAN SAUDEK U SKOPLJU

Izložba poznatog češkog fotografa Jana Saudeka biće postavljena u Muzeju savremene umetnosti u Skoplju. Na izložbi će biti predstavljeno oko 50 ručno bojenih fotografija, što je i stil ovog fotografa. Izložba je otvorena 2. septembra 2008.

D. BAJIĆ

SVET

FRANCUSKA
ARC / MUSÉE D'ART MODERNE DE LA VILLE DE PARIS – 11 AVENUE DU PRÉSIDENT WILSON, PARIZ
3. 10. 2008 – 4. 1. 2009. "Objectivités – La Photographie à Düsseldorf": Bernd & Hilla Becher, Hans – Peter Feldman, Sigmar Polke, Thomas Ruff, Thomas Struth, Lothar Baugarten, Andreas Gursky, Candida Hofer i dr.
JEU DE PAUME – SITE CONCORDE 1, PLACE DE LA CONCORDE, PARIZ
14. 10. 2008 – 11. 1. 2009. Lee Miller. "The Art of Lee Miller". Na izložbi će biti predstavljeno 130 radova Lee Miller, fotografa, modela i asistenta Mana Reja (Man Ray).

NEMAČKA
C/O BERLIN – INTERNATIONAL FORUM FOR VISUAL DIALOGUES, ORANIENBURGER STR. BERLIN
11. 10 – 7. 12. Grupna izložba američkih umetnika Diane Arbus, Andy Warhol, Nan Goldin, Robert Mapplethorpe.

FLO PETERS GALLERY – CHILEHAUS C, PUMPEN 8, HAMBURG
4. 9 – 24. 10. "MAGNUM'S first" – izložba obuhvata radove vodećih fotografa prestižne foto Agencije "Magnum" kao što su: Henri Cartier-Bressona, Marc Ribou, Robert Capa, Jean Marquis, Inge Morath, Ernst Haas, Werner Bischof, Erich Lessing.

VELIKA BRITANIJA
MICHAEL HOPPEN GALLERY – 3 JUBILEE PLACE, SW3 3TD, LONDON
17. 10 – 17. 11. Sarah Moon. "1,2,3,4,5". izložba modnih fotografija iz istoimene knjige.
NATIONAL PORTRAIT GALLERY – ST MARTIN'S PLACE, LONDON
16. 10 – 1. 2. 2009. Annie Leibovitz. "A Photographer's Life, 1990 – 2005".

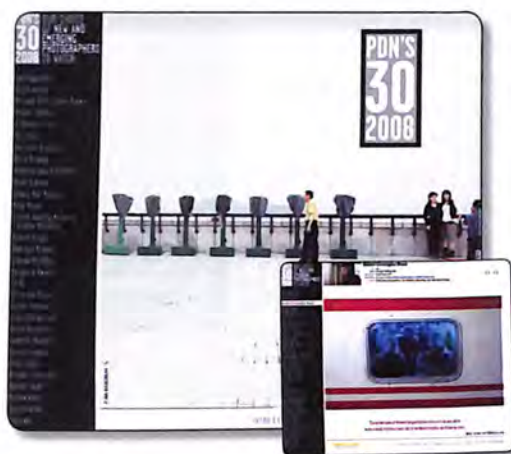
BELGIJA
GALERIE GRETA MEERT – RUE DU CANAL 13 VAARSTRAAT, BRISEL
11. 9 – 11. 10. Thomas Struth, izložba fotografija.

ŠVEDSKA
MAGASIN 3 STOCKHOLM KONSTHALL – FRIHAMNEN, STOKHOLM
5. 9 – 14. 12. Christian Boltanski, "Les archives".

AMERIKA
INTERNATIONAL CENTER OF PHOTOGRAPHY (ICP) – 1133 AVENUE OF THE AMERICAS AT 43RD STREET, NUJORK
19. 9. 2008 – 4. 1. 2009. Cornell Capa, "Concerned Photographer"; W. Eugene Smith "Living with the Death: W. Eugene Smith and World War II"

HRVATSKA
GALERIJA "BADROV" – TRG ŽRTAVA FAŠIZMA 1, ZAGREB
DO 27. 9. Goran Vranić, "Sjene".
GALERIJA "WAR PHOTO" – ANTUNINSKA 6, DUBROVNIK
DO 31. 10. "Deca vojnici / Child Soldier". U galeriji specijalizovanoj za ratnu fotografiju početkom avgusta otvorena je izložba posvećena deci vojnicima. Predstavljene su dokumentarne i kolor i crno-bele fotografije nastale uglavnom u Africkim republikama i Nepal, autora Jana Grarupa, Yannisa Kontosa, Alexandre Fazzina, Franca Pagetta i Noela Quidua.

WEB
PRIPREMILA: ISIDORA BOJOVIĆ

<http://www.pdngallery.com/gallery/pdns30/2008/>

Ubedljivo vodeći časopis za profesionalne fotografe, PDN, na svojoj veb-stranici predstavlja listu svojih favorita među "fotografima u sponu". Izuzetno korisna stranica s bogatim arhivom pruža pregled radova odabranih mladih fotografa. Prikazuje "nove nade" iz celog sveta, s priloženim brojnim korisnim linkovima. Pod folderom "dogadjanja" mogu se pregledati liste seminara i spiskovi preporučenih foto-škola.

<http://www.fotocommunity.com/>

Shodno trenutnom trendu "myspace", "facebook" i sličnih oblika on-lajn komunikacije, evo jednog zgodnog sajta za tzv. "social networking", kao i praktičnog rešenja za predstavljanje vaših radova na Internetu (u slučaju da već nemate sajt). Za razliku od ostalih, ovo udruženje specijalizovano je za fotografe, pa omogućava i vrlo praktično prezentovanje vašeg portfolija i razmenu iskustava i komentara s ostalim fotografima. Zanimljivo je to što se na "home" stranici dnevno smenjuju novopostavljene fotografije, tako da se vrlo lako i vaša može naći na naslovnoj stranici sajta. Pored pregledno raspoređenih tematskih foldera s fotografijama, mogu se pronaći i vrlo zanimljivi (i dobro nagrađivani) foto-konkursi.

<http://digital-photography-school.com/blog/>

Višestruko koristan sajt. U ponudi su tutorijali i kratke lekcije o raznim tipovima snimanja ili programa za postprodukciju. Sajt je dobro prilagođen amaterima, ima brojne fantastične foto-priloge, ali i profesionalno orijentisane tekstove, konkurse, testove foto-tehnike, izveštaje o aktuelnostima itd. S obzirom na to da je u pitanju "blog", grafički je dosta jednostavno rešen, što u velikoj meri olakšava navigaciju.

<http://www.gregoirealexandre.com/>

Definitivno veliko "osveženje" u svetu već prilično standardizovane reklamne i modne fotografije dolazi iz Francuske. Ovaj autor barata studijskom opremom na potpuno nov način; koristeći stativ, nosače rasvete, pozadine i druge rekvizite, kao ravnopravne elemente unutar kompozicije, uspeva da napravi umetnost upravo od "viškova u kadru". Njegove fotografije ostaju "žive" zahvaljujući umerenoj postprodukciji, zadržavajući pri tom specifičnu atmosferu čak i u realizaciji najkomercijalnijih angažmana. U folderu s fotografijama za razne reklamne kampanje jasno se vidi da ni saradnja s ostalim učesnicima iz "advertajzing sistema" ne dotiče njegov lični stil. Sajt je, očekivano, koncipiran vrlo jednostavno, bez ikakvih "dizajnerskih trikova" u grafičkom rešenju.

KNJIGE
PRIPREMILA: JELENA MATIĆ

Vicki Goldberg ŽAK ANRI LARTIG
(Jacques Henri Lartigue)

/izdavač: THAMES & HUDSON, LONDON, 1998. **/jezik:** ENGLESKI. **/format:** 28,5 X 29,5 CM; 288 STRANA; 126 CRNO-BELIH FOTOGRAFIJA. **/povez:** TVRD SA ZAŠTITNIM OMOTAČEM. **/cena:** 6.075 DINARA. **/mesto prodaje:** KNJIŽARA "THE ENGLISH BOOK".

Istorija fotografije Lartiga pamti kao jednog od najznačajnijih hroničara francuskog društva. Fotografijom je počeo da se bavi sa svega šest godina. Snimcima članova porodice, prvih aviona, gospođa na konjičkim trkama i u šetnji bulonjskim bulevarom, trka automobila, "čudo od deteta", kako su ga savremenici nazivali, na neposredan, duhovit i iskren način prikazao je život imućnog staleža prvih decenija dvadesetog veka. Kritičarka novina New York Times i autorka monografije Viki Goldberg odabrala je najznačajnije fotografije nastale od 1903. do 1929. godine, a u uvodnom eseju pod nazivom "Lartig: Strast deteta i oko odraslog" (Lartigue: The Passions of Child and the Eye of an Adult), kao i kratkom biografijom, na poslednjim stranama knjige upozнала nas je s njegovim životom i radom.

Annette, Rudolf Kicken i Simone Förster

TAČKE POGLEDA – 100 REMEK-DELA FOTOGRAFIJE I NJIHOV PRIČE
(Points of View – 100 Masterpieces of Photography and their Stories)

/izdavač: STEIDL PUBLISHERS, 2007. **/jezik:** ENGLESKI. **/format:** 24,5 X 30 CM; 320 STRANA; 120 KOLOR I CRNO-BELIH FOTOGRAFIJA. **/povez:** TVRD SA ZAŠTITNIM OMOTAČEM. **/cena:** 4.050 DINARA. **/mesto prodaje:** KNJIŽARA "THE ENGLISH BOOK".

Realizovana u saradnji s mnogobrojnim poznatim muzejima, arhivama i kolekcionarima, knjiga se pojavila povodom obeležavanja trideset godina postojanja poznate berlinske galerije za fotografiju "Gallery Kicken". Predstavlja, više-manje, sažetu istoriju fotografije s fokusom na drugu polovinu XX veka, ispričanu kroz sto remek-dela istaknutih svetskih fotografa (Edward Weston, Man Ray, Richard Avedon, Bernd i Hilla Becher, Eugene Atget, Rober Capa i dr.). Svaka od prezentovanih fotografija praćena je sažetom biografijom umetnika i komentarom umetnika i kustosa ili privatnih kolekcionara i urednika. Na poslednjim stranama nalazi se pregled radova s podacima o dimenzijama, tehnici i mestu gde se čuvaju.

Milija Belić FOTOGRAFIJE

/izdavač: NARODNA KNJIGA – ALFA, BEOGRAD, 2008. **/jezik:** SRPSKI. **/format:** 31 X 30,5 CM; 184 STRANE; 144 CRNO-BELE FOTOGRAFIJE. **/povez:** TVRD SA ZAŠTITNIM OMOTAČEM. **/cena:** 3.000 DINARA. **/mesto prodaje:** KNJIŽARE NARODNE KNJIGE.

Kada su u pitanju monografije domaćih autora, ova knjiga, kako formatom, tako i luksuznim dizajnom, predstavlja nesvakidašnju pojavu. Pored predgovora autora, biografije, pregleda samostalnih i grupnih izložbi i bibliografije, u knjizi se nalazi šest ciklusa fotografija nastalih 1964 – 1978. godine (Rudovci 1964 – 1971, Grab 1967, Lazarevac 1971 – 1978, Rudnik i Beleške s puta 1968 – 1978). Slikar, pisac i doktor umetnosti i nauka o umetnosti Pariskog univerziteta Milija Belić fotografijom je počeo da se bavi kada je kao desetogodišnjak od oca dobio fotoaparata marke Smena 2. Kod lokalnog fotografa savladao je osnovne tehnike fotografije. Rezultat Belićeve ljubavi prema fotografskom mediju jesu snimci porodice, meštana sela Rudovci, letovanja, prvomajskih proslava, fudbalskih utakmica i svih onih lepili ili tužnih trenutaka koji su obeležili njegovo detinjstvo i ranu mladost. Iako tehnički nesavršene, svojom iskrenošću, neposrednošću i spontanošću fotografije predstavljaju zanimljivu filmsku priču koju treba pažljivo odgledati od prve do poslednje scene.

Peter Radetsky SLIKA SOVJETA: STO GODINA FOTOGRAFIJA IZ TASS ARHIVA
(The Soviet Image: A Hundred Years of Photographs from Inside TASS Archives)

/izdavač: CHRONICLE BOOK, 2007. **/jezik:** ENGLESKI. **/format:** 24,4 X 28 CM; 288 STRANA; 306 KOLOR I CRNO-BELIH FOTOGRAFIJA. **/povez:** TVRD SA ZAŠTITNIM OMOTAČEM. **/cena:** 3.291 DINAR. **/mesto prodaje:** KNJIŽARA "PLATO XL".

Po prvi put ruska novinska agencija "TASS" otvorila je svoj fotografski arhiv, odabrala je preko trista najboljih dokumentarnih fotografija i predstavila ih široj javnosti. Pored uvodnog eseja, u osam glavnih poglavlja Peter Radetski tekstom i fotografijom prikazuje nam istoriju Rusije od vladavine cara Nikolaja, preko Oktobarske revolucije, Drugog svetskog rata i Staljinovog vremena, do stvaranja nove Rusije (od 1991. do 2005). Knjiga predstavlja, kako prikaz savremene istorije nekadašnjeg Sovjetskog Saveza, tako i uvid u rusku dokumentarnu fotografiju.

TJ Demos VITAMIN FO: NOVE PERSPEKTIVE U FOTOGRAFIJI

(Vitamin Ph: The New Perspectives in Photography)

/izdavač: PHAIDON PRESS LTD, LONDON, 2006. **/jezik:** ENGLESKI. **/format:** 25 X 29 CM; 352 STRANE; 400 KOLOR I 100 CRNO-BELIH FOTOGRAFIJA. **/povez:** TVRD SA ZAŠTITNIM OMOTAČEM. **/cena:** 4.650 DINARA. **/mesto prodaje:** KNJIŽARA "PLATO XL".

Knjiga se bavi savremenim tendencijama u umetničko-fotografskoj praksi. Omogućava nam da se informišemo i upoznamo s aktuelnim dešavanjima na međunarodnoj sceni. Neobičnog dizajna, knjiga je po konceptu bliska knjizi "Foto umetnost: Nova svetska fotografija" (Foto Art: New World of Photography), koju smo predstavili u prošlom broju. Profesor na Katedri za umetnost Univerziteta u Londonu DJ Demos predstavio je portfolija sažetog tipa 121 umetnika svetske scene. Pored autorovog uvodnog teksta, prateće tekstove portfolia umetnika potpisuje oko trideset vodećih svetskih kritičara, kuratora i istoričara umetnosti (Mark Godfrey, Gloria Sutton, Sarah Thornton, Sarah Lewis, Alison Green itd.). U poslednjem delu nalaze se kratke biografije umetnika s listom najznačajnijih grupnih i samostalnih izložbi.

William A. Ewing LICE: NOVI FOTOGRAFSKI PORTRET

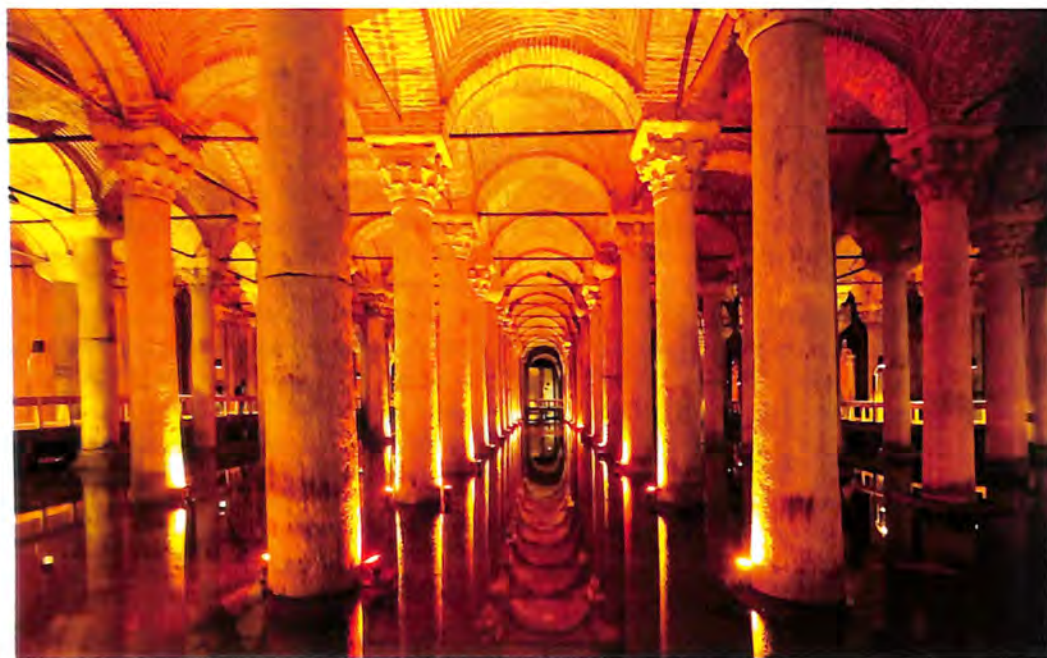
(Face: The New Photographic Portrait)

/izdavač: THAMES & HUDSON LTD, LONDON, 2008. **/jezik:** ENGLESKI. **/format:** 23,5 X 28 CM; 240 STRANA; 160 KOLOR I 100 CRNO-BELIH FOTOGRAFIJA. **/povez:** TVRD SA ZAŠTITNIM OMOTAČEM. **/cena:** 4.320 DINARA. **/mesto prodaje:** KNJIŽARA "THE ENGLISH BOOK".

Osam godina nakon knjige "Vek tela – 100 fotografija" (The Century of the Body – 100 fotografija 1900 – 2000), koju smo predstavili u prošlom broju, direktor Muzeja za fotografiju u Lozani Vilijem Iving najnoviju knjigu posvetio je savremenim tendencijama u portretnoj fotografiji. Urađena u saradnji s Natalie Heršdorfer (Natalie Herschdorfer), istoričarem i kustosom, knjiga sadrži preko deset poglavlja (Maska/Mask, Gubljenje lica/Loosing, Fasada/Fasade, Transplant/Transplant i dr.) u kojoj Iving analizira kompjutersku manipulaciju, retuširanje, montažu i druge tehnike u izradi portreta. U knjizi kvalitetnog dizajna i štampe zastupljeni su radovi nekih od vodećih predstavnika međunarodne umetničke scene poput: Džona Baldesarija (John Baldessari) Sindi Šerman (Cindy Sherman), Barbare Kruger (Barbara Kruger), Orlana (Orlan), Tomasa Rufa (Thomas Ruff) i dr.

Koliko vam objektiva "objektivno" treba

"Bazilik cisterna" – rezervoar slatke vode star više vekova, skoro otkriven, osvetljen je crvenim svetlom radi dramatičnosti. Širokougaoni objektiv 12-24 mm uz fotoaparata oslonjen na ogradu bio je adekvatna alatka da se snimi i perspektiva ogromne cisterne i odrazi dubina. Podaci: Tokina 12-24 mm, podešena na 14 mm, na punom otvoru f/4 i s ekspozicijom 1/2,5 s. U ovakvoj situaciji, uprkos osloncu, dobro je napraviti više ekspozicija, jer je opasnost od pomeranja velika. Fotografija: S. Dragović

SVETISLAV V. DRAGOVIĆ

Onog časa kada smo odlučili da od fotografije napravimo svoje "drugo" zanimanje, ono koje u najvećem broju slučajeva ne donosi prihod, postali smo partneri fotografske industrije i trgovine, a neprijatelji svome džepu i budžetu. Ja polazim od sebe, pa pretpostavljam da se mnogi ljubitelji fotografije slično ponašaju

"Stepenište u Dolma Bahce zamku" – nijedan objektiv osim ribljev oka ne bi mogao da uhvati ceo ambijent uključujući velelepni luster. Podaci: Tokina "Riblje oko" 10-17 mm, podešen na maksimalni vidni ugao. Snimljeno sa 1/160 s iz ruke, ali oslonjen na zid. Fotografija: S. Dragović

Čim se na tržištu pojavi nov model, moj stari fotoaparata počinje da me "svrbi". Jednostavno, ne shvatam kako sam pre samo godinu ili dve bio oduševljen njegovim lepim osobinama, da bih sada otkrio da, eto, nema "živu sliku" (što kažu na engleskom "live view"), pa mi je baš to do sada nedostajalo. Ili je stariji fotoaparata imao "samo 6 megapiksela", a nov, koji se upravo pojavio na tržištu, ima ih svih 10! Bože, kako je bilo teško živeti bez tih ekstra 4 megapiksela, koje nam sada foto-trgovina (ispružena ruka foto-industrije) nudi za samo... malo para. Isti slučaj je s objektivima: nov objektiv je bolji! "Otkuda znate?" – "Pa piše na testu", (izmišljeno ime) www.phototest.com ili nekom takvom. Jeste li vi imali problema s manama svog starog objektiva? Ne verujem, ali već su vas ubedili. Što kaže jedan foto-komentator, onako cinički: "Ko vam kaže da vam treba nov fotoaparata? Samo trgovac koji hoće da vam proda nov ili neki kolega koji je kupio nov fotoaparata, pa hoće ubedivanjem ostalih da opravda svoju investiciju."

Ovakvim komentarima sigurno neću steći naklonost ni foto-industrije ni foto-trgovine, ako se uopšte interesuju za moje stavove. Sreća, ima nas (pazite, rekao sam u prvom licu množine) koji ne slede zdrav razum kada troše pare na fotografiju. Uopšte ne želim da kažem da novi modeli nisu bolji, ali, kada bismo svi zauzimali čisto proračunat stav u pogledu investicija u novu opremu, verovatno bi foto-industrija imala manje da ponudi. Mi smo deo tržišta takvog kakvo je i treba sebi da priuštimo zadovoljstvo u skladu s mogućnostima. Moja poruka je, takođe, ako nam mogućnosti ne dozvoljavaju da imamo najnoviji tip fotoaparata (odnosno: najnoviji tip kola, najnoviji teniski reket ili najnoviji kompjuter...), onda treba da pustimo malo taj naš zdrav razum da nas posavetuje da li je to baš veliki gubitak, da nam kaže koliko je naša fotografska izražajnost umanjena zbog toga i da nas pouči da su brojne divne fotografije koje znamo iz prošlosti napravljene fototehnikom koja je daleko, daleko gora od one koju mi sada imamo. Iz celog ovog razmatranja isključujem profesionalce koji

Fotografija snimljena jednim od najboljih zum objektivima Nikkor 24-70 postavljenim na najbliže. Belim je oivičen kadar koji smo snimili objektivom Mikro Nikkor od 105 mm takođe postavljenim na najbliže. S obe fotografije povećali smo isti detalj što nam je bez dvoumljenja pokazalo ogromnu razliku u kvalitetu prave makro fotografije i isečka iz podjednako kvalitetnog snimka. Podaci: Nikon D3, Nikkor 24-70 (levo) i Mikro Nikkor 105 (desno) uz blendu 22 u oba slučajeva

to što biranjem isečka možemo da poboljšamo ukupan efekat jer možemo da popravimo kompoziciju i eventualno uklonimo okolne neželjene predmete. Što se perspektive tiče, budite sigurni da je ona

ista kao da ste imali pravi objektiv od 210 mm. Perspektiva fotografije zavisi isključivo od odstojanja s kojeg snimate. Naravno da je, kada ga imamo, i 210 mm sasvim koristan teleobjektiv, ali ne mora se uvek ići tako daleko. Zaključak: s normalnim zum objektivom 18-70 mm imamo sasvim prihvatljive rezultate ako taj zum "rastegnemo" na nekoliko puta njegovu maksimalnu dužinu. Kada imate objektiv velikog raspona, na primer, 18-135 ili 18-200 mm, onda ovo "isecanje" fotografije može da bude relativno malo, s vrlo jakim teleobjektivskim efektom. Dopunska prednost jeste da se ne mora gubiti vreme na zamenu objektiva (i neizbežno upadanje prašine ukoliko to radimo u ne baš idealnim uslovima).

IMAMO LI DOBAR TELEOBJEKTIV?

To je prvo pitanje koje sebi postavljamo kada smo malo dalje od predmeta snimanja. Problem kao ovaj najlakši je da se reši. Ako imate 18-70 mm zum na fotoaparatu, onda treba staviti zum na 70 mm i vrlo pažljivo okinuti, najbolje s nekog oslonca ili stativa. Ako dobijenu sliku uvećamo tri puta, eto nam fotografije ekvivalentne snimku dobijenom s objektivom od 210 mm! Možemo li da je povećamo tri puta? Naravno da možemo. Ako imamo fotoaparata sa 10 megapiksela, što je danas skoro uobičajeno, isečak sa snimka ima 3 megapiksela, a to je dovoljno za povećanje 20x30 cm. Da li je baš tako? Dužina od 30 cm je 12 inča. Naša fotografija od 3 megapiksela je 2.000x1.500. Ako uzmemo 2.000 piksela i podelimo sa 12, dobijamo 166 dpi (dot-per-inch = tačka po inču), što je sasvim dovoljno za prihvatljiv kvalitet na formatu 20x30 cm. Perfekcionista traže obično 300 dpi, ali ako mene pitate, i sa 160-180 dpi imaćemo sasvim dobru fotografiju. Ekstra prednost jeste

Pravi teleobjektiv, bio on telezum ili fiksne žižne daljine, predstavlja komad koji se mora nositi, skidati i stavljati na fotoaparata, mišljenja sam da je za fotografiju na putovanju takav objektiv prilično težak i za nošenje i za menjanje na fotoaparatu i za snimanje. Za one čija je profesija ili želja da snimaju na primer, sportske događaje, životinje u prirodi, ptice i slično, pravi teleobjektiv s ozbiljnom žižnom daljinom ipak je nezamenljiv.

ŠTA AKO NAM TREBA VIDNI UGAO VEĆI OD ONOG KOJI IMAMO?

Ovo je naročito uočljiv problem kod malih digitalaca čiji objektiv ima žižnu daljinu od nekih 35 mm (ekvivalentno analognim fotoaparatom), a može se reći da problem postoji uvek kada u kadar treba zahvatiti više nego što objektiv može. Ovde postoje dva moguća rešenja, od kojih je prvo korišćenje nekog od programa, kao što je, na primer, Canon Photostich. Pomoću ovog softvera ne samo što možete napraviti panoramski snimak i time, u stvari, povećati vidni ugao po širini ili visini već možete pravljenjem 4 snimka jedan do drugog da postignete da vidni ugao bude znatno veći od nominalnog. Ova pomeranja moraju da budu mala jer, u protivnom, dobijete perspektivu koju ne može nijedan softver da savlada. Ako ste baš kreativno nastrojani, učinite ono što mnogi fotografi čine – napravite "kolaž". Francuska reč "kolaž" (collage = lepljenje) potiče od glagola "coller" – lepiti. Znači, sakupiti fotografije koje ste snimali nasumice oko predmeta koji ste hteli da obuhvatite i ne osvrćući se na geometriju i slično, zalepite ih jednu do druge. To možete učiniti i u računaru, tako da se pojedine fotografije ne mogu odleptati, a možemo i već iskopirane fotografije

Ulica u Istanbulu, na putu za džamiju Mehmed Paše Sokolovića. Na fotoaparatu sam imao objektiv zum 18-200 mm. Fotografisao sam razrušenu kuću koristeći maksimalni vidni ugao od 18 mm – jedna od prednosti koje mi pruža ovaj svestrani zum. Podaci: blenda 8, ekspozicija 1/250 s, koja je sprečila bilo kakvo slučajno pomeranje tokom ekspozicije. Fotografija: S. Dragović

jednostavno nalepiti. Takva fotografija ostavlja mogućnost gledaocu da uz malo mašte sastavi slike i stekne utisak da gleda snimak napravljen veoma širokim objektivom. Ova vrsta fotografija može da bude vrlo atraktivna i ne smeta ništa što se pojedine fotografije razaznaju. Da se vratimo malo u stvarnost – opisane metode kako da se dovijemo ako nemamo odgovarajući širokougaoni objektiv namenjene su onima koji tek s vremena na vreme imaju potrebu za takvim objektivom. Fotografu koji često snima širokougaonim objektivom svakako treba propisan, "istinski" širokougaoni objektiv. Mene odlično služi Tokina 12-24 mm širokougaoni objektiv i za moj stil snimanja sasvim je dovoljan. On odgovara žižnoj daljini 18-36 mm ako se računa prema standardnom formatu 24x36 mm ("Lajka" film), a to je, po meni, više nego dovoljno. Naravno, sada postoje još bolji i jači objektiv i namenjeni punom formatu, ali za njih treba imati potrebu (kod mnogih je ona potisnuta i zamenjena željom), zatim novac i "last but not least" – mogućnost da se taj veliki i teški objektiv nosi jer on normalno nije jedini u kolekciji "neophodne opreme". Interesantno rešenje predstavlja "riblje oko" o kome smo pisali u jednom od prošlih brojeva. S njime se može napraviti hiper-širokougaoni snimak, ali se fotografija mora naknadno obrađivati, pa nije za svakodnevnu upotrebu.

SNIMANJE IZ BLIZINE – MAKROSIMCI

Mnogi zum objektivu imaju oznaku "macro" i to bi navelo na pomisao da su namenjeni snimanjima iz blizine. Moram da napomenem da to nije slučaj. Jasno je da takvi objektivu imaju mogućnost bližeg fokusiranja, ali fotografija koju snimimo s takvim objektivom nije dovoljno dobra. Ovakve objektivu možemo

koristiti da povremeno snimimo neku sitniju stvarčicu, cveće, ukrase, ali ako želimo stvarno dobar kvalitet prilikom takvog snimanja, neophodno je nabaviti pravi makroobjektiv. Makroobjektiv može da bude zum, ali najčešće je reč o objektivu fiksne žižne daljine koji ima najbolju oštrinu u bliskom području. Naravno, takvi objektivu imaju najbolju moguću korekciju i za normalno snimanje, pa se često koriste za sve vrste snimanja gde objektiv fiksne žižne daljine zadovoljava. Ako pred sobom imate neki

crtež, pogotovu ako je napravljen tankim linijama, zaboravite na svoj univerzalni objektiv s natpisom "macro". Tu ne prolazite bez pravog makroobjektiva i vrlo preciznog rada. Makroobjektivu mogu da se koriste za sve vrste snimanja, ali su najbolji za fotografisanja sitnih predmeta, povoljno je ako su veće žižne daljine od normalne. Ranije je bio popularan makro od 100 mm. To je sada slučaj sa makroobjektivima od 50 do 60 mm, pravljenim za pun format jer najveći broj digitalnih fotoaparata ima manji senzor. Za takve senzore efektivna žižna daljina je oko 1,5 do 1,6 puta duža od nominalne žižne daljine ako se upoređuje s efektom na punom formatu.

NOVE MOGUĆNOSTI IZ STARE NABAVKE

Verovatno radi zadovoljenja želja mnogih fotografa pojedini proizvođači kod novijih modela pružaju mogućnost korišćenja objektivu bez autofokusa. Ukoliko koriste isti priključak (bajonet) objektivu kao u prošlosti, onda je dobro da se obavestite iz uputstva za upotrebu ili s Interneta o mogućnosti korišćenja takvih objektivu.

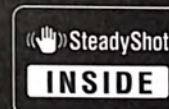

Fudbalski šampionat u Švajcarskoj bio je na razne načine označen u svim gradovima zemlje. U Ženevi, iznad čuvenog "Jet d'Eau" (mlaza vode), stajao je okačen balon u obliku fudbalske lopte, vezan za tlo konopcima koji su bili nevidljivi golim okom. To mi je dalo šansu da isprobam moj lepi 18-200 Nikkor zum VR objektiv u poređenju s onim "starijim" fiksne žižne daljine 1,4/200 mm. Kada sam napravio uvećanja, video sam da je oštrina starog objektivu (1) fiksne žižne daljine bolja od novog zuma 18-200 mm, koji krasi mnoge nove fotoaparate (2). Na uvećanju se vidi i da fiksni objektiv nema problema s hromatskom aberacijom. Podaci o snimanju: blenda 13 (zum objektiv) i 14 (fiksni objektiv) na 200 mm žižne daljine, s vrlo stabilnim stativom da bi se izbeglo bilo kakvo pomeranje. Naravno, fiksni objektiv 200 mm ne pruža ni približno komfor i svestranost zum objektivu. Fotografija: S. Dragović

Njih je bilo moguće koristiti i ranije, ali isključivo u manuelnom modu, jer nije bilo prstena koji prenosi podatak o otvoru blende na merni sistem fotoaparata. Na primer, kod "Nikonovih" modela D200, D300, D3 i D700 raniji AI i AIS objektivu mogu da se koriste na isti način kao i na starim modelima. Takvi objektivu mogu da se nabave na foto-berzama ili u foto-trgovinama kao upotrebljavani objektivu, za relativno male pare. Ja sam isprobao moj "stari" objektiv 4/200 mm na D300 i sa zadovoljstvom sam konstatovao da je rezultat vrlo dobar, a znatno je lakši za nošenje od nekog modernog telezum objektivu. Osim toga, raniji objektivu se zadovoljavaju malim prečnikom filtera koji su mnogo jeftiniji i koji se često nalaze kod fotografa u kolekciji. Naročito lepo možemo koristiti "stare" makroobjektivu, posebno one sa žižnom daljinom od 55 mm jer kod makrosnimanja nepokretnih predmeta autofokus nije nikakva prednost. Što se tiče kvaliteta fotografije koja se postiže takvim objektivima, ostavljam vam da se priyatno iznenadite. Nema sadašnjeg komfora prilikom snimanja, ali fotografija ništa nije lošija od slika napravljenih najnovijim superobjektivima. Čak i oni jeftiniji objektivu pravljeni za najjeftinije fotoaparate imaju bolje karakteristike na digitalnim fotoaparatom sa APS formatom senzora, zato što se koristi "sweet spot" ("slatko mesto") u sredini fotografije koje je uglavnom dobrog kvaliteta slike. Razni adapteri pomoću kojih je moguće montirati bilo koji objektiv na bilo koji fotoaparat – na primer, Hasselblad na Nikona... Poruka je jednostavna: Ako vam je cilj da snimate

dobre fotografije, mogu skoro da se opkladam da većina čitalaca ima sasvim dobru opremu. Ako ste ljubitelj novotarija kao, nažalost, pisac ovog članka, i ako vam materijalne mogućnosti to dozvoljavaju, pružite sebi malo zadovoljstva i nabavite nov model fotoaparata ili objektivu. Samo, ne očekujte da će nov model da nadoknadi nedostatak znanja ili osećaja za estetiku. Što je najvažnije, nemojte da se sekirate ako ne znate šta da radite sa starijim modelom fotoaparata, ili ako nemate para za najnoviji model. Kada izađe nov model – eto dobrih vesti! Oni stariji modeli, koji još uvek mogu da daju veoma dobre snimke, mogu da se nabave po prilično niskoj ceni, koja je možda sasvim u domenu ograničenog budžeta.

SONY

BIONZ

α

(alpha)

Alpha A200K KIT 18-70mm 495 eur
Alpha A200W KIT 75-300mm 695 eur

Alpha A350K KIT 18-70mm 735 eur
Alpha A350X KIT 18-70+55-200mm 940 eur

Alpha A300K KIT 18-70mm 595 eur
Alpha A300X KIT 18-70+55-200mm 790 eur

Alpha A700P KIT 18-70mm
Alpha A700P KIT 16-105mm 1550 eur

Axel Foto d.o.o
Sarajevska 86
11000 Beograd
011/3482-113

BM Foto d.o.o
Bul. AVNOJ-a 12ž/5
11070 N. Beograd
011/311-9988

Foto Oprema d.o.o
Surčinski put 1/o
11070 N. Beograd
011/3129-136

www.sony.co.yu

Telo kao PROVOKACIJA

Po uzoru na grčku skulpturu, crtače stripova i svetlo starih majstora slikarstva, Đorđo Grujica kreira modernu verziju izazovne i veoma provokativne arhetipske lepote tela

GIORGIO GRUIZZA

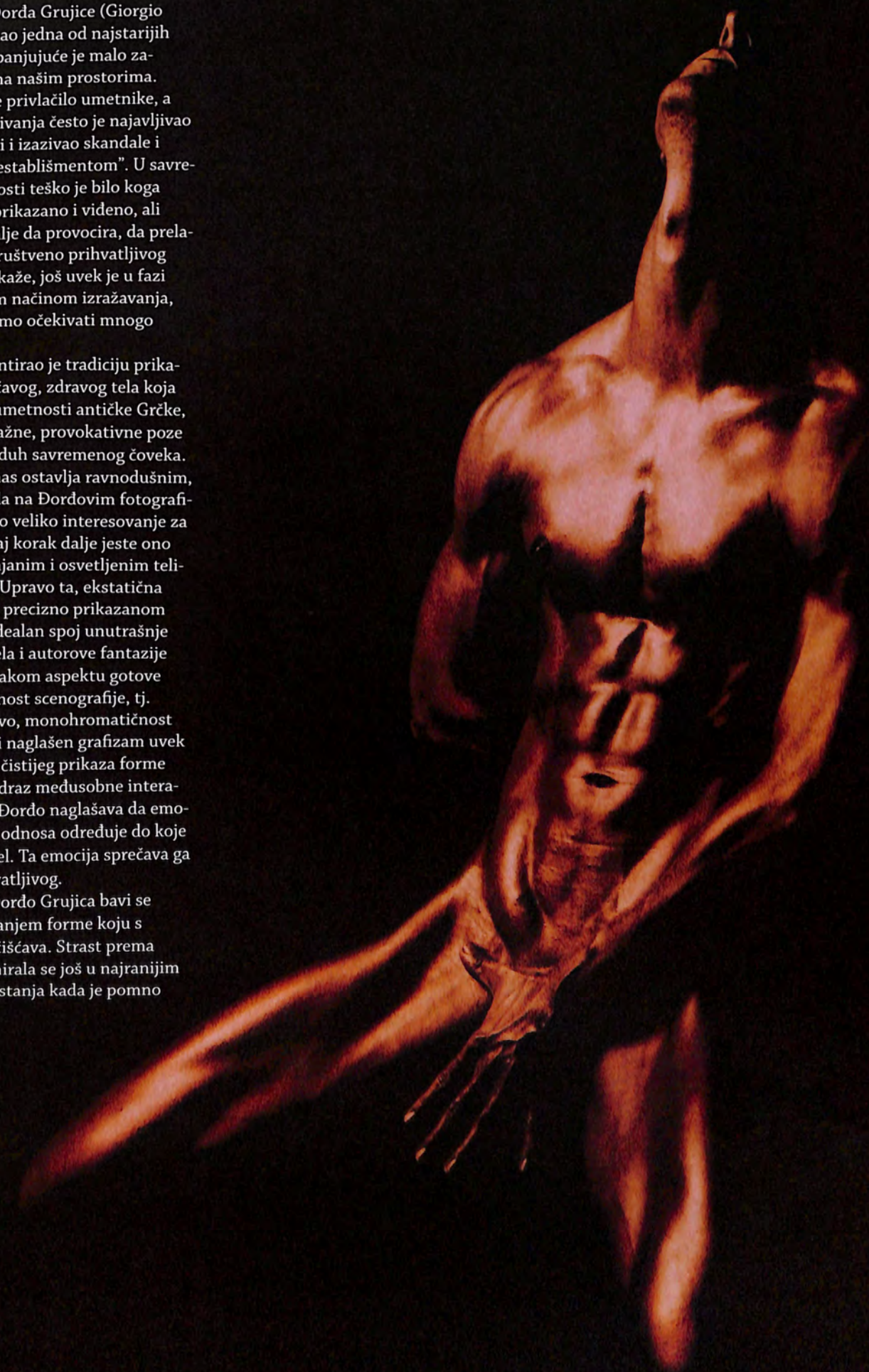
© GIORGIO GRUIZZA

Lepota, senzualnost, snaga, ekstaza, forma, skulptura... sve to nalazi se u fotografijama Đorđa Grujice (Giorgio Gruizza). Akt, kao jedna od najstarijih tema u umetnosti, zapanjujuće je malo zastupljen u fotografiji na našim prostorima. Ljudsko telo oduvek je privlačilo umetnike, a način njegovog prikazivanja često je najavljavao revoluciju u umetnosti i izazivao skandale i zaprepašćenje među "establišmentom". U savremenom dobu i umetnosti teško je bilo koga šokirati jer već je sve prikazano i viđeno, ali Đorđo Grujica želi i dalje da provocira, da prelaзи preko tanke linije društveno prihvatljivog ponašanja. Kako sâm kaže, još uvek je u fazi traganja za sopstvenim načinom izražavanja, pa u budućnosti možemo očekivati mnogo smelije fotografije.

U svom radu implementirao je tradiciju prikazivanja snažnog, mišićavog, zdravog tela koja uzore pronalazi još u umetnosti antičke Grčke, "slikarsko" svetlo i odvažne, provokativne poze koje odražavaju stav i duh savremenog čoveka. Akt-fotografija retko nas ostavlja ravnodušnim, a izazovne poze modela na Đorđovim fotografijama sugerišu autorovo veliko interesovanje za pojam seksualnosti. Taj korak dalje jeste ono što ovim savršeno izvajanim i osvetljenim telima daje snagu i život. Upravo ta, ekstatična emocija, u harmoniji s precizno prikazanom formom, predstavlja idealan spoj unutrašnje snage, karaktera modela i autorove fantazije koja se projektuje u svakom aspektu gotove fotografije. Jednostavnost scenografije, tj. njeno potpuno odsustvo, monohromatičnost kolora, isticanje linije i naglašen grafizam uvek su u službi što boljeg i čistijeg prikaza forme tela koja nastaje kao odraz međusobne interakcije modela i autora. Đorđo naglašava da emocija koja nastaje iz tog odnosa određuje do koje će granice ići on i model. Ta emocija sprečava ga da prede granicu prihvatljivog.

Već dvadeset godina Đorđo Grujica bavi se fotografijom i istraživanjem forme koju s vremenom stalno pročišćava. Strast prema savršanim telima formirala se još u najranijim danima njegovog odrastanja kada je pomno

© GIORGIO GRUIZZA

© GIORGIO GRUIZZA

© GIORGIO GRUIZZA

pratio avanture junaka iz stripova koje su, pored herojstva, odlikovala i čvrsto izvajana tela. Naravno, bili su okruženi i ništa manje atraktivnim lepticama. Uzor koji je našao u stripu, kao i fascinacija klasičnom grčkom skulpturom, postavili su estetski ideal kojem Đordo i danas teži.

Prve fotografske korake napravio je već sa sedam godina kada je od roditelja dobio svoj prvi fotoaparatus. Tri godine kasnije učlanio se u foto-klub, gde je naučio osnove fotografije. Posle Srednje vazduhoplovne škole krenuo je samostalno u fotografsku avanturu, koja je podrazumevala puno učenja kroz praksu, na sopstvenim greškama, čitanja knjiga, časopisa... rečju, pronalaženje sopstvenog puta. Godine 1988. započeo je karijeru profesionalnog fotografa u Zagrebu, u to vreme najznačajnijem studiju za profesionalnu fotografiju u zemlji – "Profoto". Kao samostalni fotograf prve naslovne strane objavio je u časopisu *Duga*. I danas je kreator mnogih naslovnih strana, a časopisu *Mobilni magazin* je i urednik fotografije. Posle desetak godina rada za časopise, modne i reklamne agencije, 2002. godine osniva UNIQUE Studio, u kome realizuje svoje komercijalne poslove i, pre svega, akt-fotografije po kojima je najpoznatiji. Uprkos prvobitnom interesovanju za modnu fotografiju, glavno opredeljenje postali su mu modeli lišeni svakog "stajlinga" i modnog diktata, a upravo te fotografije donele su mu svetsku slavu i priznanje. Neke od njih uvrštene su

© GIORGIO GRUIZZA

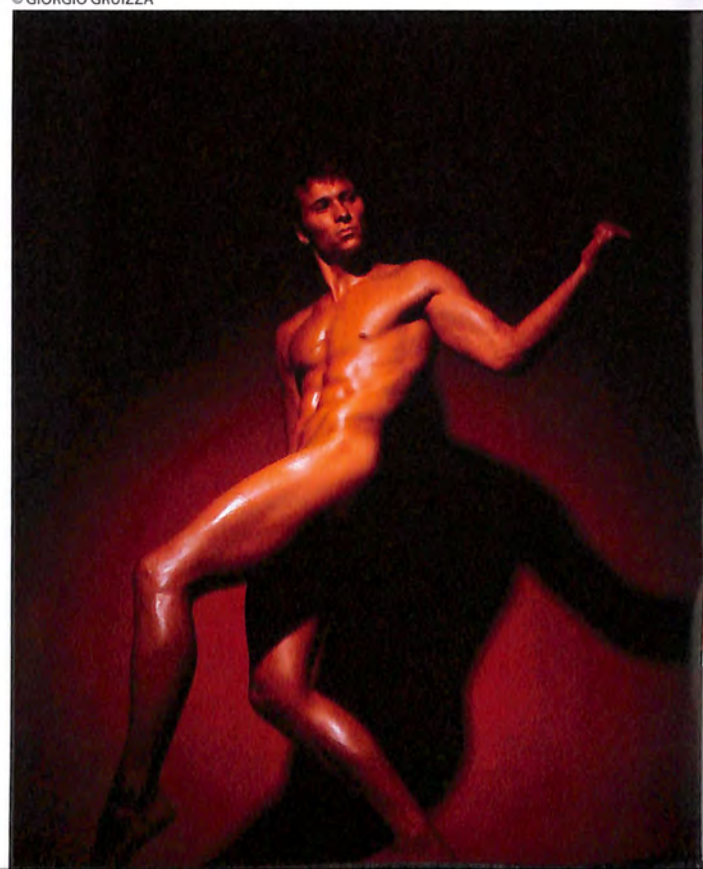
© GIORGIO GRUIZZA

u odličnu knjigu o akt-fotografiji, koju smo predstavili u broju 46 (mart 2008. godine) Pascal Baetens, "Nude Photography: The Art and The Craft". U knjizi, Đorđo se našao u društvu sa desetero renomiranih svetskih fotografa u ovoj oblasti, što je svakako velika potvrda kvaliteta njegovih fotografija. Do sada je imao jednu samostalnu izložbu, 2003. godine, a trenutno priprema materijal za prvu knjigu fotografija pod nazivom "Obsession".

Iako je Đorđo Grujica odavno ukorenjen u svetu komercijalne fotografije, što podrazumeva kreiranje brojnih reklamnih fotografija, zanimljivo je istaći da fotografije prodaje i preko mikrostok agencija (što je i tema ovog broja časopisa). Na ovaj način ima siguran prihod, koji mu omogućava da se posveti svom kreativnom radu. Njegove stok fotografije možete kupiti (ili samo pogledati) na www.shutterstock.com; www.istockphoto.com; www.fotolia.com; www.dreamstime.com, a obavezno pogledajte i internet-prezentaciju na: www.gruizza.com. Kada je u pitanju prodaja stok fotografija, Đorđo kaže da je uspeo vrlo dobro da se plasira i ostvari odličnu prodaju s nekih tri stotine fotografija. To je neuobičajeno zato što većina fotografa ima nekoliko hiljada fotografija u ponudi jer je masovna prodaja glavna karakteristika mikrostok sajtova. On ističe da kvalitet fotografija i njihova primenljivost određuju i dinamiku prodaje, pa tako jedna te ista fotografija može biti prodana i nekoliko hiljada puta. Neke od nekomercijalnih fotografija prodaje i na makrostok sajtovima, ali njihovo polako odumiranje i prevaga mikrostoka "krivci" su za malu dobit koju donose. Pored materijalne satisfakcije, rad za stok agencije donosi mu punu slobodu, koja je presudna u njegovom radu. Ipak, najveće zadovoljstvo mu je kada iz inostranstva stigne porudžbina za neku od akt-fotografija iz kolekcije koju i ovde predstavljamo. Važno je napomenuti da te fotografije ne prolaze već svima poznatu i prečesto korišćenu obradu u Photoshopu, već su isključivo kreirane uz pomoć

© GIORGIO GRUIZZA

© GIORGIO GRUIZZA

© GIORGIO GRUIZZA

© GIORGIO GRUIZZA

© GIORGIO GRUIZZA

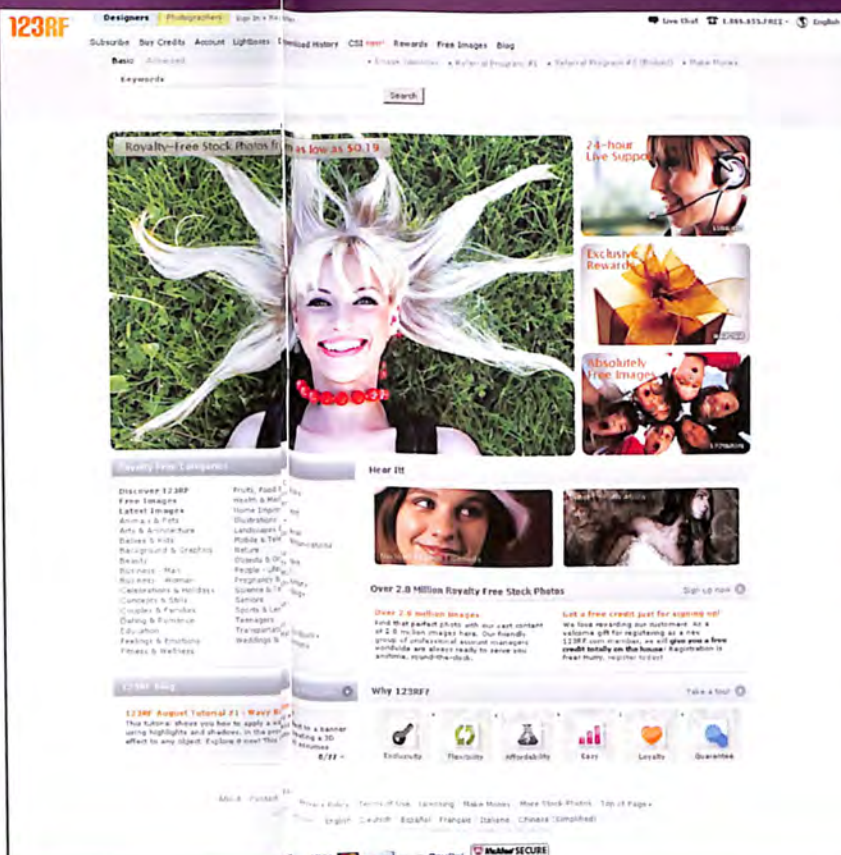
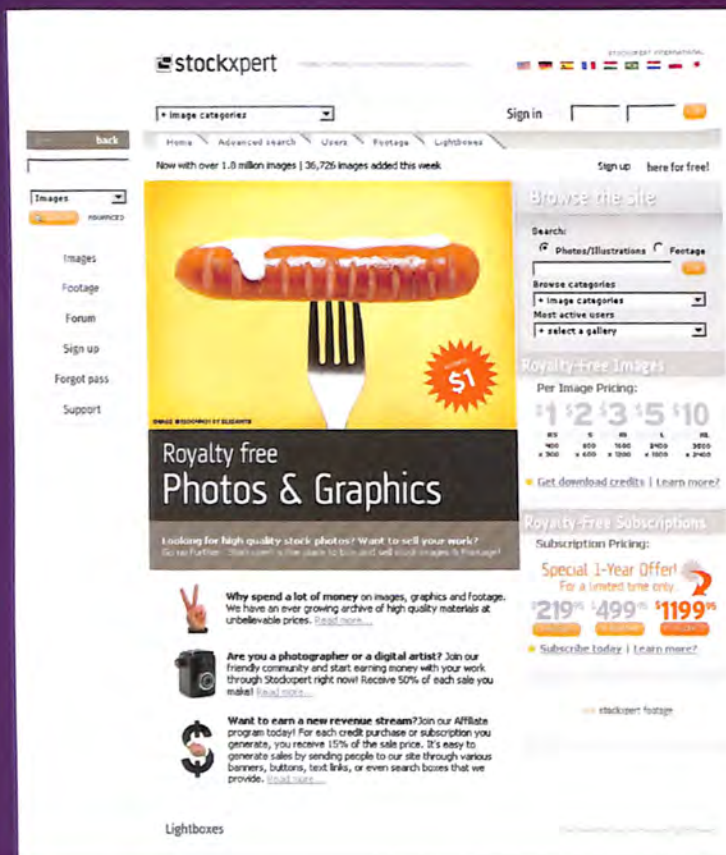
la i senke. Za snimanje koristi srednjeformatni fotoaparar Zenza Bronica ETRS 6x4,5 cm, crno-bele Ilford filmove, Fuji dijapozitive i kolor negative a od rasvete pet fleš glava od 500 Ws s mnoštvom soft boksova, kišobrana, reflektujućih površina...

Kako kaže, nerado saraduje s našim časopisima jer ne može da ostvari svoje ideje i ne voli preterano usmeravanje i nametanje ideje urednika. Možda je to razlog što je Đorđo Grujica, iako autor izuzetno atraktivnih fotografija, nedovoljno poznat našoj publici. Opremio se za beskompromisno realizovanje svojih ideja, koje će mu omogućiti da se dalje izgrađuje u oblasti akt-fotografije za koju radije koristi engleski izraz "Fine-Art Nude". Snažna, atletska tela koja simbolizuju život i energiju biće i dalje njegova preokupacija, ostaje samo da vidimo koliko će drski i smeli biti njegovi budući modeli, ali i sam autor.

IVANA BREZOVAC

O KNJIZI

Autor knjige "Nude Photography: The Art and The Craft" – Pascal Baetens, uvrstio je Đorđo Grujicu među deset renomiranih fotografa u svetu u domenu "Fine-Art Nude" fotografije. Specijalno za ovu knjigu Đorđo je, kao i ostali autori, snimio jednu fotografiju u svom studiju, a reportaža s tog snimanja objavljena je u knjizi na dve strane kako bi se čitaocima prikazao način njegovog rada. Fotografija na strani 21 nastala je upravo na tom snimanju.

Prodaja fotografija na INTERNETU

Već ste zaposleni ili tražite nov način da zaradite od svoje fotografije? Prodajom stok fotografije u svetu možete da se bavite i iz svoje radne sobe

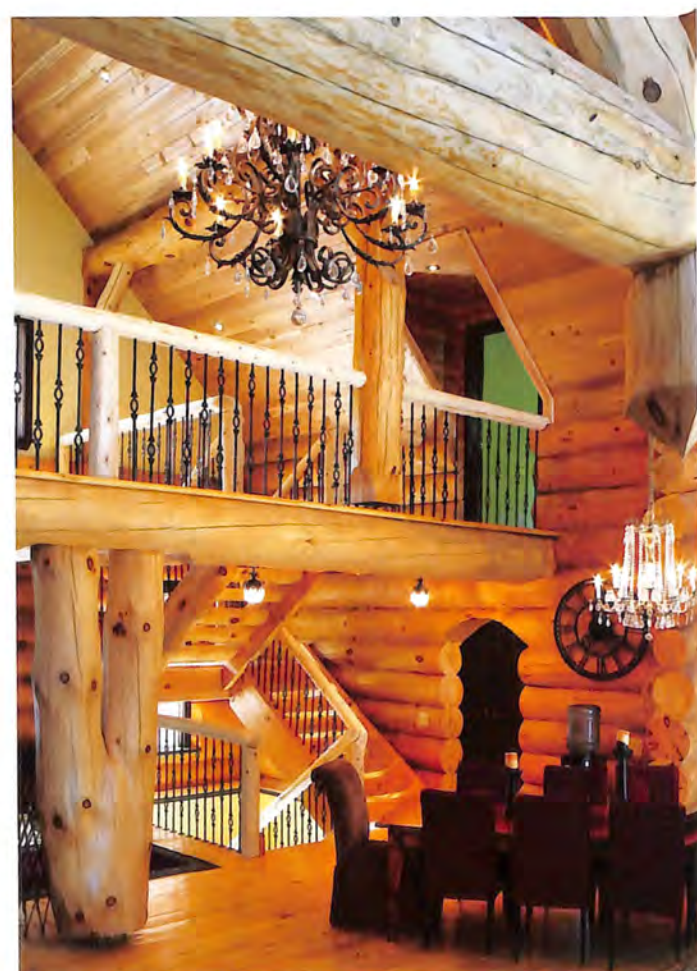
MIKROSTOK SAJTOVI

Svi osećamo da neke od naših fotografija zaslužuju novac. U današnjem dobu informatike i Interneta, uz pomoć fotografskih stok agencija, zaraditi novac lakše je nego ikada. Verovatno nećete baš postati milioner, ali možete nadoknaditi deo novca uloženog u bavljenje fotografijom i možda kupiti novu opremu. Fotografske stok agencije su kompanije koje zastupaju fotografe i prodaju prava za upotrebu njihovih fotografija grafičkim dizajnerima, časopisima i reklamnim agencijama. Jedan od današnjih najdinamičnijih domena aktivnosti u stok fotografiji zove se "micro stock". Mikrostock agencija, kao što i samo ime sugeriše, jeste fotografska stok agencija koja radi s niskim (mikro) cenama – oko 1 do 2 dolara – po fotografiji. Njihov pristup zasnovan je na webu koji omogućava fotografu da brzo postavi svoje fotografije, dok kupcu obezbeđuje jednostavno biranje i brzu (elektronsku) dostavu izabranih fotografija. Mikrostock agencije

trude se da zadrže kvalitet, ali se jasno opredeljuju za kvantitet u svom portfoliju i zato je kod njih znatno lakše uči nego kod tradicionalnih visokoetabliranih fotografskih stok agencija.

IZBOR FOTOGRAFIJA

Kada birate svoje fotografije za prodajni portfolio, zapitajte se sledeće: da li moja fotografija vredi kao ilustracija, ili kao koncept, ili ideja koja bi bila korisna kupcu? Na primer, fotografija biznismena u odelu kako se vere po litici prodaće se bolje od fotografije komarca na glavi čiode. Devojka koja u jednoj ruci drži CD, dok u drugoj drži svežanj novčanica prodaće se sigurno bolje nego fotografija leptira kako se odmara na nosu nilskog konja. Ovo nema nikakve veze s kvalitetom fotografija. Mikrostock agencije i njihovi klijenti traže jasne ideje i koncepte koje

Steven S. Miric

mušterije mogu lako da upotrebe kao deo šireg dizajna. Podredite svoj kreativni pristup ovom principu.

PRIPREMANJE FOTOGRAFIJA

Pre nego što pošaljete svoje fotografije na server neke stok agencije, potrebno je da proverite da li vaše fotografije odgovaraju zahtevima postavljenim na veb-sajtu agencije: – fotografije treba da se šalju u JPEG formatu s minimalnom kompresijom (neki sajtovi dozvoljavaju slanje u RAW i TIF formatima); – najveći broj sajtova zahteva da pošaljete fotografije u njihovim originalnim rezolucijama. Ne menjajte veličine fotografija; – zaposleni u u agenciji koji proveravaju sadržaj i kvalitet slika veoma su osetljivi na šum i granularnost fotografija. Povećajte svoje fotografije na 100 odsto da biste proverili da ne sadrže previše šuma. Fotografije u sebi ne smeju imati nikakav zaštićeni sadržaj ili robne marke. To uključuje etikete na bocama i čepovima, majice sa zaštitnim znacima kompanija, ili bilo koji drugi proizvod koji na sebi nosi zaštićeni robni znak. Uklonite zaštitne znake u programu za obradu slike ili, još bolje, izbegavajte da ih prikazete na fotografijama (npr. ukoliko slikate boce vina, okrenite ih tako da se etikete ne vide).

Za svaku fotografiju koja prikazuje prepoznatljiv lik neke osobe morate priložiti formular s odobrenjem modela (Model Release Form), koji dokazuje da je fotograf imao odobrenje za snimanje. Ukoliko ste snimali sami sebe, priložite formular s odobrenjem modela sa svojim potpisom.

Da biste videli kao izgleda Model Release Form na sajtu Shutterstock, ukucajte <http://submit.shutterstock.com/legal.mhtml> u svoj internet-pretraživač. Takođe, na Internetu postoje i mnogi generički formulari s odobrenjem modela. Lako ćete ih pronaći na Guglu (Google) ako ukucate frazu: "model release form".

BIRANJE KLJUČNIH REČI

Ukoliko ne indeksirate svoje fotografije dobrim izborom ključnih reči, nikada nećete imati dobru prodaju na sajtu stok agencije. Takmičite se protiv nekih 300 hiljada do milion već postavljenih fotografija na sajt, kao i protiv, otprilike, 25.000 novih koje pristižu svake nedelje. Savetujemo da uložite znatnu energiju u izbor ključnih reči za svoje fotografije. Ukoliko imate dobre slike koje bi klijenti mogli da upotrebe, dodavanje dobrih ključnih reči doneće vam najbolji rejting i povećati prodaju. Pa, kako izabrati ključne reči? Da biste dobili početnu ideju, najbolje je pogledati slične fotografije drugih fotografa na sajtu. Koristite i rečnik da pronađete sve sinonime izabranih reči. Srpsko tržište jedno je od najmanjih na svetu. Pored srpskih, obavezno koristite engleske ključne reči.

Ključne reči možete ukucati na samom foto-stok sajtu, ili ih možete sačuvati kao metapodatke u samom fajlu koristeći Photoshop. U Photoshop meniju izaberite file -> file info -> keywords i dodajte svoje ključne reči. Reči će postati metapodaci u JPEG fajlu, koristeći IPTC standard. Svi serveri mikrostock agencija mogu da čitaju ovaj standard.

Steven S. Miric

Steven S. Miric – Ovo su ključne reči koje je Steven upisao za ovu fotografiju: Penthouse, Tourism, Travel Destinations, Young Women, Bikini Bottom, Bikini Top, Pin-Up Girl, Swimming, Swimming Pool, Floating On Water, Women, Female, One Person, Solitude, Loneliness, Sex Symbol, Sensuality, Bikini, Caucasian, White, Sunbathing, Vacations, Resting, Travel, Journey, Luxury, Exercising, Muscular Build, Healthy Lifestyle, Real Estate, Apartment, Building Exterior, Outdoors, Construction, Built Structure, Architecture, Deck, Roof, Tiled Floor, Tile, Diminishing Perspective, Vanishing Point, Design, Sparse, Modern, Sky, Cloudscape, Cloud, Wellbeing, Panama, Panama City, Central America, Summer, City Life, Urban Scene, City, Town. http://www.istockphoto.com/file_closeup.php?id=5419785

iStockphoto

Search for Photos, Illustrations & Video

Buy royalty-free files for as little as:

15 25 40 60 75

Subscriptions: Choose a one-year plan for as low as:

96 274 521

How iStock Works

1. Sign up for free right now.

2. Search for royalty-free stock photography, vector illustrations, stock video footage and Flash files.

3. Buy stock with iStock credits then download the files you need. Purchase individual credits, or get a Subscription.

fotolia

Simply the best deal for stock photos. EVER! 3,987,745 stock images online.

Sign up!

1 Month \$249

6 Months \$999

1 Year \$1,899

New! Fotolia Subscription

Subscribe!

Landscapes Architecture People Parks & Flora Objects Transportation

CAN STOCK PHOTO

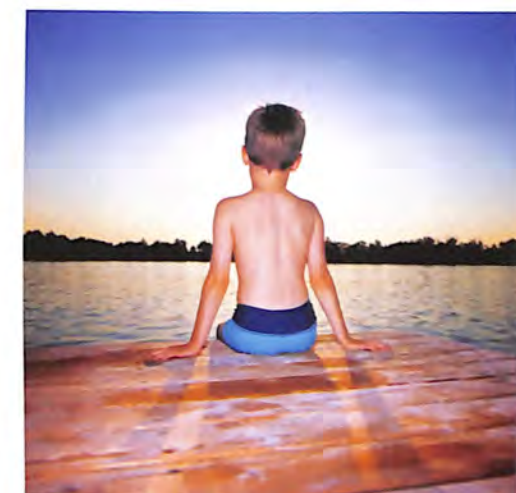
Keyword Search

Downloads for \$1 Subscriptions for \$35.95

Over 700,000 Images - 6,500 Photographers - 30,000 Members - Sign Up Now It's free!

Welcome to Can Stock Photo! We offer professional royalty free stock photography at prices you can afford. Our high-quality images start at just \$1.00, and our generous license agreement gives you the flexibility you need. Whether you need an image for advertising, presentations, brochures, or just decoration, we've got you covered!

We offer free weekly downloads with thousands of new images added every week. Join our growing community of photographers and designers, and see for yourself what all the fuss is about. Learn More | Register

Vuk Latinović

ZNAČAJNIJI SAJTOVI

Postoji mnogo mikrostok sajtova. Neki su lošiji, neki bolji... S obzirom na to da većina ugovora koje zaključujete s ovim sajtovima nisu ekskluzivni ugovori za zastupanje, najbolje je istovremeno koristiti nekoliko agencija. Navešćemo vam neke od sajtova koji sigurno zaslužuju vašu pažnju.

iStockPhoto
<http://istockphoto.com/index.php>
 iStock Photo je velika mikrostok agencija. Plaćaju od 20 do 40 posto, ali se slike prodaju od 1 do 12 dolara tako da ima šanse za dobru zaradu. Kako fotograf količinski napreduje u prodaji, tako dobija i veći procenat od nje.

Fotolia
<http://www.fotolia.com>
 Fotolia je nova agencija u oblasti stok fotografije. Oni obično plaćaju više od 50 odsto fotografu i dozvoljavaju da sâm odredi svoju cenu. Najbrže odobravaju fotografije. Još jedna prednost jeste što dozvoljavaju isplatu preko PayPal-a čim dostignete 2 dolara od prodaje.

Shutter Stock
<http://submit.shutterstock.com>
 Ovo je danas vodeća mikrostok agencija. Njihov model omogućava klijentima da se pretplate i tokom perioda pretplate mogu dnevno da koriste 25 fotografija. Ovaj poslovni model povećava broj skinutih slika. Fotograf dobija 25 centi po skinutoj slici i dodatnih 5 centi ako klijent traži da se slika nareže na kompakt-disk. Fotografije se odobre za dan-dva.

Photostockplus
<http://www.photostockplus.com/index.php>
 Photostockplus je karakterističan po tome što prodaju različite vrste proizvoda. Neće vam samo prodati fotografije već će ih staviti i na solje, majice, bedževe, kecelje, torbe, podlogu za miša, priveske za ključeve i slično. Photostockplus je dobar izvor informacija i usluga za fotografe koji snimaju društvena okupljanja, svadbe, godišnjice, proslave...

Bigstockphoto
<http://www.bigstockphoto.com>
 Još jedan dobar sajt za fotografe. Plaćaju 50 centi ili dolar za sknutu sliku. Dozvoljavaju isplatu nakon zarađenih 30 dolara. Odobravaju slike za oko 3 dana. FTP upload.

123rf.com
<http://www.123rf.com>
 Reč je o relativno novoj agenciji koja, čini se, dobro radi. Još uvek je mala, te ukoliko ste dobar fotograf, lako ćete se istaći. Ova agencija plaća 50 odsto od svake prodaje. Imaju mejl notifikaciju o tome da li je vaša poslata fotografija odobrena ili odbijena.

Stockxpert
<http://www.stockxpert.com>
 Stockxpert je još jedna pristojna mikrostok agencija. Ima dobru FTP podršku i odobravaju slike u roku od nekoliko dana. Fotografu se isplaćuje 50 odsto od svake prodaje.

Dreams Time
<http://www.dreamstime.com>
 Ovo je manje poznat sajt, ali izgleda da je popularan među kupcima i pravi dobre prodaje. Osnovna cena je jedan dolar (ili dva za punu rezoluciju). Od toga fotograf dobija 50 odsto. Imaju vrlo dopadljiv sajt. Ima opciju FTP slanja, a slike se uglavnom odobre u roku od 3 dana.

Feature Pics
<http://www.featurepics.com>
 Interesantna agencija. Dozvoljavaju da sami odredite svoje cene ili izaberete procenat od prodaje koji želite.

CanStockPhoto
<http://www.canstockphoto.com>
 Plaćaju 50 odsto po fotografiji koju skinu članovi i gosti sajta, a 25 centi po skidanju slike u okviru mesečne pretplate. Pristojna agencija s pomalo zastarelim i "tromim" sajtom.

Skvart
<http://www.skvart.com>
 Jedan od retkih domaćih mikrostok sajtova. Cene za pojedinačnu fotografiju kreću se od jednog evra za veličinu 600 pix sa 400 pix, do 10 evra za punu rezoluciju. Fotograf inicijalno dobija 50 odsto, ali je za razliku od ostalih sajtova moguć i individualni dogovor. Sajt nudi i privatne galerije sa šifrom za prikaz fotografija ličnim klijentima. Fotografije se najčešće odobravaju u roku od 24 časa.

INTERVJU
Slavoljub Petrović, Beograd

Najbolje savete dobićemo uvek od kolega koje se neko vreme bave ovom vrstom posla. Postavili smo nekoliko pitanja četvorici fotografa koji na ovaj način prodaju svoje fotografije. Jedan od njih jeste Slavoljub Petrović iz Beograda, koji tri i po godine prodaje svoje fotografije na iStockPhoto sajtu. Zamolili smo ga da s vama podeli svoja iskustva.

Aprila 2005. godine poslao sam neke već gotove fotografije agenciji iStockPhoto (www.istockphoto.com). U to vreme bio sam profesionalac, već sam zarađivao novac od prodaje fotografija. Danas, prodajem fotografije samo na iStockPhoto s ekskluzivnim ugovorom. Razlog za ekskluzivnu prodaju kod njih jeste taj što je to najveća agencija koja godišnje proda najviše stok fotografija. "Ekskluzivni" imaju bonus, koji u mom slučaju iznosi +75 odsto. Najbolje se prodaju fotografije koje mogu dobro da se iskoriste u reklamnim kampanjama. Najviše interesovanja postoji za poslovne teme i raznorazne situacije iz svakodnevnog života (napr.: mladi bračni par kreći zidove u novokupljenom stanu, nasmejani, srećni, optimistični i slično...). Treba napomenuti da zbog globalizacije prodaje likovi i lokacije na fotografijama ne smeju da budu nacionalno, tj. lokalno obojeni, već su u prednosti oni koji imaju univerzalni, globalni, kosmopolitski izgled (i koji su u tom stilu i obučeni). U to smislu, ukoliko se snima kancelarija, ona mora biti moderno opremljena, a kompjuteri, monitori i drugi detalji moraju da reflektuju ono što se danas u svetu koristi. Zbog svetske globalizacije i efekta globalnog sela vrlo su tražene i fotografije sa više likova koji pripadaju različitim rasnim grupacijama.

Lično, najviše radim studijske fotografije s modelima. To je ono što volim da radim i što mislim da najbolje znam. "Stok karijeru" započeo sam s Canonom 10D i 4 "Multiblic" glave. Danas koristim Canon Ds Mark III od 22 megapiksela i "Bowens" rasvetu i imam svoj studio.

Često angažujem modela a cene kreću od 50 evra (4.000 dinara) i dostižu 300 evra za ekstradobre modele po jednom snimanju. To podrazumeva 3 do 5 sati rada na snimanju ili ono što se zove pola radnog dana. Zarade stok fotografa kreću se od nekoliko stotina do nekoliko hiljada američkih dolara, ukoliko je reč o ljudima koji to ozbiljno rade. U nekim slučajevima studiji zarađuju i 10 – 30.000 američkih dolara, a neki su jednostavno neuspešni, kao i u svakom poslu. Tu, takođe, treba imati u vidu da to nije neto zarada, već bruto prihod i da postoje jako veliki troškovi. Kod nas je, nažalost, to sve u početnoj fazi i samo nekoliko svetskih agencija sposobno je da realno nešto proda.

Da biste uopšte mogli da ramišljate o prodaji fotografija stok agencijama potrebno je da imate najmanje nekoliko stotina stok orijentisanih fotografija i da vremenom "punite" svoj folder kod agencije. Ipak, većina fotografa radi i nešto drugo osim stok fotografije. Ja mesečno radim 100 – 200 radnih sati na stok fotografiji. Mislim da neko prosečno vreme između toga, koliko se snima i koliko se provede na obradi i slanju, jeste 1:5. Drugim rečima, za ono što snimate u jednom danu, treba vam sigurno još pet puta toliko vremena za obradu i slanje.

RADOMIR MAŠA DIKOSAVLJEVIĆ

Vuk Latinović, Minhen, Nemačka

Vuk Latinović rođen je u Bačkoj Palanci, ali već petnaestak godina živi u inostranstvu. Godine 2000. završio je magistarske studije

u Pragu, na Akademiji za film i televiziju, na Odseku fotografije. Od 2002. godine živi i radi u Minhenu kao reklamni i stok fotograf. Profesionalnu karijeru, po dolasku u Nemačku, započeo je s Agencijom "Mauritius", a nešto kasnije s Agencijom "Zefa". Preko te dve agencije je i došao do stok fotografije. Fotografije prodaje preko www.mauritius-images.com i www.corbis.com (u Corbis je dospao tako što je ta agencija pre nekoliko godina kupila Agenciju "Zefa"). Kaže da najbolje prodaje simbolične, univerzalne fotografije koje se bave ljudima. To su posebno seniori, ljudi koji se bave finansijama, biznisom, komunikacijama... Opredelio se za te teme jer mu komunikacija i kontakt s ljudima najviše odgovara, a to je u neku ruku i nastavak rada na polju na kojem je ranije bio aktivan – reportažna fotografija.

Vuk Latinović

Kada je počeo da se bavi stok fotografijom, digitalni fotoaparati nisu zadovoljavali potrebne tehničke kriterijume, pa je fotografisao srednje formatnim fotoaparatom, koji je u početku direktno slao agencijama, a kasnije je dijapozitive skenirao i obrađivao. Trenutno radi Nikon digitalnom fotoopremom i veoma je zadovoljan. Nema svoj foto-studio, ali po potrebi iznajmljuje prostore koji zadovoljavaju zahteve konkretnog posla. Srećom, u Minhenu je izbor studija, i po ceni i po površini, i po opremljenosti, veoma raznovrstan i bogat, tako da studio ne predstavlja nikakav problem. Vuk ističe da više voli da radi na realnim lokacijama.

Često radi s modelima, a u zavisnosti od kvaliteta i iskustva modela, cena se kreće od 500 evra po danu. To baš i nije povoljno ali dobar model je veoma važna karika u lancu stok produkcije

Vuk Latinović posebno ističe veliku prednost rada za stok agencije jer, u odnosu na neke druge oblasti komercijalne fotografije, fotograf ima dosta uticaja na produkciju. Nema otkazivanja i pomeranja termina, nema "deadlinea", nema direktnog klijenta čije je želje neophodno zadovoljiti. Naravno, veća produkcija direktno povećava šansu za boljom prodajom. Sama prodaja varira donekle u zavisnosti od sezone (Božić, letnja pauza), ali s obzirom na to da je sistem plasiranja fotografija preko stok agencija malo inerten, i da novac stiže na račun s nekoliko meseci zakašnjenja, onda su i eventualna kolebanja prilično ujednačena. Takođe, velika prednost stok fotografije jeste u slobodi odlučivanja kad, kako i koliko fotograf radi. Pozitivno je što obe agencije, za koje radi, preuzimaju ogroman deo posla oko obrade fotografija i "dosadnog" ubacivanja ključnih reči.

Benis Arapović, Sarajevo, BiH

Prodaju fotografiju za stok agencije započeo sam krajem 2005. godine, a odluku sam donijeo jer sam želio pokušati nešto zaraditi bez da se ubjeđujem oko cijene mog rada. Moje fotografsko iskustvo tada je bilo daleko lošije nego danas, mnogo sam eksperimentisao, fotografisao sam sve i svašta i tako valjda čovjek "izoštri" oko. Osim toga, mislim da se fotograf postaje tek sa pedeset godina. Danas, fotografije prodajem skoro na svim glavnim stok agencijama (www.fotolia.com; www.shutterstock.com; www.dreamstime.com; www.istock.com; www.stockxpert.com), mada trenutno glavni portfolio s preko

Benis Arapović

Benis Arapović

sedam hiljada fotografija imam samo na "Fotolia". U ostale agencije planiram da pošaljem taj portfolio kroz nekoliko mjeseci, jer sam odskoro angažirao osobu koja mi pomaže oko produkcije fotografija. Odluka za neki od sajtova vrlo je delikatna. Svi su dobri, ali istovremeno svi imaju svoje mane. Neki oduzimaju više vremena, ali nude bolju prodaju, opet, neki drugi imaju niži kriterijum za fotografije, ali lošiju prodaju i povrat novca po fotografiji itd. Svi loši momenti, koje biste mogli da doživite s nekom od agencija, odnose se na trenutak kada vam odbiju fotografiju, ali se sve to zaboravi kada vam novac "legne" na račun. Na internetu sve može da se proda, sve ima svog kupca, ali bih izdvojio: "Business people icons" (poslovni ljudi i sve vezano za posao), "Family & lifestyle" (porodične fotografije i svakodnevni život), zatim ilustracije za što širu primenu. Ja nemam neku specijalizaciju, još uvijek fotografisem dosta toga, ali najčešće uključujem u svako snimanje nasmijane i vesele ljude koji izgledaju prirodno i vitalno. Nastojim se specijalizirati u tom pravcu.

Bavljenje fotografijom započeo sam s amaterskim fotoaparatom od 3 megapiksela, a sada sam ponosni vlasnik fotoaparata Nikon D300 od 12 megapiksela. Još uvek nemam svoj foto-studio, ali imam studijsku rasvjetu i ostalu opremu, tako da snimanje obično organiziram negdje, za šta mi i ne treba studio. Ovo je iz organizacijskog aspekta mnogo teže, ali istovremeno je takvih fotografija manje na stok sajtovima, konkurencija je manja, a prodaja bolja. Ukoliko se javi potreba, studijsku rasvjetu namontiram u stanu. Radim mnogo s modelima tako da imam bazu s preko 200 foto-modela, od kojih treba da izaberem nekoliko za dugoročnu saradnju. Angažman foto-modela obračunava se po satu od 10 do 30 evra, a honorar zavisi od njihovog iskustva i kompleksnosti snimanja. Honorari od prodaje variraju i to sezonski, ali zavisi i od toga kakva vrsta fotografija se nalazi u vašem portfolioju.

Inače, u budućnosti planiram napustiti trenutni posao i posvetiti se samo fotografiji. Planiram da ću mjesečno moći zarađivati od 5.000 do 15.000 američkih dolara. Inače, na ovim prostorima ima uspješnih "stokera" koji imaju zavidna mjesečna primanja.

Benis Arapović

Bitno je istaći da su kvalitet i kvantitet jako važni u stok industriji, oboje donose prihod, ali zajedno veći. Vidjeo sam nekoliko portfolija sa tri stotine fotografija i s odličnom prodajom, ali takvih je vrlo malo. Mislim da se ispod hiljadu fotografija u portfolioju ne može očekivati ništa ozbiljno, pogotovo sada kada većina agencija ima preko tri miliona fotografija u bazi, te je "market share" takođe veoma bitan.

Nemam baš mnogo slobodnog vremena koje bih posvetio nekom slobodnom, radu. Najradije odem negdje u prirodu, ranom zorom, odmaram se i fotografisem, ali trenutno pokušavam fotografisati samo ono što će se prodavati i što neće oduzimati vrijeme u produkciji. Na snimanju sa četiri do pet osoba u trajanju od dva do tri sata snimim pet stotina do hiljadu fotografija, a od toga u produkciju ide od sto pedeset do četiri stotine i pored redovnog osmosatnog posla, uspijem producirati fotografije za dvadeset do trideset dana. Odnedavno je u mom timu osoba koja mi pomaže u ovim poslovima, te se period produkcije sveo na dva do četiri dana.

Steven S. Miric, Toronto, Kanada

Steven Mirić (Steven S. Miric) nas je posetio u redakciji i dao nam prva i osnovna uputstva oko prodaje fotografija za stok agencije jer on, kako kaže, ima puno iskustva u ovom poslu. Rođen je u Beogradu, gde je i diplomirao na FDU na Odseku kamere. Davnih devedesetih otisnuo se preko okeana do Kanade gde je, od samog početka, bio uporan u želji da živi od fotografije. To mu je vrlo brzo pošlo za rukom, pa je Stevan danas priznat fotograf i kameraman u Torontu. Ipak, sve slobodno vreme koristi da fotografiše za "iStock" agenciju (s kojom ima ekskluzivan ugovor, što znači da ne može da prodaje fotografije nijednoj drugoj agenciji).

Steven S. Miric

Takođe, trudi se da svaki svoj fotografski angažman ujedno iskoristi i za snimanje stok fotografija. Tako reći, svuda i na svakom mestu snima stok fotografije, jer od količine fotografija koje imate u nekoj agenciji zavisi i količina novca koju možete da zaradite. Oko 3.000 do 4.000 kvalitetnih fotografija mogu vam doneti zaradu od nekih 2.000 do 3.000 američkih dolara i više, sve zavisi šta nudite. I Stevan, kao i mnogi drugi, ističe da se najbolje prodaju fotografije ljudi: "beauty", deca, sve vezano za posao... ali to sa sobom povlači i obavezan ugovor s modelom u kojem je on saglasan s objavljivanjem tih fotografija. Stevan rado i često fotografiše enterijere i eksterijere, što za određene klijente, što za stok. Za te fotografije ne treba nikakav ugovor ali, ipak, mora se paziti da na fotografiji nisu čitljivi nazivi (hotela, restorana, prodavnica...). Ekskluzivan ugovor sa "iStock" agencijom donosi mu i posebne pogodnosti prilikom naplaćivanja prodatih

Steven S. Miric

fotografija. Isto tako, i broj fotografija i njihova dobra prodaja donose mu ekstra pogodnosti, što je bitno oko dogovora za procenat koji fotograf dobija od prodaje. On se obično kreće od 30 do 35 odsto, pa naniže. Mnoge agencije podigle su nivo kvaliteta fotografija koje traže, pa se i Stevan tome prilagodio. Radi fotoaparatom

boja bez "bušnih" belih i "zapušenih" crnih partija. Rečju, tehnički savršene. Iako je veoma angažovan samostalan fotograf, Stevan Mirić praktično "živi" od stok fotografije, jer mu ona donosi sigurnost i konstantan novac koji ujedno znači i slobodu za svakog od nas.

Saša Radosavljević, Beograd

Sašu Radosavljevića znaju mnogi od vas, čak i lično, ali pre svega po brojnim fotografijama koje je objavio časopis *ReFoto*. Prošle godine odneo je treću nagradu na našem konkursu s temom "Lepota oko nas". Saša je i naš prijatelj, pa smo ga, doznajući da je i on zapliva u nestalne vode stok fotografije, zamolili da nam ispriča svoja dosadašnja iskustva.

Njegova priča možda će vam biti najinteresantnija jer je Saša "jedan od vas" – fotograf koji je od foto-amatera, zaljubljenika u fotografiju, "dogurao" do profesionalca. Saša je "najmlađi" član stok generacije od svih predstavljenih fotografa – pre dve godine započeo je istraživanje svih mogućnosti koje nudi stok fotografija.

Posle prvobitnog, prirodnog, odbijanja prodaje fotografija na stoku za nekoliko desetina centi ili dolara, shvatio je da ceo sistem ipak dobro funkcioniše i donosi lepu zaradu. Stara dobra izreka: "Ako ne možeš da ih pobediš, pridruži im se!" još jednom je pokazala svoju praktičnu primenljivost. Na kraju krajeva, klijent, za te pare, kupuje samo prava na korišćenje te fotografije, a autorska prava ostaju fotografu.

Saša kaže da mu je najveći problem da fotografije spremi, ubaci ključne reči i pošalje jer to ponekad oduzima više vremena nego samo fotografisanje. Još nije ušao u "full time" angažovanje za stok fotografije, pa mahom prodaje fotografije ranije snimljene "za svoju dušu": pejzaže, ljude... jednostavno, lepe fotografije. Mnoge od njih nemaju dobru praktičnu primenu u oblasti dizajna, pa to i utiče na prodaju. U poslednje vreme potpuno se posvetio fotografisanju za stok agencije jer da biste imali pristojnu zaradu, morate stalno da šaljete fotografije. Trenutno ima oko 3.000 fotografija na www.dreamstime.com

Steven S. Miric

Prvu isplatu za prodane fotografije dobio je nakon tri meseca od dana kada je poslao prve fotografije. Plaćanje ide preko "pay-pall" (koji ne funkcioniše u našoj zemlji), ali zato preko "money-bookers" da. Isto tako, novac vam

Saša Radosavljević

možu slati putem čekova na kućnu adresu, ali taj transfer obično traje oko mesec dana. Za primanja do 1.000 evra ne plaćate porez, a preko tog iznosa plaćate 10 odsto poreza na dohodak. Možda će se mnogi iznenaditi, ali Saša kaže da mnogi naši fotografi imaju hiljade i hiljade fotografija na raznim stok agencijama i da je za mnoge to postao vrlo unosan posao.

IVANA BREZOVAC

Saša Radosavljević – Čak i fotografija poštanske marke može naći svoju primenu i postići dobru prodaju (ne zaboravite da mora imati poštanski pečat)

On-lajn druženja

Internet nudi bezbroj mogućnosti za prezentaciju, učenje, prodaju... fotografija ali, jedna od najlepših aktivnosti jeste druženje na brojnim veb adresama koje predstavljaju modernu verziju foto-klubova

JIM POWERS, "GENESIS 1" – BEST NEW ON WWW.PHOTO.NET

KAKO NAPREDOVATI

Pokušaćemo da opišemo put jednog fotografa amatera kojim se može stići do statusa "profesionalac". Ovaj put nije lak, traži dosta vremena i truda, a većina se u nekoj od kritičnih faza zaustavi. Realnost je da ne mogu baš svi koji požele postati profesionalni fotografi i živjeti od fotografije. Konkurencija je ogromna i samo zaista talentovani i uporni stižu do cilja. Međutim, mnogima koji su stali na tom putu fotografija zauvek ostaje divna zabava, pa čak i povremeni dopunski izvor prihoda. Period učenja i napredovanja je težak i dugotrajan. Proteći će mnogo vode Dunavom od trenutka kada početnik napravi svoju prvu fotografiju, do njegove prve zarade. Načini učenja i napredovanja su različiti, ali se poslednjih godina Internet pokazao kao zaista najefikasniji. Na brojnim fotografskim forumima može se mnogo naučiti (mada postoji

i mogućnost dobijanja dezinformacija), a pomoću pretraživača možete zaista pronaći stručne i kvalitetne odgovore na sva pitanja koja vas interesuju. Naravno, teoretska znanja vam neće ništa značiti ako ih ne primenjujete u praksi. Hiljade fotografija potrebne su vam samo da biste upoznali svoju opremu. Ta prva faza – savladavanje tehnike fotografisanja, nije laka i tu je pomoć iskusnijih veoma potrebna. Što se tiče opreme, u ovoj fazi ne preporučujem skupu, profesionalnu opremu jer nećete moći da iskoristite ni deo njenih mogućnosti, a cene foto-opreme stalno padaju. S druge strane, ako imate nameru da izađete iz okvira porodične i turističke fotografije, nemojte pokušavati s džepnim kompaktnim fotoaparatom. Njihova automatska podešavanja zaustaviće vas u bilo kakvom pokušaju napredovanja. Za ovaj period važno je da intenzivno posmatrate tuđe fotografije, ali i da stavite svoje na

RAKESH SYAL, "FATHERSON" – TOP PHOTOGRAPH, WWW.PHOTO.NET

WOJTEK KWIAKOWSKI, "SILVER WARRIOR" – BEST NEW, WWW.PHOTO.NET

TEUKU JODY ZULKARNAEN, "SHEPHERD BOY" – EDITORS PICK, WWW.PHOTO.NET

uvid što širem krugu ljudi. Vaši prijatelji uvek će biti oduševljeni svakom fotografijom, ali zbog toga će napredovati samo vaša sujeta, a znanje će stagnirati. Da biste napredovali, morate pokazati svoje fotografije onima koji vas ne poznaju. U početku će verovatno biti puno negativnih kritika, ali svaku kritiku koja je konstruktivna, gde vam se ukazuje na propuste i objašnjava šta je trebalo uraditi, prihvatite s iskrenom zahvalnošću, jer je neko potrošio svoje vreme da bi pomogao vama. Naučite da komunicirate na isti način, da svoja znanja i vreme podelite s drugima i upoznaćete

nekoliko vrsta takmičenja i rejtinga autora, tu su i sve bitne informacije iz sveta fotografije i tehnike, zatim stručni i obrazovni tekstovi, foto-škole, poslovne ponude, prodaja foto-opreme, a, naravno, i fotografski forum. Što se tiče našeg govornog područja (mnogima engleski jezik nije dovoljno blizak da bi se mogli upustiti u fotografsku raspravu), jedno od najpopularnijih mesta za fotografe amatere jeste Balkan Photo Contest (www.balkanphotocontest.com), koji nudi još i takmičarski karakter ovog druženja, što je odličan stimulans za još brže napredovanje. Ovakva takmičenja mogu

mnogo sebi sličnih ljudi, koji su iskreni zaljubljenici u fotografiju, a vrlo je verovatno da ćete s njima provesti predivne trenutke na fotografskim izletima (za razliku od drugih internet-fanova, fotografi se druže i u stvarnom svetu). Puno je lokacija na Internetu gde se možete družiti s fotografima, učiti i napredovati. U svetu je verovatno najveća kolekcija fotografija na Flickru (www.flickr.com), s neverovatnih 3.000 novih fotografija svakog minuta! Drugačije je koncipiran ne manje poznat PhotoNet (www.photo.net), koji je osmišljen kao mesto na kom ljubitelj fotografije može pronaći apsolutno sve što ga zanima: osim ličnih galerija i

vam dati i veoma važnu informaciju: koji je nivo vašeg znanja i stvarni kvalitet radova. Iako ni sâm rejting na takvom sajtu nije najprecizniji pokazatelj, ipak je je korisniji podatak od procene vaših prijatelja. Takođe, i naš časopis je odskora na svojoj internet-prezentaciji pokrenuo galeriju fotografija www.refoto.co.yu/g/, koja je za nekoliko meseci stekla preko tri stotine članova.

PROFESIONALNO NAPREDOVANJE

Ukoliko otkrijete svoj fotografski talenat, vrlo brzo ćete preći u višu fazu. Stalno podizanje nivoa fotografskih znanja i kvaliteta radova se podrazumeva, a to znači da se količina rada ne smanjuje. Naprotiv! Kod jednog dela fotografa viša faza predstavlja početak komercijalizacije radova, a kod drugih fotografsko i umetničko napredovanje. Ovi drugi će se posvetiti kompletiranju i unapređenju svog portfolija, učestvovanju na međunarodnim konkursima, organizovanju samostalne izložbe i sopstvenoj

ANDREY VAHRUSHEV – TOP PRESENTATION, WWW.PHOTO.NET

propagandi. Ukoliko imate spoj pravog talenta i dosta rada, može se desiti da ovim putem dogurate veoma daleko. Najveći broj fotografa zaustavi se na ovom putu u određenoj fazi, najčešće komercijalizujući stečena fotografska znanja. A neki od njih koji su godinama istrajno išli ovim putem, dospeli su u krug velikana fotografije, poznatih daleko van naših granica.

Ako niste spremni da posvetite godine umetničkom radu s neizvesnim ishodom, možete se odlučiti za drugu varijantu, po kojoj odmah po dostizanju fotografskog nivoa koji

obezbeđuje kakvu-takvu komercijalizaciju prelazite u poluprofesionalce. To su ljudi kojima fotografija nije osnovni, nego povremeni izvor prihoda. Zavisno od uspeha (čitaj: zarade) jedan deo njih profesionalno se potpuno posvećuje fotografiji.

KAKO NAPRAVITI PRVI KORAK?

Najčešće ne pravite sami taj prvi korak, nego dobijete ponudu. Neko, kome se dopadaju vaše fotografije, vas pozove da napravite nekoliko fotografija njegovog stana/broda/automobila radi objavljivanja oglasa. Ili vas neko pozove da fotografišete porodično veselje. Ili vam traže nekoliko fotografija za katalog/"book"/kalendar. Ima mnogo tih "ili", a verovatnoća da će vam neko tražiti fotografsku uslugu raste s brojem ljudi koji su videli vaše fotografije. Drugi način jeste da ih sami ponudite na prodaju. Nažalost, kada nešto želite da prodate, obično je teško naći nekog ko želi da kupi baš to. Na sreću, na scenu ponovo stupa Internet. Sa svojom brzom komunikacijom, odličnim pretraživačima i bezbroj mesta na kojim sa obavlja kupoprodaja, Internet je zaista spasonosno rešenje. Olakšavajuća okolnost jeste ta što fotografija govori univerzalnim jezikom, dakle – može se prodati širom naše planete. A tek koliko olakšava prodaju to što nema granica, carine, isporuke, čekanja, transportnih troškova, nestanka ili oštećenja ... Jednostavno, kompletna prodaja obavlja se u nekoliko minuta, jedini trošak je provizija koju plaćate posredniku. Jasno, ako se negde lako zarađuje, konkurencija eksponencijalno raste. Zato sada u svetu imate hiljade sajtova koji se bave prodajom fotografija. U drugom delu naše priče o Internetu detaljno smo se posvetili prodaji fotografije putem stok agencija, pa se ovde nećemo udubljivati u ovu problematiku.

DEBASHIS HOWLADER - WWW.PHOTO.NET

THAIB CHAIDAR, "BLUE ICE" - EDITORS PICK - DIGITAL ART, WWW.PHOTO.NET

phersdirect.com/), gde su čak mogući pregovori s kupcem oko konačne cene. Druge vrste prodaje fotografija u našim uslovima nisu tako uspešne. Naravno, ukoliko imate kvalitetne radove, možete ih ponuditi nekoj galeriji za dalju prodaju. Međutim, iako je fotografija zvanično priznata umetnost, prodaja fotografija još uvek ne može konkurisati slikarskim radovima ni po cenama, ni po potražnji. Jednostavno, biće potrebno još dosta vremena da se u svesti ljudi na ovim prostorima ove dve kategorije približe.

SAMI SEBI REKLAMA

Ako ste ipak zainteresovani da zarađujete od fotografskog posla, najveća verovatnoća jeste da ćete započeti kroz ugovaranje posla. U jednom trenutku će vam neko ponuditi da fotografišete određeni događaj ili lokaciju. Obično prve ponude stižu iz kruga prijatelja, međutim, ukoliko taj posao obavite kvalitetno – možete očekivati i sledeću ponudu. Ne zaboravite da se glas o kvalitetnom fotografu širi brzo. Klasičan primer jeste fotografisanje porodičnog veselja, ali i fotografisanje objekata, fotografije za razne prospekte, kataloge proizvoda itd. Onaj ko traži vaše usluge, radi to uglavnom da bi imao fotografije koje će videti što veći broj ljudi, a to je odličan način da napravite propagandnu kampanju. Ne zaboravite: kvalitet, profesionalnost (naročito poštovanje rokova),

razumne (ali ne preniske) cene i dobra komunikacija s ljudima najbolja su preporuka. Postoji i mogućnost stalnog ili privremenog fotografskog zaposlenja. To može biti dobar izvor prihoda, ali i veliko iskustvo koje je neophodno za prelazak na stepenicu više. Prelistavajući oglase (na Internetu, naravno) često ćete naići na firme koje traže fotografe. Uglavnom je reč o domaćim i (češće) stranim hotelima, turističkim lokalitetima, pa i putničkim brodovima "kruzerima". Takav posao podrazumeva fotografisanje gostiju. Zarade obično nisu visoke, ali vam mogu obezbediti dugo plaćeno letovanje s kakvim-takvim džeparcem.

Postoji još načina da se nešto novca zaradi od fotografije, ali smo ovde izložili one koji su najčešći. Kao i u svakom drugom poslu, put od početnika do vrhunskog profesionalca je dug i mukotrpan. Do samog vrha stižu tek malobrojni, oni koji osim talenta imaju i ogromnu količinu energije, i spremni su da je ulože u postizanje cilja. Uz sve to, potrebno je i dosta odri-

canja, a i nešto malo sreće. Neki od svetski priznatih profesionalnih fotografa danas rade s najpoznatijim foto-modelima, fotografišu najveće zvezde i rade kampanje za velike svetske kompanije. Njihovi honorari su basnoslovni i u taj krug se veoma teško ulazi. Ali, i najdalji put započeo je prvim korakom, pa ako želite da se fotografijom bavite profesionalno, ili bar u vidu dopunskog posla, najbolje je da započnete odmah. Put je dug, a osim vas, do iste ideje došli su i milioni drugih u svetu. Srećno!

DEJAN STOJANOVIĆ

KONKURS

Stok fotografija

Nemojte da vas zbuni prividno odsustvo teme na koju biste poslali fotografije. Posle ovog našeg detaljnog upoznavanja s prodajom stok fotografija i druženjem na internetu, pozivamo vas da nam pošaljete fotografije koje biste, inače, poslali nekoj od stok agencija. Tema je slobodna, ali, imajte na umu da fotografija mora imati svoju komercijalnu upotrebu i da bude na zavidnom tehničkom nivou. Pokušajte da ovoga puta budete pravi profesionalni fotograf koji mora da ispuni sve zahteve profesionalne, komercijalne fotografije. Kriterijum za izbor najboljih fotografija biće: ideja, nivo realizacije i primenljivost fotografije.

Rok za slanje fotografija je 10. oktobar, a nadamo se da će završna izložba u Galeriji "O3on" i kalendar za 2009. godinu sa dvanaest vaših najboljih fotografija biti dodatni podstrek da pošaljete najbolje fotografije.

OTKRILA SAM VIŠE

SanDisk®

STORE YOUR WORLD IN OURS®

SD MICRO 3/1

- kapacitet od 512 GB do 2 GB
- micro SD sa adapterima za mini SD i SD (puna veličina)
- GARANCIJA 5 GODINA!

MEMORY STICK MICRO (M2)

- kapacitet od 1 GB do 8 GB
- za mobilne telefone i fotoaparate
- GARANCIJA 5 GODINA!

MEMORY STICK PRO DUO

- kapacitet od 1 GB do 8 GB
- za mobilne telefone i fotoaparate
- GARANCIJA 5 GODINA!

SD ULTRA II PLUS

- kapacitet od 1 GB do 8 GB
- SD kartica i USB disk u jednom
- GARANCIJA 10 GODINA!

COMPACT FLASH EXTREME IV

- kapacitet od 1 GB do 8 GB
- brzina 40 mb/sek
- DOŽIVOTNA GARANCIJA!

COMPACT FLASH EXTREME III

- kapacitet od 1 GB do 16 GB
- brzina 20 mb/sek
- GARANCIJA 10 GODINA!

CRUZER MICRO

- kapacitet od 4 GB
- ekstremna brzina čitanja i pisanja 20MB/s
- GARANCIJA 2 GODINE!

www.refot.com

.raw4

Ukoliko vas zanima šta to alatka Split Toning radi, najbolji odgovor je toniranje crno-belih fotografija. Moguće je veoma lako i jednostavno postići neki određeni ton ili bojama potpuno razdvojiti svetle i tamne partije na fotografiji

Pre nego što krenemo s poslom oko toniranja kolor i crno-belih fotografija, da ne zaboravimo jednu od mogućnosti koju Camera Raw poseduje, a to je istovremena obrada većeg broja digitalnih fotografija. Kada u folderu selektujete više RAW fajlova, u programu se s leve strane pojavljuje nov prozor sa dve opcije: Select All i

Synchronize. Do sada ste već mogli da primenite da skoro svaki posao u ovom programu možete uraditi na nekoliko načina, pa isti princip važi i za otvaranje RAW fajlova. Ukoliko želite automatizaciju procesa, onda ćete odabrati opciju Save Image i odrediti mesto gde će biti sačuvane obrađene fotografije: isti folder (Save in Same Location) ili nov

(Save in New Location). Možemo definisati i sistem dodele imena, vrstu fajla i stepen kompresije. Veoma korisna jeste i mogućnost sinhronizovanja parametara na različitim fotografijama – počev od balansa belog, pa sve do određenog izreza (Crop) i retuša (Spot Removal). Karticu Lens Correction ostavili smo namerno kao poslednju i za sledeći broj, jer su kontrole specifične, a njihovim pravilnim korišćenjem mogu se korigovati problemi na fotografijama snimljenim pomoću jeftinih digitalnih fotoaparata i objektivna iste kategorije.

MILAN ŽIVKOVIĆ

Najtamniji i najsvetliji delovi ostaće crni i beli i na njih ova alatka nema uticaja. Potrebno je napomenuti da pomoću Split Toning alata možemo lako dobiti i efekte Cross procesa (za one koji ne znaju tu su efekti koji se dobijaju kada se dijapozitiv i negativ film u boji razvijaju u "pogrešnim" hemikalijama – dijapozitiv u kolor negativ ili kolor negativ u dijapozitiv postupku).

Da bismo tonirali fotografiju, možemo iskoristiti dve mogućnosti: primeniti alat na kolor ili crno-belu fotografiju. Ja sam iskoristio mogućnosti koje daje ovakvo selektivno bojenje da pojačam efekat razlike u boji senke (koja je plavičasta) i sunca na zalasku koje je svetlelo kroz prozor i ima crvenkasto-žuti ton. Kada Split Toning primenjujemo na crno-bele fotografije, efekti su najpribližniji korišćenju tonera – fotografija dobija određeni kolorit i to najviše u sredini tonske skale. Kontrolnim klizačima možemo podesiti bilo koju boju i to odvojeno za svetle i tamne delove slike i tako dobiti zanimljive efekte ukoliko koristimo komplementarne boje.

CAMERA CALIBRATION I PRESETS

Kalibrisanje fotoaparata uradićemo samo ako primetimo da se određena greška stalno ponavlja. Klizačima podesimo željeni izgled i potom sačuvamo opcijom Save New Camera Raw Defaults. Ukoliko nam iz bilo kog razloga ponovo trebaju standardna podešavanja, kliknućemo na opciju ispod – Reset Camera Raw Defaults. Poslednja kartica u nizu (Presets) služi za čuvanje, kontrolu i primenu određenih podešavanja koja često koristimo.

1. RAD SA VEĆIM BROJEM FAJLOVA

4 selected/4

Ukoliko imate mogućnosti (računarske i procesorske snage), možete selektovati veći broj RAW fajlova iz istog foldera i potom ih otvarati jedan po jedan ili ih sačuvati u određenom formatu, a brigu oko otvaranja prepustiti programu – naše je da odredimo mesto gde ćemo slike sačuvati. Kako bismo zadržali kakvu-takvu kontrolu nad procesom, na raspolaganju nam je opcija Synchronize, kojom definišemo identičan uticaj na sve označene fotografije.

2. KONTROLE

Od kontrola imamo na raspolaganju pet klizača raspoređenih u tri grupe. Hue podešava boju tona, a Saturation jačinu dejstva. Balance određuje odnos između svetlina i senki. Vidimo delovanje na kolor-fotografiji, a u susjednom prozoru dve od bezbroj mogućnosti primene na fotografiju koju prvo prebacimo u crno-belo – na način opisan u prošlom broju.

3. TONIRANJE

Modernizam u američkoj fotografiji

Sledeći nove tendencije i shvatanja u fotografiji početkom dvadesetih godina prošlog veka, fotografi Istočne i Zapadne obale Amerike odbacili su tehniku gumitipije, neoštrinu, mekoću i naknadne intervencije bliske piktorijalizmu i okrenuli se čistom predstavljanju stvarnosti

EDWARD WESTON, "Akt", 1936

Raskid s dugogodišnjom vladavinom piktorijalizma najavljen je u posljednjem broju čuvenog časopisa *Camera Work*. Časopis se pojavio juna 1917. godine i, za razliku od prethodnih brojeva, bio je posvećen radovima samo jednog fotografa, Pola Stranda (Paul Strand). Student Luisa Hajna (Lewis Hine), preko koga je i upoznao Alfreda Štiglicu (Alfred Stieglitz), Edvarda Štajhena (Edward Steichen) i druge pripadnike foto-secesije ili američkog piktorijalizma, Strand u vreme izlaska časopisa nije bio novajlija na fotografskoj sceni.

U broju *Camera Work* iz oktobra 1916. godine objavljeno je šest njegovih snimaka nastalih na ulicama, parkovima i trgovinama Njujorka. Međutim, dve grupe radova koje su se našle u poslednjem broju izazvale su veliku pažnju javnosti, kako zbog tematike, tako i zbog tehnike snimanja. Prvu grupu fotografija čine portreti beskućnika, prosjaka i drugih ljudi na ulicama Njujorka snimljenih u krupnom planu. Najpoznatija i u literaturi najčešće reprodukovana, svakako je fotografija slepe žene. U drugoj grupi Strand je zadržao krupni kadar, ali je socijalnu tematiku zamenio snimcima predmeta iz svakidašnjice. Fokusiranjem na formu, senke, dinamiku i ritam, fotografija običnih keramičkih posuda dala je potpuno drugačije viđenje, ne samo stvarnosti već i fotografije kao medija. Godine 1920. Strand sa drugim vodećim fotografom moderne fotografije Čarlsom Šelerom (Charles Sheeler) snima film eksperimentalnog tipa

sastavljen od serije fotografija nebodera i trajekta, pod nazivom "Menhetn". Slikar koji je fotografijom počeo da se bavi kako bi zaradivao za život, Šeler od svojih prvih radova, kao što je fotografija slike "Akt koji silazi niz stepenice" Marsela Dišana (Marcel Duchamp), preko radova rađenih u komercijalne ili reklamne svrhe za "Fordovu" kompaniju motora 1927. godine, stvara pod uticajem kubizma. U prvi plan stavlja formu, liniju, dinamizam i ritam gigantskih presa dimnjaka, motora ili pokretnih traka.

PAUL STRAND, "Senke trema", 1916

Njegovo najpoznatije, ujedno i najimpozantnije, delo – foto-triptih "Industrija" iz 1932. godine – najbolje pokazuje intresovanje za inovacije kojima je Šeler, kao i Strand, bio i te kako naklonjen. Kada je u pitanju Istočna obala, treba imati u vidu da u ovom delu severno-američkog kontinenta sve do prve polovine dvadesetih godina nije postojala jaka fotografska scena, bar ne takva koja bi mogla da parira njujorškoj. Stvari se, međutim, menjaju dolaskom Edvarda Vestona (Edward Weston) i Ansel Adamsa (Ansel Adams). Nakon boravka u Njujorku 1922. godine i poznavanja

PAUL STRAND, "Slepa žena", 1916

sa Strandom i Šelerom, Veston raskida s piktorijalizmom, a najbolji dokaz jeste serija fotografija fabrike "Armko" u Ohaju iz iste godine. Od ovih fotografija, naglasak na kompoziciju, formu, detalje i odnos svetlog i tamnog, postaje glavna karakteristika njegovih kasnijih portreta, pejzaža, aktova i, pre svega, snimaka svakidašnjih predmeta. Fotografije jednog

od njegovih sinova "Nilov torzo", veće šolje "Excusado", povrća "Paprika", "List kupusa" ili pustinja "Dine – okean", predstavljaju remek-dela moderne fotografije. Iako tematski raznovrstan baš kao i Veston, Ansel Adams ostao je upamćen kako po fotografijama nacionalnih parkova i kanjona, tako i po teorijskom radu. Godine 1941. zajedno s Fredom Arčerom (Fred Archer) uvodi "zonski sistem". Ovaj sistem, koji se u početku odnosio i primenjivao isključivo na crno-belu fotografiju, označava pažljivo

kontrolisani tonaliteta koji se postiže, kako tačnim određivanjem ekspozicije, tako i tehnikom razvijanja fotografije. Drugim rečima, dobra fotografija

IMOGEN CUNNINGHAM, "Kala", 1925

jeste ona u kojoj i u procesu snimanja i procesu štampanja postoji svih 10 zona ili tonaliteta, od najtamnije crne, preko sive, do najsvetlije bele. Devet godina pre uvođenja zonskog sistema (1932) Adams zajedno s Vestonom i Imodžen Kaningam (Imogen Cunningham) osniva jednu od najznačajnijih fotografskih grupa XX veka – "f/64". Ime grupe označava najmanji otvor blende kojim se postiže maksimalna dubinska oštrina fotografije. Pored njih, grupa je imala još devet članova, među kojima su: Vilard Van Dajk (Willard Van Dyke), Džon Pol Edvard (John Paul Edwards), Preston Holder (Preston Holder), Bret Veston

(Brett Weston), Alma Lavenson (Alma Lavenson) i drugi. Iste godine grupa je održala i prvu izložbu u Memorijalnom muzeju u San Francisku, a godinu dana kasnije i u Anselovoj galeriji. Najistaknutiji među njima, ujedno i najverniji sledbenici Vestona i Adamsa, jesu Van Dajk, koji je uglavnom snimao fabrike cementa i industrijsku arhitekturu Kalifornije, i Imodžen Kaningam. Nakon studija fotografije u Nemačkoj, Kaningam je 1910. godine otvorila portretni studio u Sijetlu, gde je radila fotografije u duhu piktorijalizma. Njene kasnije studije ženskih aktova, cveća i biljaka u krupnom kadru predstavljaju odličan primer vestonovske estetike i senzibiliteta. U jednom kratkom periodu (do 1926. godine) i Tina Modoti (Tina Modotti), Vestonova saradnica i ljubavnica, radila je fotografije bliske kalifornijskom modernizmu, a kasnije se okrenula fotografisanju svakidašnjeg života Meksika. U vreme intezivnog stvaralaštva grupe "f/64", američko društvo upada u ekonomsku i socijalnu krizu, koja je većinu stanovništva ostavila bez posla i zemlje. Pored industrijskih postrojenja, planinskih predela i pustinjskih dina, pojavili su se i snimci izrazito socijalne tematike Dorotee Lang (Dorothea Lange) i Volkera Evansa (Walker Evans).

JELENA MATIĆ

EDVARD VESTON (1886, HAJLAND PARK, ILINOIS – 1958, VAJLDKET HIL)

Fotografsku karijeru započeo je 1902. godine kada je od oca dobio fotoaparatus. Nakon završenih studija fotografije na Ilinois koledžu, odlazi u Los Anđeles gde u jednom fotografskom studiju radi kao retušer i laboratorijski asistent. U Tropiku 1911. godine otvorio je studio i tokom narednih godina stekao je reputaciju uspešnog i višestruko nagrađivanog fotografa. Jedanaest godina kasnije, sa sinom Čadlerom i Tinom Modoti se seli u Meksiko, gde su do 1926. vodili fotografski studio. Pored osnivanja grupe "f/64", tridesete godine obeležava i prva samostalna izložba u Njujorku, zatim izlazak prve monografije pod nazivom "Umetnost Edvarda Vestona", nagrade i stipendija Gugenhajm fondacije, putovanja po Novom Meksiku i drugim

državama zapadne Amerike. Fotografije nastale tom prilikom objavio je u svojoj drugoj knjizi "Kalifornija i Zapad", 1940. godine. Neposredno po završetku Drugog svetskog rata, u Muzeju moderne umetnosti u Njujorku, imao je veliku retrospektivnu izložbu. Parkinsonova bolest primorala ga je da 1948. godine zauvek napusti fotografiju. Godinu dana pre definitivnog prekida eksperimentisao je s kolor-fotografijom.

EDWARD WESTON, "Plutajući akt", 1939

ANSEL ADAMS, "Tetonska reka-zmija", 1942

ANSEL ADAMS (1902, SAN FRANCISCO – 1984, KARMEL)

JIM ALINDER, "Ansel u svojoj foto-laboratoriji", oko 1980

YUDI DATER, "Imodžen i Tvinka", 1981

Pijanista, fotograf i teoretičar, prvu fotografiju snimio je 1916. godine "Kodakovim" fotoaparatom na putovanju s roditeljima po Josesmitskom nacionalnom parku. Međutim, sve do druge polovine dvadesetih godina fotografija mu je bila u

drugom, a klavir i muzika u prvom planu. Godine 1919. godine priključuje se Sijera klubu, koji je na neki način predstavljao najznačajniji događaj u ranoj fotografskoj karijeri. Prve fotografije objavio je upravo u biletinu Kluba 1922. godine, a šest godina kasnije održao je u prvu izložbu fotografija. Poznavstvo s Polom Strandom 1930. godine u velikoj meri odredilo je dalji tok njegove fotografske karijere. Uspeh je usledio veoma brzo, ne samo na Zapadnoj, već i na Istočnoj obali. Godine 1936. Alfred Štiglic mu je u Njujorku organizovao izložbu na kojoj je predstavio 45 fotografija fabrike u San Francisku nastalih 1931–36. Nakon deset godina, koje su uglavnom protekle u fotografisanju Josesmitskog nacionalnog parka, Sijera Nevade i Kanjona Čeli, Adams osniva Odeljenje za fotografiju u Kalifornijskoj školi lepih umetnosti u San Francisku. Tokom života Adams je održao veliki broj predavanja i objavio oko 24 knjige o nacionalnim parkovima.

Literatura:

1. Michael Frizot, *A New History of Photography*, Konemann, 1998.
2. Mary Warner Marien, *Photography – A Cultural History*, Laurence King, 2002.
3. Manfred Heiting (ed.), "Edward Weston", Taschen, Köln, 1999.
4. William Turnage, "Ansel Adams, Photographer", u www.anseladams.com.

Koliko dagerotipija imamo?

Prema podatku iz "Serbskih narodnih novina" (12. maj 1840), prva srpska dagerotipija nastala je u proleće te godine kada je Dimitrije Novaković snimio jednu vedutu Beograda. O njoj nema daljih tragova. Drugu, s likom kneza Mihaila, snimio je Anastas Jovanović 1841. U "Autobiografiji" on piše da "nije baš osobito dobro ispalo". Verovatno zato nije sačuvana. Dolazili su u Srbiju putujući dagerotipisti (Kapileri, Kalajn, Dajč, Štokman...), a da li neko njihovo delo još postoji ne zna se jer se dagerotipisti, po pravilu, na svojim fotografijama nisu potpisivali

Prva portretna dagerotipija s likom jednog srpskog građanina, za koju znamo da je postojala jer je sačuvana u savremenoj reprodukciji na fotopapiru, delo je Anastasa Jovanovića. Na slici je njegov lik u krupnom planu, a portretisao je sebe na početku studija na bečkoj (likovnoj) akademiji "Sveta Ana", 1841. godine. Originalna dagerotipija nalazila se u posedu njegove ćerke Katarine Jovanović u Švajcarskoj.

Sledeća dagerotipija, sačuvana u originalnom dagerotipskom obliku, snimak poprsja sremskokarlovačkog trgovca Josima Živanovića, rad je nepoznatog dagerotipiste. S obzirom na doba starosti ličnosti na slici (Živanović je rođen 1811), snimak je mogao nastati u razdoblju između (najranije) 1847. i 1855. godine. Prilikom pripreme izložbe "Fotografija kod Srba", 1989, sreli smo kolekcionara fotografija, restauratora i konzervatora umetničkih dela, pokojnog Rajka Sikimića, koji nam je rekao da poseduje 13 dagerotipija. Nekoliko meseci kasnije isti gospodin kazao nam je da je broj njegovih dagerotipija spao na – sedam! Jasno je šta je to značilo: ostalih šest je prodao! A kome? – ostalo je bez odgovora! Kad smo u razgovoru s profesorom Braniborom Debeljkovićem, tih dana, komentarisali da je štetno za nacionalnu kulturu da nam ti rariteti odlaze neznano kud (a kao moguća odredišta pominjani su aukcionari Beča i Praga, "jer tamo najbolje plaćaju"!), Debeljković je rekao da on poseduje pet dagerotipija i da ih nikad neće otuđiti. Na naše insistiranje, pristao je da odviše neke zamotuljke i pokazao nam je samo dve. Dalja sudbina dagerotipija, nakon smrti te dve ličnosti, nije poznata. Kako nas izveštavaju neki kolekcionari (oni o tome imaju najbolje podatke), Sikimićev fond rasparčan je po privatnim kolekcijama tako da do naših muzeja nije dospelo nijedan komad. Što se tiče fonda profesora Debeljkovića, zna se da je deo njegove zaostavštine dospelo u Narodnu biblioteku Srbije, a da li i dagerotipije, to nam nije poznato. U međuvremenu, otkrili smo da, osim jedne dagerotipije u Muzeju primenjene umetnosti, u Srbiji postoji još 11 dagerotipija, za sad neopisanih i neregistrovanih u javnosti. Ovde prikazujemo jednu od njih, onu koju poseduje Stevan Ristić iz Beograda.

Spoljna veličina okvira je 15x12,7 cm, dok je fotografija vidljiva unutar ovalnog otvora veličine 9,1x6,8 cm. Dagerotipska pločica nalazi se ispod

Nepoznati autor, "Portret starijeg muškarca", oko 1845–1850, dagerotipija

stakla, a očuvanost, i čitkost slike, prilično su slabi. Prikazan je stariji čovek u građanskom odelu, za stolom, u desnoj ruci mu je pisaljka, a ispod nje parče belog papira. Prema ikonografskim pravilima klasicizma (sredina devetnaestog veka), atributi uvedeni u fotografiju treba da predstavljaju društveni status i zanimanje portretisanog, pa bi iz toga mogli da zaključimo da je reč o trgovcu, umetniku, piscu, možda svešteniku. O nastanku portreta može se hipotetički zaključiti (s osloncem na paralele u delima slične provenijencije) da pripada drugoj, tzv., srednjoj fazi dagerotipskog razvoja, što bi vreme njenog nastanka moglo da smesti približno između 1845. i 1850. godine. O poreklu ove dagerotipije sadašnji vlasnik zna malo, a najbliže objašnjenje jeste da je u njegov posed dospela "odnekud sa severa", a da li iz Vršca, ili sa Severnog pola, to nismo mogli da dokučimo. Pred samo zaključenje teksta, kada smo se kod nekih kolekcionara raspitivali o dagerotipijama u srpskom kulturnom prostoru, dobili smo, za sad nepotvrđeno obaveštenje, da u jednoj privatnoj zbirci u Beogradu postoji devet dagerotipija. Nadamo se da će nam biti dopušteno da je pregledamo i obavestimo vas o tome. Ovo je i poziv čitaocima, ako doznaju za neku sličnu retkost iz istorije fotografije, da nam jave, da je opišemo i predstavimo javnosti. Tako doprinosimo kulturi svog naroda.

G. MALIĆ

Nikon SHOP

Vuka Karadžića 7a, 011 30 34 373

Sve prikazane cene su sa PDV-om, plaćanje u dinarskoj protivvrednosti. Prodavac zadržava pravo promena cena bez prethodnog obaveštenja.

D700

REZOLUCIJA 12,1 MegaPiksela
 OSETLJIVOST ISO 200 - 6.400 (Hi mode do ISO 25600)
 MONITOR TFT LCD dijagonale 3.0 inča (7,6 cm)
 NAČIN SNIMANJA P, A, S, i M
 BR. AF TAČAKA 51
 BR. SNIMAKA U SEC. 5
 MERENJE SVETLA 3D color Matrix merenje II, Centralno, Spot
 BATERIJA punjiva Li-Ion (En-EL3e) s punjačem
 TIP KARTICE CompactFlash tip I
 DIMENZIJE 147 x 123 x 77 mm
 TEŽINA 995 gr (bez baterija i mem. kartice)

2499 €

D40

- 6,1 milion piksela, DX format
- sistem fokusiranja sa tri polja
- trenutno spreman za rad (0,18 s)
- ISO 200 do ISO 1.600 + H 1 (ISO 3.200)
- LCD displej od 2,5 inča

S objektivom 18-55 mm

375€

D60

- 10,2 milion piksela, DX format
- sistem fokusiranja sa tri polja
- trenutno spreman za rad (0,18 s)
- ISO 200 do ISO 1.600 + H 1 (ISO 3.200)
- LCD displej od 2,5 inča

S objektivom 18-55 mm

489€

D80

- 10,2 milion piksela, DX format
- autofokusni sistem sa jedanaest polja
- trenutno spreman za rad (0,18 s)
- ISO 100 do 1.600
- LCD displej od 2,5 inča

S objektivom 18-135 mm

799€

D300

- 12,3 miliona piksela, DX format
- sistem fokusiranja sa 51 poljem
- trenutno spreman za rad (0,13 s)
- ISO 200 do ISO 3.200 (u Hi modu ISO 6.400)
- LCD displej 3 inča

1899€

S objektivom 18-200 mm

D3

- 12,1 milion piksela, FX format
- sistem fokusiranja sa 51 poljem
- trenutno spreman za rad (0,12 s)
- ISO 200 do 6.400 (Hi mode do ISO 25600)
- devet snimaka u sekundi
- 12 u Crop modu
- koristi dve CF kartice
- LCD displej od 3 inča (7,5 cm)

Pozovite!

R1C1 kit

2x SBR200 SU800

249€

SB 600

379€

SB 800

449€

SB 900

689€ Nikon Speedlights

55-200 mm - f/4-5,6 G AF-S DX

239€

18-200 mm - f/3,5-5,6 G AF-S DX VR

679€

17-55 mm - f/2,8 G IF-ED

1499€

70-300 mm - f/4,5-5,6 G IF-ED AF-S VR

599€

14-24 mm - f/2,8 G ED

1699€

24-70 mm - f/2,8 G ED

1599€

70-200 mm - f/2,8 G IF-ED

1999€

105 mm - f/2,8 IF-ED AF-S VR

869€

Photoclub "202"

Foto-klub "202" nastao je sasvim slučajno i sticajem okolnosti. Naime, zaječarski Foto-kino klub "Timok" zapao je u velike probleme, članstvo se osipalo i posle raspada Veća narodne tehnike, ceo klub spao je na jednog do dva člana. Na inicijativu Radojca-Raše Milojevića, više nego aktivnog izlagača i člana Foto-saveza Srbije, okupili su se zaječarski ljubitelji fotografije. Pokrenut je nov klub i potpuno nov sistem organizacije i finansiranja manifestacija

Slobodan Zečević

Prvo su reorganizovali konkurse na teritoriji cele Timočke krajine i to isključivo međunarodne. Potom je sledila izrada sajta Kluba koji je morao biti moderan i veoma funkcionalan, što je zahtevalo puno vremena i odricanja svih članova, kojih je za sada 13. Foto-klub "202" čine: predsednik i vlasnik Radojca-Raša Milojević, sekretar Kluba Zoran Mojsin, Dragan Ilić, Miloš Milojević, Nenad Nedeljković, Slobodan Nikolić, Zoran Zetović Zeta, Slobodan Zečević Zeka, Dalibor Jovanović, Jasmina Mandal, Aleksandar Manasijev, Zvonko Trifunović i Saša Milanović.

Šest međunarodnih konkursa ("Ekološka istina" – Zaječar, "Rok fotografija", Zaječar, "Bor" – Bor,

Dragan Ilić

Zoran Trifunović

"Dete" – Zaječar, "Stara planina" – Knjaževac i "Zaječar" – Zaječar), koje za sada organizuje klub "202", istovremeno su pod patronatom FSS-a i FIAP-a. Svaku izložbu prati izuzetno kvalitetan katalog formata 210 x 210 mm, gde je svakoj fotografiji posvećena cela stranica. Katalogi bi se čuvali u kućnim bibliotekama autora, jer svaki autor koji

je konkurisao obavezno dobija katalog, iako možda nije ni učestvovao na samoj izložbi. Sve primljene fotografije obavezno se objavljuju i na sajtu Kluba.

JEDINSTVENO ŽIRIRANJE

Od samog početka Foto-klub "202" težio je da u nečemu bude jedinstven i odabran je možda najteži put – jedinstven način žiriranja. Svi konkursi isključivo su u digitalnom obliku, što znači da autori iz celog sveta fotografije šalju na kompakt-disku ili elektronskom poštom. Kada se završi prijem radova, fotografije se pripremaju za prvi deo žiriranja najzanimljiviji po tome što se za njega koristi posebno napisan računarski program. Svaki član žirija dobija CD sa svojim rednim brojem, ali red-

Zoran Mojsin

sled zna samo Radojca Milojević. Žiri čini 7 članova, od kojih su 3 člana dopisni. Tokom pregleda radova na monitoru članovi žirija vide fotografiju i ponuđene ocene od 4 do 10, koje dodeljuju jednostavnim klikom miša. Za žiriranje imaju nekoliko dana, što znači da član žirija može da koriguje ocene sve do momenta slanja svog izveštaja, fajla koji program automatski generiše. Svaki od članova žirija može da vidi samo fotografiju i njen prijemni broj i ne može znati ko je autor. Kada završi ocenjivanje, njegova je obaveza da fajl s ocenama pošalje organizatoru. Ocene se unose u drugi deo programa i to za samo nekoliko sekundi. Tu su nalaze sačuvana imena i adrese autora (odatle se štampaju nalepnice za koverte) i sve prispele fotografije s kompletnim nazivom.

Jednostavno se obavlja statistika prispelih autora, broja primljenih fotografija i broja zemalja. Kada se podaci unesu, koriguje se vrednost najniže ocene i tako se veoma jednostavno odredi lista primljenih fotografija s najboljim ocenama. Svaki autor može na sajtu da vidi sve ocene za svaku fotografiju, kao i koje mu je ocene dao neki od članova žirija (ali ime tog člana i dalje ostaje nepoznato). Primljene fotografije potom se odštampaju i tek tada, u direktnom dogovoru (kada se okupe 4 člana jer su

3 člana žirija uvek stranci i dopisni članovi) verifikuju se nagrade po pregledanju fotografija na papiru. Svaki član žirija dobija elektronskom poštom kompletne rezultate tako da može da ih proveri.

Trenutno, ovo je najobjektivnije žiriranje uopšte, jer nijedan član žirija ne može nekog posebno da nagradi ili ošteti kao autora. Istovremeno, svaki član žirija radi po svom nahodjenju, ubedenju i iskustvu, bez mogućnosti uticaja drugih. Naknadno, ako želi, može da uporedi svoje s ocenama drugih članova.

U ARHIV NA ČUVANJE

Kompakt-diskovi na kojima su stigle fotografije se uništavaju, a samo na jednom CD-u ostaju primljene fotografije koje mogu biti upotrebljene za neku retrospektivnu izložbu. Nakon završetka izložbe, fotografije se predaju na čuvanje sledećim institucijama: arhivu Doma omladine "Zaječar" (izložba "Rok fotografija"), arhivu Zavoda za zaštitu zdravlja u Zaječaru (izložba "Ekološka istina"), arhivu Kulturno-

Miloš Milojević

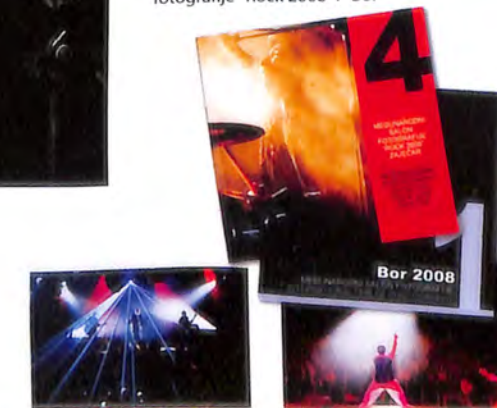
Cetvrti međunarodni salon fotografije "ROCK 2008", Bronzana FIAP medalja: ALEKSANDAR MANASIJEV, Serbia, "Arrrrrrghhhhh 3"

ISF (Image Sans Frontiere) udruženja, tako da će iduće godine na diplomama izložbi doslovno pisati: Patronat FSS, FIAP, PSA i ISF.

Ovo je najkraća moguća priča o pionirskom pokušaju reforme foto-klubova i praćenja svetskih tokova. Foto-klub "202" iz Zaječara iz dana u dan dokazuje da je moguće organizovati ne jednu, već šest izložbi koje su pod patronatom svih važnih svetskih organizacija uz veoma visoko postavljene standarde – kako izložbe, tako i svega ostalog što jednu pravu izložbu fotografija čini uspešnom.

M. ŽIVKOVIĆ

Katalogi međunarodnih salona fotografije "Rock 2008" i "Bor"

prosvetne zajednice (izložba "Dete"), arhivu Muzeja u Zaječaru (izložba "Zaječar"), arhivu Borskog muzeja (izložba "Bor") i Muzeju u Knjaževcu (izložba "Stara planina"). Foto-klub "202" postao je član PSA asocijacije (Photographic Society of America) i član

32. MEĐUNARODNI SALON FOTOGRAFIJE

Dete 2008

Kada posmatrate fotografije koje čine ovogodišnju izložbu, obuzimaju vas pomešana osećanja, od radosti do velike tuge jer izložbu ne čine samo "slatke" fotografije dece, već i scene pred kojima mnogi od nas zatvaraju oči

Hoang Quoc Tuan, Vijetnam, "Kada majka nedostaje"

Koliko je u realizaciji bilo kog projekta važna dobra organizacija još jednom dokazuju članovi Foto-kluba "202" iz Zaječara. Ovogodišnja izložba na temu "Dete" privukla je autore iz 36 zemalja, koji su poslali više od 800 fotografija.

Žiri u sastavu: Aleksandar Kelić, Milan Živković, Goran Malić, Raša Milojević, Boro Rudić – Makedonija, Vasja Doberlet – Slovenija, Jure Kravanja – Slovenija, dodelio je sledeće nagrade u kategoriji FIAP I FSS. Medalje svetske fotografske organizacije FIAP dobili su: Tran Phong – Vijetnam; Mikhail Bondar – Ukraina; Van Chung – Vijetnam. Pohvale FIAP dobili su: Zoran Đorđević – Srbija; Mohammed Rimon – Bangladeš, Hamid Harasi – Iran; Ljudmila Hoshko – Ukraina, Mohammad Golchin – Iran. Medalje Foto-saveza Srbije dobili su: Robert L. Horvat – Slovenija; Fabio Del Ghianda – Italija; Hoang Quoc Tuan – Vijetnam; a pohvaljeni su Shimu Rahman – Velika Britanija; Yong Xiong Ling – Australija; Istvan Kerekes – Mađarska; Ana Šišak – Slovenija; Zoltan Madacsi – Mađarska.

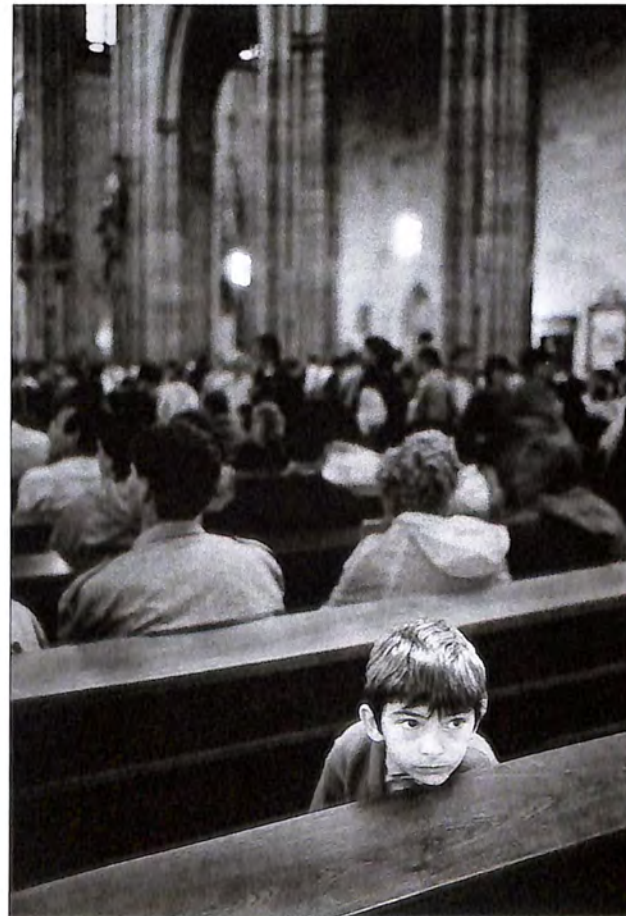
M. ŽIVKOVIĆ

Tran Phong, Vijetnam, "Zavisnost 2"

Robert L. Horvat, Slovenija, "Dečak i lutka 1"

Zoran Đorđević, Srbija, "Na jutarnjoj službi"

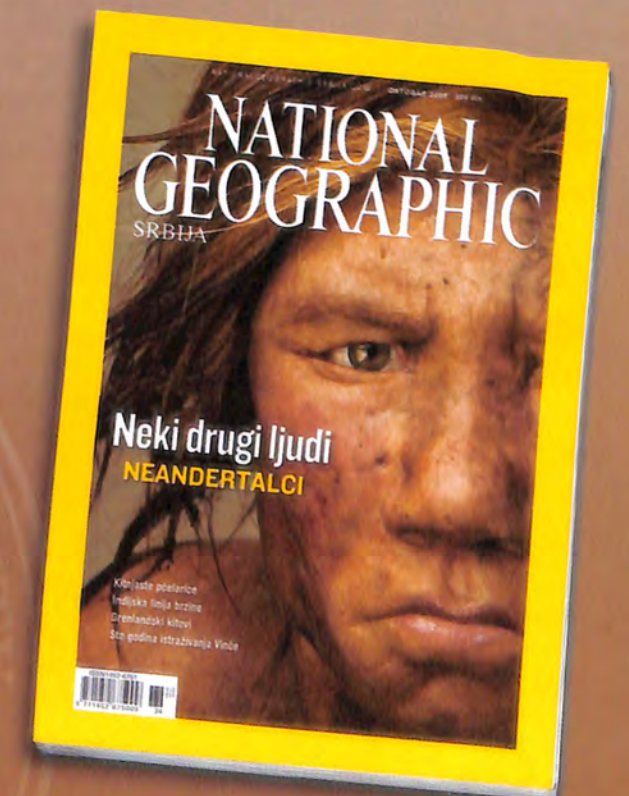
Mikhail Bondar, Ukrajina, "Fragmenti detinjstva 1"

■ VAŠA KARTA ZA PUT OKO SVETA
oktobarski broj časopisa
NATIONAL GEOGRAPHIC Srbija

www.nationalgeographic-srbija.com

**NATIONAL
GEOGRAPHIC**
SRBIJA

BALKAN photocontest br. 9

DIGITAL-ART – FOTOGRAFIJA ILI NE? ...

Ovaj broj predstavljanja BPC posvetio sam digital-artu. I već u prvoj rečenici nailazim na problem – gde svrstati digital-art?

Moram se malo osvrnuti unazad. U pre digitalno doba nije bilo digital-arta (logično!). Svi su znali šta je to "fotografija", a završna obrada svodila se na vrlo ograničene mogućnosti foto-laboratorija. Doduše, bilo je i "starih majstora" koji su trošili ogromne količine vremena za postizanje raznih efekata, eksperimentisali, pravili kolaže i foto montaže – ukratko, ulagali mnogo truda da bi napravili "drugačiju" fotografiju.

Doba digitalne fotografije i "brak" između digitalnog fotoaparata i računara doneo je na svet neobičnog potomka: nazvali su ga "digital-art" (mada ima i dosta nadimaka). Potomak je genetska mešavina svojih roditelja, a i danas se vode polemike "na koga više liči".

Te polemike prvih meseci vodile su se i na BPC (www.balkanphotocontest.com). Stavovi su bili najrazličitiji, bilo je i ekstremnih (apsolutna podrška/protivljenje), ali je većina članova shvatila digital-art kao posebnu kategoriju fotografske umetnosti, i kao takav ima svoje mesto na jednom sajtu ljubitelja fotografije. Iako je teško odrediti granicu preko koje završna obrada fotografije prelazi u digital-art, ipak je stvoren neki opšteprihvaćen,

kompromisni stav o ovim spornim pitanjima. Na takmičenjima BPC-a u opisu svake teme naglašava se šta je dopušteno od završne obrade, a povremeno se zadaju teme prvenstveno namenjene ljubiteljima digital-arta.

Jedan broj autora pronašao je sebe u ovoj kategoriji, a neki od naših radova osvajali su prestižne nagrade na međunarodnim konkursima i objavljivani u stranim časopisima. Činjenica je da su ti autori najveći napredak ostvarili baš putem BPC-a, jer velika količina informacija koja se tu nalazi, kao i konstruktivni komentari kolega, osnovni su uslov napretka.

Da bi neko stvarao kvalitetan digital-art, potrebni su određeni preduslovi. Najpre – mora biti dobar fotograf, jer je fotografija osnov svega. Mora izuzetno dobro vladati računarskim alatima za obradu fotografija, ali imati i puno strpljenja i mašte. A, za najbolje rezultate morate biti pravi perfekcionista i imati strpljenja da odvojite sate (pa i dane, ako je potrebno), čak i za najmanji detalj na slici. Ako mislite da je digital-art upravo ono čime biste se želeli baviti – preporučujem da pogledate najbolje radove na BPC ... može se tu puno naučiti!

D. STOJANOVIĆ

58. tema – "Slobodna tema III", "Trenutak pred..." – Se

60. tema – "Portret", "Wadi Fejan" – nesa_pustolov

59. tema – "National Geographic", "Evropski vodomar" – buda

56. tema – "69", "69" – total_74

57. tema – "Pro photo", "Ski" – antiseptic

GALERIJA FOTOGRAFIJA najbolje fotografije za avgust

scorpio – "Komsinica"

krug – "VELIKI fotograf"

wickedlady – "Flawless"

umbra – "Lebdenje..."

svetislav – "Ulični radovi..."

KORNI

"Usnula"

"Skoro će podne"

Među većim brojem kvalitetnih autora koji se bave ovom kategorijom jedan se izdvaja. Osvajao je brojne nagrade na domaćim i međunarodnim konkursima, njegove fotografije objavio je veći broj stranih časopisa. U ranijim brojevima našeg časopisa pronaći ćete lako njegove radove, a osvajač je i Refoto godišnjih nagrada. To je Saša Lazarević, na BPC-u poznat kao "Korni". O njemu se može pričati danima, ali mislim da je dovoljno pogledati njegove radove (<http://www.balkanphotocontest.com/index.php?menu=5&usrID=7959>) i sve je jasno! U ovom broju našeg časopisa objavljujemo nekoliko njegovih radova po našem izboru.

"Euphoria"

A Korni u predstavljanju sebe na BPC kaže: "Posle teške nesreće na poslu (u kojoj je kolega poginuo), amputirane su mi obe noge. Čitave

dve godine proveo sam u Zavodu za rehabilitaciju. Po izlasku iz njega počinju moja prva interesovanja za fotografiju... Za ovih godinu dana intezivnog rada na području fotografije shvatio sam jednu stvar: za pravljenje idealnog snimka potrebno je prethodno pronaći idealni ugao za fotografiju, a ja fotografisem iz ugla koji mi je jedino moguć... ALI JA NE ODUSTAJEM!"

Korni, prijatelju, drago nam je što si s nama. S nestrpljenjem očekujemo svaki tvoj nov rad.

Svojim duhom i pozitivnom energijom sve nas si podstakao da budemo bolji fotografi i bolji ljudi. Hvala ti na tome!

"Briga"

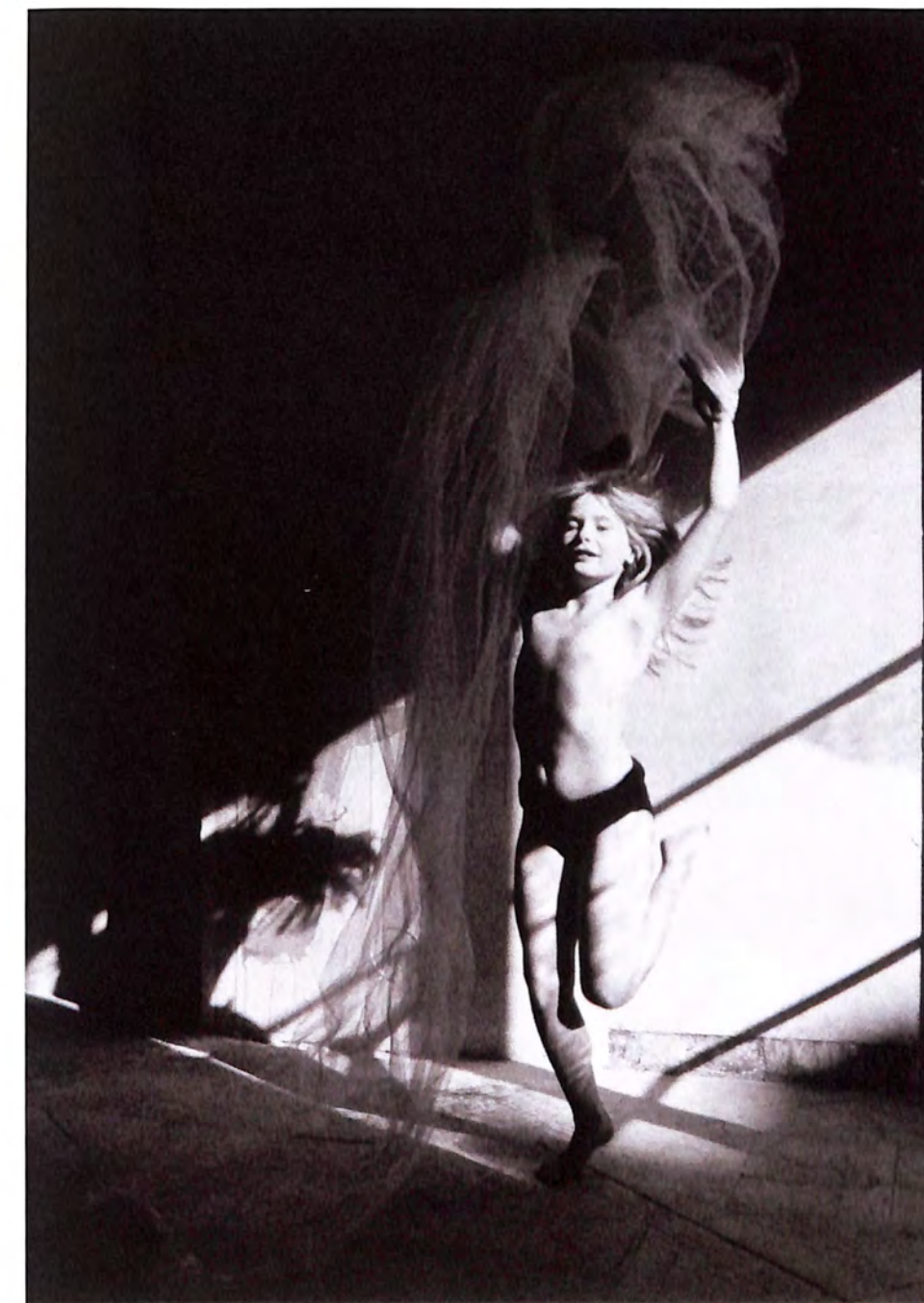
© ÈVE MORCRETE, IZ SERIJE "ŽENSKI AKT"

Svet intime

ÈVE MORCRETE

Fotografije Iv Morkret teško je opisati rečima. Prepune su emocija, ličnog istraživanja i vrlo delikatne senzualnosti. Sve fotografije izgledaju kao fragmenti nekog davno prošlog sveta u kojem vreme postaje "vanvremensko", a akteri besmrtni. Imaju vrlo izražen ženski aspekt jer, bez sumnje, ovakve fotografije mogla je snimiti samo žena

Proniknuti u svet ženske duše nije jednostavno, a ući u svet ženske intime još manje. Lepota kao pojam koji se najčešće vezuje za ženu dolazi upravo kroz tu intimu koju žena otkrije samo malobrojnim, dovoljno senzibilnim da budu toga vredni. A šta kreira tu lepotu? Savršenstvo forme (tela), tekstura površine (koža), harmonija (proporcije) ili je to miris žene, njen stav, pogled... U čemu se ogleda ta lepota, u čemu je pronalazimo? U neoromantičnom aktu posutom ružama koji asocira na bajku o Trnovoj Ružici ili u igri parom zamagljenih tela u turskom kupatilu koja izgledaju kao istrgnuta iz stranice romana "1001 noć". A možda čak i jedan tren iz sveta fantazije neke devojčice sasvim dovoljno naslućuje svu tananost i ljupkost preobraženja devojčice u ženu. A možda je za to samo dovoljno biti žena. Iv Morkret (Ève Morcrette) ne fotografiše samo žene, ali na isti način na koji istražuje njihovu intimu beleži svet oko sebe. Žena je svakako njena polazna tačka, alfa i omega njenog sveta, jer u ženi pronalazi sve, jer žena je i ona sama. Njen fotoaparat ima "blag ženski pogled", njena tehnika fotografisanja nosi duh prošlih vremena, ali su njene fotografije vanvremenske i u velikoj meri autobiografske. Možda zbog toga deluju neusiljeno, sasvim prirodne i neposredne. Veći deo njenih fotografija snimljen je u crno-beloj tehnici jer Iv smatra da se u njoj "krije" mnogo više mašte. Dok snima, suština je da fotografije "vidi" crno-belo već u svom fotoaparatu. Kada koristi

© ÈVE MORCRETE, IZ SERIJE "ELZA"

© ÈVE MORCRETE, IZ SERIJE "ELZA"

boju, i to vatreno crvenu, nežnim, difuznim, svetlom uspeva da "umekša" njenu agresivnost i postavlja je u domen simbola – krv kao simbol ženske plodnosti.

Iv Morkret počela je da se bavi fotografijom još kao četrnaestogodišnja devojčica. Iako je oduvek želela da bude slikar, znala je da ne može biti dovoljno dobra, pa je sve svoje težnje i senzibilitet "utkala" u fotografski medij. Njene fotografije i danas podsećaju na slikarska platna, pa mnogi njen rad karakterišu kao ne-opiktoralizam. I zaista, neke fotografije izuzetno podsećaju na radove čuvenog francuskog

fotografa Roberta Demašija (Robert Demachy), jednog od glavnih predstavnika piktorijalizma u Francuskoj.

U svom radu Iv Morkret ističe vreme kao jedan od ključnih elemenata i tema kojoj se uvek vraća. Mnoge svoje modele fotografiše tokom dugog niza godina, nekad čak i dvadeset godina. Takav pristup najbolje se reflektuje u seriji fotografija pod nazivom "Elza", u kojoj prati odrastanje svoje nećake koja je, kako kaže Iv, praktično rasla ispred njenog fotoaparata. Isto tako, na većini fotografija iz serije "Aktovi" fotografisan je jedan te isti model kojem se Iv iznova vraćala dugo godina. Pored aktova

snima dokumentarne fotografije: Kina, obala Sene, Zoološki vrt... Voli da fotografiše različite teme jer smatra da ta raznovrsnost izvlači maksimum iz nje.

Njene fotografije odavno su zastupljene na tržištu fotografije kroz nekoliko agencija i galerija koje je zastupaju, ali za normalan život – rad u komercijalnoj fotografiji je neizbežan. Ipak, Iv kaže da radije jede manje, ali živi život pravog fotografskog umetnika u kojem je svaki trenutak posvećen ideji – kako snimiti interesantnu fotografiju. Svakodnevno radi na tome da izgradi svoj put po kojem će "crtati" svetlom i senkama.

IVANA BREZOVAC

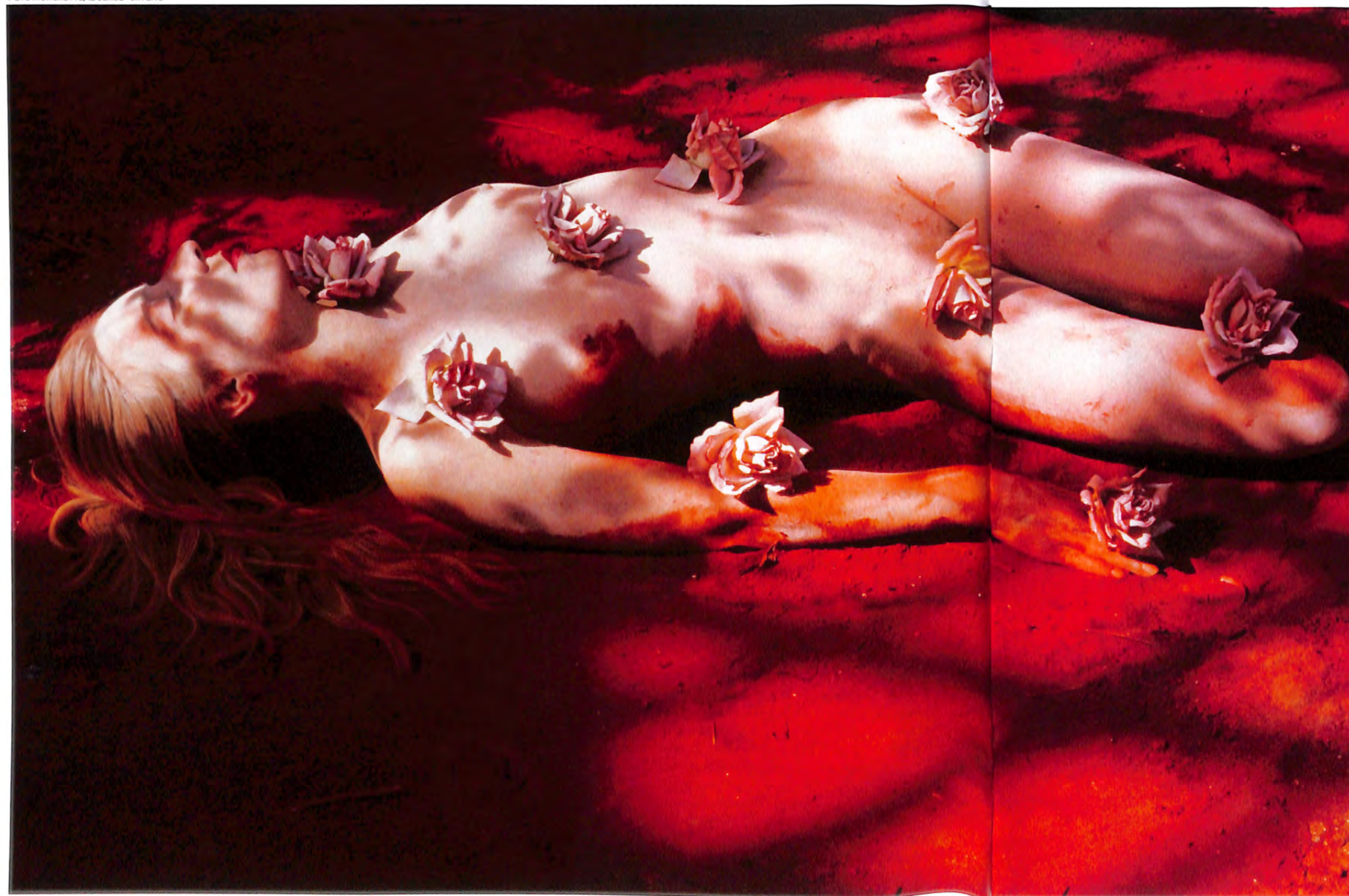

BIOGRAFIJA

Profesionalni fotograf od 1983. godine. Dobitnik je nekoliko nagrada za svoj rad, učestvovala na brojnim izložbama u Francuskoj, Japanu, Brazilu, Rusiji, Kini, Azerbejdžanu. Njene fotografije deo su privatnih kolekcija, ali i muzeja i galerija. Francuske i američke agencije prezentuju njene fotografije. Godine 1999. objavila je monografiju pod nazivom "Elsa". <http://eve.morcrette.free.fr>

© EVE MORCRETTE, IZ SERIJE "CRVENO"

© EVE MORCRETTE, IZ SERIJE "BESTIARIUM"

© ÈVE MORCRETTE, IZ SERIJE "ŽENSKI AKT"

© ÈVE MORCRETTE, IZ SERIJE "ŽENSKI AKT"

© ÈVE MORCRETTE, IZ SERIJE "ŽENSKI AKT"

© ÈVE MORCRETTE, IZ SERIJE "ŽENSKI AKT"

© ÈVE MORCRETTE, IZ SERIJE "KUPATILO"

ADOBE PHOTOSHOP – FILTER LIQUIFY
Korekcija figure u 6 koraka

Za duplericu 3

Iako su detalji lica bitni u postprodukciji (o njima je bilo reči u prošlom broju), kada se u kadru nađe cela figura, perfekcionista će uvek pronaći nedostatke. Na red je stigla digitalna liposukcija

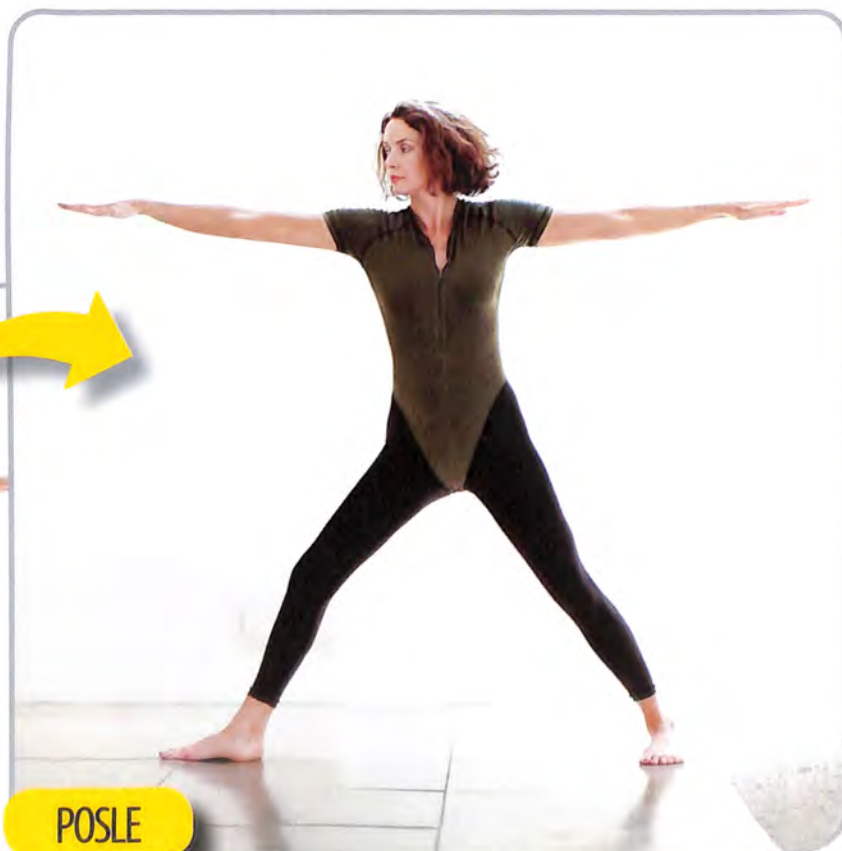
Kada prvi put otvorite *Adobe Photoshop*, obično isprobavate sve što je u njemu novo, tako da ste verovatno pronašli filter *Liquify* u meniju s filterima. Prvi put se pojavio u *Adobe Photoshopu* u verziji šest. Svima koji su se s njim "igrali" verovatno je bila interesantna jednostavnost pravljenja brzih karikatura od fotografije. Filter *Liquify* je s vremenom prerastao u ozbiljnu alatku kojom, uz samo malo vežbe, možete korigovati fotografiju ljudske figure. Kao što sam i do sada pisao, sve radite umereno i pokušajte da steknete osećaj kada ste postprodukciju zaista završili. Jer preterivanjem ćete, svesno ili nesvesno, preći granicu i od korektne fotografije napraviti lošu karikaturu.

Za ilustraciju odabrao sam fotografiju koja ne zahteva mnogo korekcija samo da bih vam skrenuo pažnju gde leže nesavršenosti. Napravio sam i skicu na kojoj možete videti tačnu razliku: belo predstavlja višak uklonjen "digitalnom liposukcijom". O ovoj oblasti možete pronaći veliki broj tutorijala i svoje znanje dovesti do savršenstva. Ukoliko vam nije suviše teško da u pretraživač ukucate ovu komplikovanu adresu http://www.youtube.com/watch?v=pZ0adXaY_bs, videćete koliko je lako devojci "skinuti" tridesetak kilograma.

IGOR ILIĆ

Ilustracija je nastala preklapanjem fotografija pre i posle obrade (kontrast je postignut primenom filtera *Threshold* i inverzijom donje (početne) fotografije). Na taj način jednostavno možete videti kako je model izgledao pre i posle – belom bojom predstavljena je korekcija

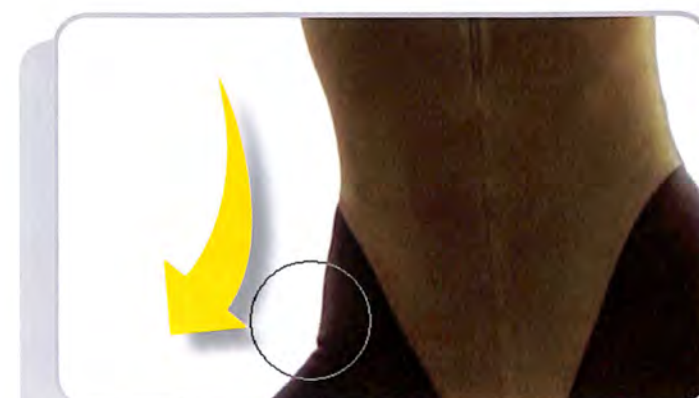
POSLE

Fotografije pre i posle obrade. S malo dorade modelu smo "skinuli" koji kilogram. Bitno je ne preterivati i održavati proporcije. Možda će vam nakon moje korekcije model izgledati malo anoreksično, ali u svakom sličaju retuš zavisi od ličnog ukusa i/ili zahteva i potreba klijenta

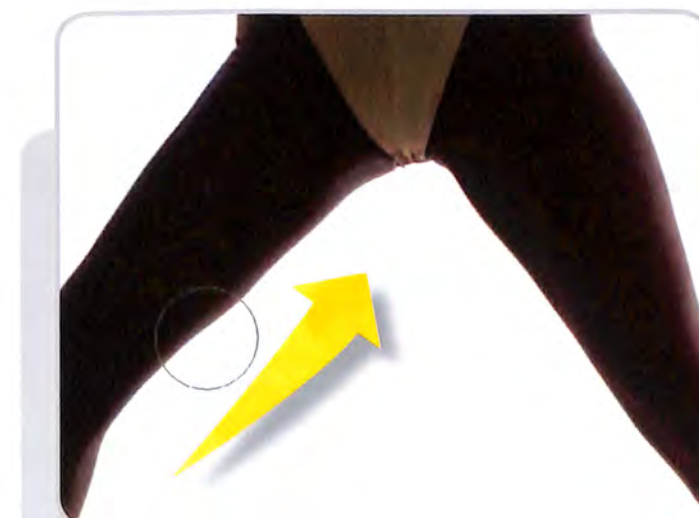
PRE

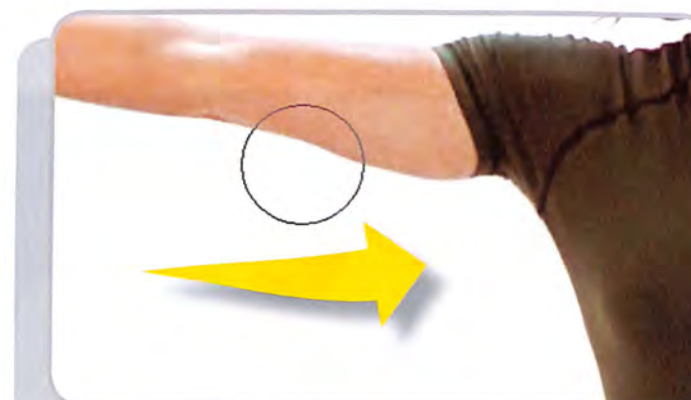
01 Kada pokrenemo filter *Liquify* iz menija s filterima (Filter>*Liquify*) ili prečicom na tastaturi Shift+Ctrl+X, biramo alatku *Push Left* (prečica O) koja "gura" nalevo i po meni kvalitetnije radi nego *Forward Warp* jer što pomeranjem četkice telo ravnomerno "tešete", dok alatka *Forward Warp* služi za smanjivanje, recimo, samo jedne izbočine guranjem ka unutra. Koristite veliku četkicu s malim vrednostima (*Brush Density* i *Brush Pressure* od 3 do 5) da ne biste dobijali nazubljene ivice.

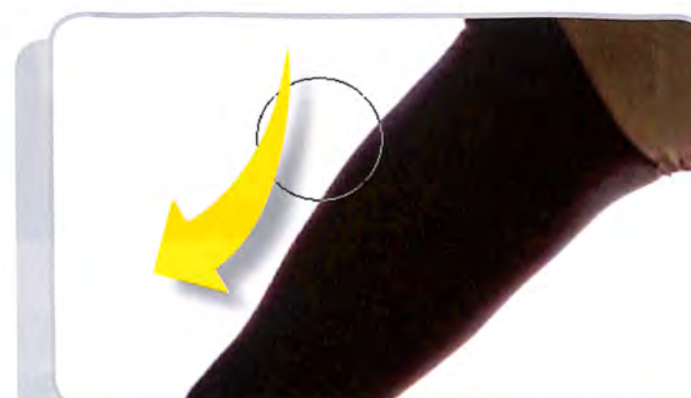
03 Čuo sam da bokovi i zadnjica s godinama rastu kao kvasac. Dok je *Photoshopa* i plastične hirurgije – nema problema. Četkicu vucite nadole kako biste suzili struk s leve strane, i obrnuto – s desne vucite nagore. Ne zaboravite da se uvek možete vratiti korak unazad pritiskom na tastere Ctrl+Z.

05 Isti postupak primenićemo i sa druge strane povlačeći četkicu nagore. Obratite pažnju da ukoliko sužavate butine, sužite i listove (ali samo zadnju ložu), jer je prednja strana potkoljenice uvek prava. Uostalom pogledajte skicu korekcije i sve će vam biti jasno.

02 Prvo ćemo smanjiti debljinu ruku. (Ovde sam ruku namerno malo "pojačao"). U slučajevima kada je ruka u "odručanju" od tela pod 90 stepeni, javlja se da triceps, ukoliko nije više u formi, malo "visi". A ako još postoji i naslaga sala, eto pravog izazova za naš mini-kurs. Četkicom povucite nadesno s pritisnutim levim tasterom miša. Kada stignete do pazuha, pustite taster miša. Operaciju ponavljajte dok ne budete zadovoljni rezultatom. Isto uradite i sa drugom rukom povlačeći četkicu nalevo.

04 Debljinu nogu korigovaćemo povlačenjem četkice nadole. Pazite da ne preterate i konstantno održavajte proporcije. Koristite kombinaciju tastera Ctrl+"+" da zumirate dok radite, a zatim odzumirajte (Ctrl+"-") i proverite da li vaša korekcija izgleda proporcionalno – dok posmatrate celu figuru.

Držite pritisnut taster Shift dok smanjujete da biste smanjili proporcionalno

06 U poslednjem koraku smanjio sam glavu modela za nekih 3 procenta. Duplirao sam sloj, aktivirao transformaciju (Ctrl+T), a maskirao sam samo područje glave (kao što sam objasnio u prošlim brojevima). Glava je namerno smanjena više – čisto radi ilustracije.

Mala stona rasveta 2

Kao što ste videli na primerima, naš minijturni stoni studio radi više nego dobro, a u ovoj priči posvetićemo se malim dodacima u vidu mikro soft boksova koji mogu rad i da ubrzaju i učine ga mnogo jednostavnijim i boljim

Za isecanje neophodnih delova dovoljan je mali skalpel i običan lenjir. Kao što možete videti, ja sam isekao pojedinačne delove jer sam imao popriličnu količinu restlova od ranije. Ukoliko niste vični savijanju, možda će i vama biti jednostavnije da naknadno, pomoću lepljive trake, spojite manje i pojedinačne komade.

Najvažni deo koji će trpeti najveće opterećenje jeste spoj našeg softboksa s nosačem napravljenim od stare tehničke lampe. Šemu ovog dela i načina savijanja imate u sredini velike skice. Neophodno je ojačati spojeve cijanoakrilatnim lepkom.

3 Spajanje pojedinačnih delova obavljamo lepljivom trakom, po mogućstvu malo jačom – kao što je ova crna platnena traka. Vidimo i postavljena ojačanja gde ono najbliže gornjoj ivici ima još jednu funkciju – služi kao nosač velikog difuzera koji ćemo napraviti od paus-papira. Malo će vas mučiti lepljenje jer se izvodi na lepljivoj strani kašir pene, ali greške nisu važne jer ovo je unutrašnja strana preko koje će kasnije biti nalepljena alufolija. Kako bismo povećali količinu reflektovane svetlosti, unutrašnjost oblažemo nagužvanom alufolijom koja se lako postavlja na lepljivu površinu kašir pene. Ukoliko vam neki deo promakne ili folija pukne, dovoljno je napraviti malu zakrpu.

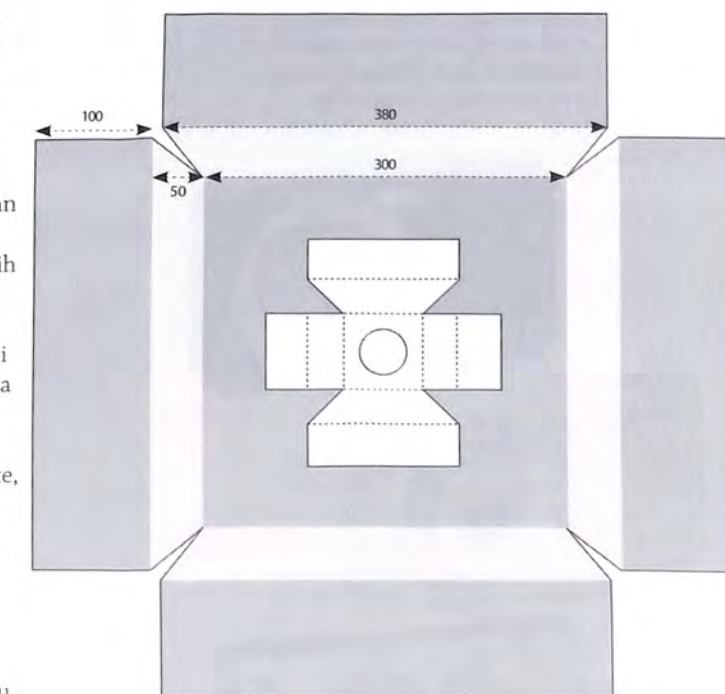
Ukoliko se sećate fotografije Nokie N92 iz prethodne priče, videli ste da smo dobili zanimljive svetlosne efekte, ali i da se na samoj površini vidi polukrug – odraz naše okrugle fluorescentne cevi. Ovo može biti iskorišćeno u kreativne svrhe, ali nekad može i da smeta. Kako bismo izbegli ovakve direktne refleksije, svetlo je neophodno omekšati, a to je najbolje uraditi pomoću malih difuznih kutija – softboksova. Izrada će biti veoma jednostavna jer ćemo koristiti moj omiljeni materijal – kašir penu ili kapafiks – popularno i generalizovano ime dobijeno po jednom od proizvođača. Osnovni crtež za izradu ovih malih raspršivača svetla jeste veoma jednostavan a izrada se sastoji od obeležavanja materijala, izrade linije po kojoj ćemo materijal ravno saviti, rezanja i sastavljanja. Za one koji do sada nisu bili u prilici da koriste popularnu "kapu", reći ćemo da se može kupiti u prodavni-

cama štamparskog i knjigovezačkog materijala i da je cena više nego pristupačna. Materijal je izuzetno lagan veoma lako se obrađuje, a ujedno je prilično čvrst i otporan. Za izradu naših malih softboksova koristićemo kašir penu koja s jedne strane ima samolepljivi sloj. Ovo će nam omogućiti lako i veoma brzo lepljenje reflektujućeg sloja po unutrašnjim zidovima. Iako su naše fluorescentne sijalice poznate po veoma maloj emisiji toplote, ipak se greju, pa da bismo omogućili protok vazduha, napravićemo po tri otvora na naspramnim stranama. Na taj način povećaćemo protok vazduha uz laku kontrolu svetla koje prolazi kroz te otvore. Moguće ga je čak i potpuno poništiti, ali to zahteva izradu specijalnih poklopaca kroz koje ne prolazi svetlo. Pokazali smo vam kako radi sistem sa dva softboksa. Ja sam napravio i treći, a čemu je on namenjen, videćete u sledećem nastavku.

M. ŽIVKOVIĆ

5 Unutrašnjost male rasvetne kutije potpuno je obložena alufolijom s montiranom kružnom, fluorescentnom sijalicom. Izmerićemo unutrašnje dimenzije (mogu blago da variraju u zavisnosti od realne debljine kašir pene) i po tim dimenzijama isećemo kvadratni ram na čiju lepljivu stranu ćemo ovoga puta prilepiti paus-papir ili mlečno providnu plastiku. Izgled gotovog softboksa vidimo na slici dole, a kako radi – na fotografijama pored naslova.

Šema po kojoj sećemo neophodne delove. Dimenzije osnove jesu 30 x 30 cm, dimenzije kosih (trapezastih) stranica 38 x 30 x 50, a stranice imaju dimenzije 38 x 10 cm. Kao što sam napomenuo, možete kompletnu spravu iseći iz komada kašir pene koji mora imati dimenzije od 60x60 cm. Dodatni nosač prilagodite nosačima na vašoj lampi i obavezno pojačajte lepljene spojeve cijanoakrilatnim lepkom – najbolje u gelu!

2 Canon STONI ŠTAMPAČI

Canon Selphy **ES3** i **ES 30** jesu najnoviji portabl termosublimacioni štampači namenjeni fotografima. Ovi štampači imaju veći displej od dosadašnjih, dijagonale 3,5 inča kod ES3 i 3 inča kod ES30 i rade s najnovijim Gold i Silver Easy pakovanjima papira formata do 100x148 mm. Tokom rada stoje uspravno i tako zauzimaju mnogo manje mesta na radnom stolu, a ES3 ima čak i 1 gigabajt interne memorije. Predviđena cena za ES3 je 209 evra, a za ES30 159 evra, a važno je napomenuti da su istraživanja pokazala da Canon termosublimacioni printovi mogu da traju preko 100 godina. Detaljnije informacije mogu se naći na veb-sajtu: www.canon-adria.com.

3 Canon MNOŠTVO OPCIJA I BOJA

Pored već pomenutih novih modela i šuškanja o nekom novom fotoaparatu iz klase 5D, predstavljeni su i Canon Power Shot **SX 110 IS** sa senzorom od 9 miliona piksela, displejom od 3 inča i desetstrukim zumom, kao i s automatikama za uoštravanje na licu, koje sad može biti čak i u pokretu, i Digic III procesorom. Tu su i modeli za početnike: Canon **A 1000 IS** i **A 2000 IS** koji su, u stvari, naslednici modela A 580 i A 720 IS, samo sada sa senzorom od 10 miliona piksela i s kućištem raznih boja, kao i **Power Shot E1** koji ima čak 17 vidova potpune automatike, takode senzor od 10 miliona piksela, četvorostruki zum i biće ga u pastelnim bojama, a detaljnije informacije mogu se naći na: www.canon-adria.com

4 Mikročetvortrećinski objektiv

"Olympus" i "Panasonic", dva najvažnija zastupnika četvortrećinskih senzora, najavili su nove objektivne namenjene primeni

na fotoaparata s izmenljivom optikom, ali sada bez ogleđala koje se podiže pre samog snimanja. Na njima će se kadrirati isključivo pomoću "žive slike" (Live View). Zahvaljujući ovom metodu, razdaljina između bajoneta i senzora smanjiće se za 50 odsto, sam bajonet moći će da ima 6 milimetara manji prečnik i time će biti i manji i lakši, a sada će i ovi "refleksni" fotoaparati biti u stanju da prave i video-zapise. Predstavljanje ovog sistema očekuje se na predstojećoj Fotokini.

5 FujiFilm PUNO PIKSELA

"Fuji" ima, takode, čitav niz novih digitalnih fotoaparata. Fujifilm **Finepix F60fd** je unapređen F50fd kompaktni digitalni fotoapar sa senzorom od 12 miliona piksela, displejom dijagonale 3 inča i poboljšanim programom za prepoznavanje lica i motiva. **Finepix S 2000HD** jeste prvi Fuji superzum (15x) s video-zapisom HD definicije i senzorom od 10 miliona piksela u sebi, kao i dvostrukom stabilizacijom slike. U J-seriji to su: **J100**, **J110W**, **J120** i **J150W**, svi sa senzorom od 10 miliona piksela, samo s displejima različitih veličina. Modeli J150W i J120 imaju displej od 3 inča, a ovi drugi od 2,7 inča, a zum objektiv kod modela s oznakom "W" ekvivalenta je 28-140 mm, dok se kod J100 i J120 raspon povećava u telezum položaju do 175 mm. Detaljnije informacije mogu se naći na: www.fujifilm.com ili www.fujifilm.co.yu.

6 Olympus IZDRŽLJIVI MALIŠANI

"Olympus" je takode predstavio nekoliko novih modela kompaktnih digitalnih fotoaparata. Mju (ili Stylus) **1050SW** izdržaće pad sa visine od jednog i po metra, moći će da zaroni do dubine od 3 m, a trebalo bi da bez problema radi i na temperaturi od -10 stepeni Celzijusa. U njemu je senzor od 10,1 miliona piksela, ima displej dijagonale 2,7 inča, stabilizator slike i zum ekv. 38-114 mm. Onima kojima je to važno, ovih modela biće u više boja. Sledeći nov fotoapar sa Mju serije jeste **Mju 1040**, ultrakompaktni fotoapar sa debljine svega 16,5 mm sa senzorom od 10 miliona piksela, displejom od 2,7 inča i trostrukim zumom ekv. 38-114 mm, koji će zahvaljujući novom "inteligentnom automodu" davati uvek dobre fotografije. U FE-seriji postoje, takode, tri nova modela. To su **FE 20**, sa senzorom od 8 miliona piksela, zatim **FE-360** i **FE 370**, sa senzorima iste rezolucije, samo s različitim veličinom displeja, dijagonale 2,5, odnosno 2,7 inča. Pojavio se i nov superzum **SP-565 UZ** sa dvadesetostrukim zum objektivom ekvivalenta 26 - 520 mm koji je sa senzorom od 10 miliona piksela i ekranom dijagonale 2,5 inča, u stvari je umanjena verzija prethodnog modela SP-570 sa istim zumom. Detaljnije informacije mogu se naći na: www.olympus.co.yu.

7 Sony ULTRA TANKI I MOĆNI

"Sony" se predstavlja s najnovijim ultrakompaktnim digitalnim fotoaparatom **Cyber-Shot DSC-T700** i **DSC-T77** sa senzorom od 10 miliona piksela kod oba modela, s tim da T77 ima displej dijagonale 3 inča, a T700 "touchscreen" (preko njega se upravlja dodirnom) dijagonale 3,7 inča i ima čak 4 gigabajta interne memorije, pa se može koristiti i za prenos drugih podataka pored fotografija ili za čuvanje velikog broja fotografija. Njihova cena se već zna: prvi će koštati 279, a drugi 379 evra. Sledeći model, **DSC-T500**, ima slične karakteristike kao i T-700, samo što on može da pravi i HD video-zapis, a koštaće isto 379 evra. Pored fotoaparata "Sony" je predstavio i novu **Memory Stick Pro-HG Duo HX** memorijsku karticu od 8 gigabajta, s brzinom očitavanja od 20 megabajta u sekundi. I njena cena je poznata, iznosi 85 evra, a kartice istih karakteristika, samo s kapacitetom od 4 gigabajta koštaće 40 evra. Detaljnije informacije mogu se naći na: www.sony.co.yu.

8 Phase One SREDNJI FORMAT KAO VELIKI

Phase One okreće se razvoju nove optike i to u saradnji s već dobro poznatim proizvođačem "shift" objektiv "Hartblei", pa su predstavili najnoviji Phase One 3,5/45 mm TS objektiv koji može da se pomeri 12 mm po osi i da se naginje 8 stepeni, s tim da je zadržana karakteristika rotiranja objektivna koja postoji kod svih Hartblei objektivna, a omogućava veliku dubinsku oštrinu pomeranjem u svim pravcima, kao i kod velikog formata. Poznata je i cena ovog objektivna, koji će se u prodaji pojaviti pred kraj godine i ona je 2.990 evra. Detaljnije informacije mogu se naći na: www.phaseone.com, gde možete i naručiti objektiv.

9 SanDisk USKLAĐENA BRZINA

Uz nove modele fotoaparata slede i nove memorijske kartice. Da bi uskladili brzinu zapisivanja najnovijih modela digitalnih fotoaparata koji koriste memorijske SD kartice, kao što je, na primer, najnoviji Nikon D90, proizvođači moraju stalno da prate trendove. Tako je "SanDisk" ovih dana predstavio najnoviju SanDisk Extreme III 30 MB/s SDHC karticu kapaciteta 4, 8 i 16 gigabajta, koja svojom brzinom u potpunosti zadovoljava brzinu pomenutog modela fotoaparata, odnosno, one zapisuju za 50 procenata brže od do sada najbržih kartica. Ove kartice mogu da rade na temperaturama od minus 25 do plus 85 stepeni Celzijusa. Za sada su objavljene samo američke cene i to 64,99 američkih dolara za 4 GB, 109,99 za 8 GB i 179,99 za karticu od 16 GB. Pojavila se i nova, isto tako brza, Extreme III CF memorijska kartica kapaciteta od 32 GB. Detaljnije informacije možete pronaći na: www.sandisk.com ili www.refot.com.

10 Tamron KOMPAKTIBILAN SA SVIMA

U prošlom broju pisali smo o petnaestostrukom superzumu 18-270 mm, a odmah potom pojavio se "Tamron" s brojnim novim i veoma zanimljivim objektivima. Izdvojićemo nov makroobjektiv SP 2,8/90 mm AF Di, sada specijalno prilagođen za "Nikonove" fotoaparate s ugrađenim motorom za autofokus, koji će moći da se koristi, kako s fotoaparatom senzora DX formata, tako i s onima "lajka" formata i, naravno, s fotoaparatom na film. Sledeći je zum SP AF 3,5-4,5/10-24 mm Di II, koji će se prvo pojaviti s bajonetom za "Nikon" i "Canon" fotoaparate, a pokriva senzor APS-C veličine, dok bi do kraja godine trebalo da se pojave ovi objektivni s bajonetom za fotoaparate "Pentax" i "Sony". U rangu teleobjektivna na Fotokini će se pojaviti i nov SP AF 2,8/70-200 mm Di LD (IF) Macro zum za Nikon (sa AF motorom), Canon, Pentax i Sony. Detaljnije informacije mogu se pronaći na: www.tamron.com.

11 Lastolite MINI STUDIO

Onima kojima bi radni sto mogao da bude i fotografski atelje, "Lastolite" je pripremio veoma zanimljiv komplet za fotografisanje malih predmeta s nazivom Lastolite e-Photomaker set, koji sadrži mali "tunel", stoni stativ i sivu kartu. Kao izvor svetla može da posluži najobičniji stona lampa. Komplet s tunelom visine 35 cm iznosiće 105 evra, a onaj malo veći, visine 45 cm, prodavaće se za 157 evra. Više informacija mogu se pronaći na: www.lastolite.com.

12 I Leaf PREKO 50 MILIONA PIKSELA

Drugi najpoznatiji proizvođač senzora za srednji i veliki format predstavio je nov senzor i nov digitalni fotoaparat srednjeg formata Leaf Afi 10. Kod ovog proizvođača senzor je sada veličine 56 x 36 mm i ima 56 miliona piksela, a proizveden je u saradnji sa "DALSA" korporacijom. Tako će sada objektivni na ovom fotoaparatu odgovarati žižnoj daljini objektivna namenjenih za format 6 x 6 cm, pošto su snimci na tom formatu bili upravo 56 x 56 mm. U ovom fotoaparatu prvi put primenjena je i Vešto tehnologija, koja okreće senzor po potrebi u horizontalni ili vertikalni položaj. Ova tehnologija primenjena je i u novim digitalnim leđima Leaf Aptus 10 za srednjeformatne fotoaparate. Najavljena cena fotoaparata koji će se u prodaji pojaviti od kasne jeseni biće, kako kažu, "ispod" 40.000 evra. Detaljnije informacije mogu se pronaći sajtu: na www.leaf-photography.com. Pored ovog proizvođača, saznali smo da i Phase One priprema zajedno s istom korporacijom nov senzor dimenzija 53,9 x 40,4 mm i to sa 60,48 miliona piksela.

13 LENOVO LAPTOP ZA FOTOGRAFE

Neki proizvođači računara usmeravaju pažnju da i prema specifičnim potrebama fotografa. Tako je "Lenovo" napravio prvi laptop koji bi trebalo da ispunji sve zahteve savremenog fotografa. Računar nosi oznaku Lenovo ThinkPad W700 i na sebi ima već ugrađenu tablu za crtanje, kao i ugrađen kolor-kalibrator. Veoma kvalitetan monitor ovog računara ima dijagonalu od 17 inča, u njemu je najnovija Nvidia grafička karta sa 1 GB memorije, dok je RAM memorija ovog računara čak 8 gigabajta. U njemu se nalazi najnoviji Blue-ray DVD rezač, a ima i čitav niz mogućnosti za bežično povezivanje. Nažalost, cena ovakvog "čuda" ne može biti niska. Ona se kreće od oko 3.000 evra pa naviše. Detaljnije informacije mogu se naći na: www.pc.ibm.com/uk/notebook.

14 Ilford NOV PAPIR

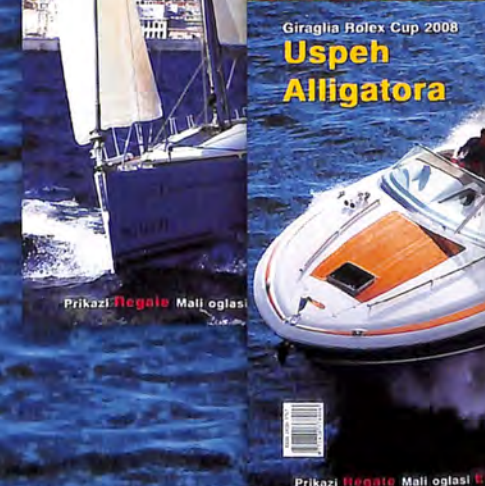
Nastup "Ilforda" na Fotokini predviđen je sa tri vrste novih papira iz "Galerie" palete. To su sada papiri oslojeni Nano tehnologijom i daju mnogo bolje boje i više nijansi, kako sa termosublimacionim, tako i s inkdžet štampačima. Ovog papira biće i u rolnama širine od 43 do 152 cm. Detaljnije informacije mogu se pronaći na: www.ilford.com.

15 Seculine Action Level DIGITALNA LIBELA

Seculine Action Level jeste malena digitalna libela koja se montira na papučicu za blic refleksnih digitalnih fotoaparata i svakako će dobrodoći onima koji treba da vode računa o tome kako im stoji fotoaparati, naročito fotografima koji snimaju arhitekturu ili onima koji

fotografišu predele iz delova koje kasnije sastavljaju u panoramski snimak. Položaj fotoaparata, odnosno nagib, prikazuje se pomoću led dioda, a toliko je malih dimenzija (32 x 25 x 17 mm) da je kod većine fotoaparata moguće i otvaranje ugrađenog blica. Ovaj uređaj ima sistem za štednju baterije koja traje do 30 sati neprekidnog rada, a u radnjama u Evropi košta 39,99 evra. Detaljnije informacije o ovom priboru potražite na: www.zigview.co.uk.

Sajam nautike u Beču 21-23. novembar 2008. posetite sajam - razgledajte Beč

Organizator putovanja:
Radius nautica
telefon: 011/311 82 30
www.radiusnautica.com

Media partner:
Nautički magazin
www.nauticki-magazin.com

Ekskluzivno:
svim čitaocima
poklanjamo vaučer
za besplatnu ulaznicu!

Zaustavite trenutak, uhvatite pokret

D90

Svet fotografije ponovo se promenio. Nikon D90 - vreme je za nova pravila!

- 12.3 efektivnih megapiksela na novom CMOS senzoru DX formata
- ISO do 6400
- 3 inča LCD sa 920.000 piksela i uglom gledanja do 170 stepeni
- 4.5 snimka u sekundi
- Aktivni D-Lighting
- Prepoznavanje ljudske figure za brže i preciznije fokusiranje
- Expeed procesiranje
- Picture Control
- Prvi DSLR na svetu koji snima video sekvence (1.280 x 720/24 fps) u AVI formatu i Motion-JPEG kompresiji

Za specijalnu ponudu kontaktirajte Vama najbližeg Nikon distributera!

REFOTB

Beograd, Pčinjska 15a
+381 11 245-6151; 308-7004
E-mail: info@refot.com

REFOTBH

Banja Luka, Kralja Petra I
Karađorđevića 111
+387 51 324-440; 324-441

Sarajevo, Hasana Brkića BB
+387 65 140 354
E-mail: info.bh@refot.com

REFOTM

Skopje, Titogradska 2/1
+389 2 321-5985; 321-5984
E-mail: info.mk@refot.com

At the heart of the image

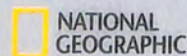
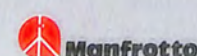
PICTURE
CONTROL

EXPEED

Nikon
D90

SanDisk

SANYO

eneloop

www.refot.com

16 "Canonov" stomilioniti kompaktni digitalni fotoaparati

"Canon" je objavio da je isporučio stomilioniti kompaktni digitalni fotoaparati, a uskoro će biti predstavljen i model u posebnoj boji kojim će se obeležiti ta prekretnica u popularnoj fotografiji. Počevši od 1996. s fotoaparatom PowerShot 600, "Canon" je širom sveta isporučio ukupno 106 modela. Tokom tog vremena "Canon" je postao sinonim za revolucionarni dizajn digitalnih kompaktnih fotoaparata. Uz ostale, posebno su se istakli: IXUS Digital (2000) – kompaktni i elegantan model koji je jednostavan za rukovanje i predvodio je digitalnu revoluciju, što je dovelo do ogromnog proširenja tržišta; PowerShot A70 (2003) – najprodavaniji model na svetu u 2003 godini. Ovaj fotoaparati iz A-serije stekao je dobar glas zahvaljujući dobrim mogućnostima; Digital IXUSi (2003) – svojim glatkim i modernim linijama popločao je put digitalnim fotoaparata namenjenim ženama; PowerShot G7 (2007) – model od 10 miliona piksela, izborio se za uključivanje naprednih funkcija na tržište kompaktnih digitalnih fotoaparata; PowerShot S5 IS (2007) – model sa superzumom, doneo je na tržište digitalnih kompaktnih fotoaparata sa 12x zum objektivom.

17 Panasonic LUMIX G1

Prvi fotoaparati na svetu koji ima prikaz "prave žive slike" na displeju i izmenljivu optiku jeste Panasonic Lumix DMC-G1, kod koga su prvi put primenjeni objektiv iz Lumix G-serije za mikročetvortrećinski sistem, a prizma koja je korišćena u refleksnim fotoaparata, više od pola veka, zamenjena je sasvim novim elektronskim tražilom. U malom kućištu ovog fotoaparata nalazi se četvortrećinski Live MOS senzor od 12,1 miliona piksela s potpuno novim procesorom i samočišćenjem i stabilizacijom slike. Cena ovog fotoaparata još nije poznata, kao ni njegovog pribora. Detaljnije informacije pronaći ćete na: www.panasonic.co.yu.

18 Canon EOS 50D REDIZAJNIRAN SENZOR

Među brojnim novitetima pred sajam Fotokina ne može se reći da je nov Canon EOS 50D iznenađenje jer smo ga svi

očekivali. Pojavio se godinu dana nakon njegovog prethodnika EOS 40D, pa iako liči na njega, donosi mnogo toga novog. Glavna novina jeste povećana rezolucija CMOS senzora za čak 50 odsto, koja iznosi 15,1 milion piksela. Da bi povećan broj piksela mogao da stane na istu površinu senzora, a da pri tome ne bude umanjn kvalitet snimljenih fotografija, "Canon" je redizajnirao CMOS senzor tako što nije puno smanjivao foto osetljivi element, već je

19 Canon ULTRAZUM PRVENAC

Kategorija ultrazum objektiv popularna je jer jedan objektiv pokriva velik raspon žižne daljine i pogodan je za putovanja.

"Canon" ovu kategoriju objektiv za APS-C format senzora do sada nije imao. Nov objektiv dobra je kombinacija uz fotoaparati Canon EOS 50D, a namenjen je isključivo D-SLR fotoaparata sa 1,6 puta manjim senzorom (APS-C) i ima EF-S bajonet. Pokrivaće vidni ugao ekvivalentan žižnoj daljini od 29 do 320 mm za format od 35 mm. Ima ugrađen sistem za optičku stabilizaciju slike

(IS), koji omogućava fotografisanje sa četiri stepena dužim ekspozicijama. Koristiće filtere prečnika 72 mm, a njegova cena biće oko 700 evra.

smanjio nekoristan prostor između njih. Izbor osetljivosti moguće je od ISO 100 do 3.200, s proširenjem do ISO 12.800, a šum s višim osetljivostima sada je moguće kontrolisati sa tri različita stepena.

Ovo je prvi "Canonov" D-SLR fotoaparati sa četvrtom generacijom DIGIC procesora koji je dovoljno brz da se nosi s ovako velikom rezolucijom i omogućava četrnaestobitnu konverziju. Moguće je snimati brzinom od 6,3 snimaka u sekundi do 60 snimaka u JPEG formatu, a kada se koristi UDMA kompatibilna CF memorijska kartica, i do 90 snimaka. Displej je zadržao iste dimenzije, ima dijagonalu od tri inča, ali i veći ugao gledanja, manju refleksiju i rezolucija je znatno povećana sa 230.000 na 920.000 piksela. Ima, takođe, i za "Canon" standardne opcije kao što su: unapređen sistem za čišćenje prašine sa senzora i živi prikaz slike koji sada ima tri načina rada autofokusa. Unapređen je i upravljački meni, pa je tako moguće direktno brzo podešavanje parametra prikazanih na displeju korišćenjem džojstika, a u "Creative Auto Mode" uz pomoć klizne skale na displeju može se uticati na fokus i ekspoziciju. Moguća je fina kalibracija autofokusa, ako je potrebno, prema objektivima koje posedujete, izbor između RAW fajlova različitih veličina, a ima i HDMI priključak za povezivanje sa HDTV uređajima. Njegova cena biće oko 1.300 evra, a više informacija potražite na sajtu: www.canonadria.com.

20 Hasselblad Phocus SAVRŠENIJI ALAT

Kada smo, u prošlom broju, testirali Hasselblad H3DII-39MS, pomenuli smo da je njegov RAW 3FR format moguće otvoriti samo u softveru FlexColor. Sada Hasselblad ima nov softver – Phocus. On nije samo klasičan RAW konverter, već je savršeniji i moćniji alat za potpunu kontrolu nad svim parametrima koji utiču na kvalitet snimljene fotografije i treba maksimalno da iskoristi potencijal poslednje generacije Hasselblad srednjeformatnih digitalnih fotoaparata. Isporučuje se kao standardan softver uz fotoaparati koji smo testirali u prošlom broju. Može se koristiti na Mac (OS10.5) i Windows XP(SP2) operativnim sistemima, a podržava sledeće Hasselblad prizvode: H3D, H2D, H1D, CF, CF-MS, CFV, 503CWD i Ixpress. Više informacija možete naći na sajtu firme TotalDesign: www.totaldesign.co.yu.

21 Sony α 900

Sada je i "Sony" stupio na tržište s fotoaparatom koji u sebi ima CMOS senzor punog "lajka" formata od 24,4 miliona piksela, s modelom α900. Stabilizacija slike se i kod ovog modela postiže "plutanjem" senzora i time je ovaj proizvođač ponovo prvi na svetu (i kod APS C veličine senzora je prvi uveo stabilizaciju uz pomoć pomeranja senzora). U seriji je ovim fotoaparatom moguće snimiti 5 snimaka pune rezolucije u sekundi, displej je dijagonale 3 inča, s tim da ovaj model nema mogućnost posmatranja "žive slike" na displeju. Fotoaparati ima svega 850 grama, bez baterije i kartice doduše, a i u ovom modelu su slotovi za MS i CF kartice, dok u sebi ima čak dva najnovija BIONZ procesora za brzu obradu snimljenih podataka, bilo u

JPEG ili RAW formatu. Cena ovog fotoaparata biće 2.800 evra. Uporedo s α900 sada je "Sony" izneo na tržište i dva sasvim nova zum objektiv, koje je opet proizveo "Carl Zeiss" i koji pokrivaju "lajka" format. Prvi je 2,8/16-35 mm, koji je ekvivalenta 24-70 mm ukoliko se koristi na starijim digitalnim fotoaparata s APS C SENZOROM, a drugi je iz G-serije 4-5,6/70-400 mm. Time je paleta objektiv za D-SLR fotoaparate ovog proizvođača upotpunjena i zanimljivo je da je s fiksnom blendom 2,8 sada raspon objektiv od 16 mm pa sve do 200 mm. Detaljnije pogledajte na veb-sajtu: www.sony.co.yu.

22 Sunbounce DRŽAČ BLICA

Uz pomoć California Sunbounce Flash-Bracket držača blica dobijaju se mnogo lepše fotografije prilikom snimanja, kako u ekstjerijeru, tako i u enterijeru. Ovaj držač biće predstavljen na ovogodišnjoj Fotokini, a oni koji imaju vešte ruke mogu da probaju da na osnovu ove fotografije napravie sličan držač. Više informacija pogledajte na veb-sajtu: www.sunbounce.com.

23 Imagetank JOŠ DVA PRENOŠIVA DISKA

Na nemačkom tržištu pojavie se dva nova "Imagetank" uređaja koji u odnosu na dosadašnje pružaju znatno veće brzine prenosa podataka za mnogo manje uložene novca u sam uređaj. Tako Nexto eXtreme ND 2700 ima brzinu prenosa 66 MB/s sa CF kartica i 25 MB/s sa SDHC kartica. Kapacitet ovog uređaja ide do 500 gigabajta i takav model ima cenu od 399 evra, dok najjeftiniji, od 80 GB, košta 179 evra. Oni koji žele moći će da kupe i kućite bez diska za 129 evra. Drugi sličan uređaj, Seitec P25, opslužuje se sa samo dva dugmeta, ima upozorenje kada dođe do greške prilikom zapisivanja, ali nije toliko brz kao prethodni. I on se može kupiti bez hard-diska za samo 49 evra, a s diskom od 500 GB koštaće samo 199 evra, a može da posluži i kao čitač memorijskih kartica. Detaljnije informacije mogu se pronaći na sajtu distributera: www.isteq.com.

SIGMA
MADE IN JAPAN

AKCIJA

345

18-200mm F1/3.5-6.3 DC OS

390

18-50mm F1/2.8 EX DC MACRO

285

17-70mm F1/2.8-4.5 MACRO

JOSIPOVIĆ TRADE

Josipović Trade d.o.o.
011/3129-107, 3129-117
Surcinski put 1/o
Novi Beograd
www.josipovictrade.rs

AXELFOTO.COM

AXELFOTO d.o.o.
011/361-75-52
Sarajevska 86
Beograd
www.axelfoto.com

BM FOTO

BM FOTO d.o.o.
011/311-99-88
Bul. AVNOJ-a 12z/5
Novi Beograd
www.bmfoto.co.yu

FOTOPREMA

FOTO OPREMA d.o.o.
011/3129-136
Surcinski put 1/o
Novi Beograd
www.foto-oprema.com

24 Epson NOVA GENERACIJA

"Epson" je predstavio novu generaciju multimedijalnih uređaja za memorisanje snimljenih fotografija **P-6000 i P-7000**. Pored većeg kapaciteta u odnosu na prethodnu generaciju, oba modela imaju kvalitetniji displej dijagonale 10 cm (4 inča). On daje ostru i čistu sliku u rezoluciji 640 x 480 piksela, s vernom reprodukcijom boja, a podržava sRGB i AdobeRGB kolorne profile. Brži je za 35 odsto od prethodne generacije i podržava brze UDMA CF memorijske kartice. Na displeju je moguće videti fotografije snimljene u JPEG i RAW formatima, video-zapis u MPEG4, Motion JPEG i DivX formatima, kao i zvuk u MP3 i AAC formatima. Snimljene fotografije sada se mogu jednostavnije pregledati, a svaku fotografiju moguće je uvećati, videti histogram i napraviti odabir u posebnim folderima. Za povezivanje s računarnom koristi USB 2.0, ima audio/video izlaz i poseduje otvor za SD i CF memorijske kartice.

Model P-6000 ima HDD kapaciteta 80 GB i koštaće 599 evra, a P-7000 ima HDD kapaciteta 160 GB i isporučivaće se s Travel Pack kompletom koji sadrži dvostruki punjač za baterije s adapterom za kola i torbicu, a koštaće 749 evra. Više informacija: www.bsprocesor.com i www.epson-europe.com.

25 Epson Phocus ŠTEDLJIVI SKENER

Najvažniji novitet koji će "Epson" predstaviti na Fotokini biće Epson Perfection V300 skener namenjen, pre svega, fotografima koji će s njegovom optičkom rezolucijom 4.800 x 9.600 piksela moći veoma kvalitetno da skenira baš sve, od negativna i dijapozitiva "lajka" formata, fotografija do A4 formata, ali i 3D objekata. Za one kojima je i ekologija bitna, ovaj skener je veoma štedljiv i u utrošku električne energije. Cena ovog skenera još nije zvanično saopštena, ali smo na engleskim sajtovima pronašli da će se tamo prodavati za 69,99 funti. Detaljnije informacije potražite na: www.epson-europe.com ili www.bsprocesor.com

26 Nikon FILMSKI ZAPIS I NA D-SLR FOTOAPARATU

Ovo je fotoaparati koji će zameniti D80, "Nikonovog" predstavnika u srednjoj klasi. Nikon D90 jedinstven je po tome što je ovo prvi D-SLR fotoaparati koji ima funkciju snimanja filma sa zvukom, to vam omogućava da snimate kreativne sekvence filma u pokretu izuzetnim kvalitetom. U poređenju s prosečnim kamkorderom, znatno veći senzor na fotoaparatu obezbeđuje bolji kvalitet slike, kontrolu dubinske oštine i fantastične ISO karakteristike tokom snimanja u uslovima kada je svetlo slabo. Ima ugrađen CMOS senzor DX-formata s efektivnom rezolucijom od 12,3 miliona piksela, s mogućnošću izbora osetljivosti od ISO 200 do 3.200, proširenjem na ISO 6.400 (Hi1) i ISO 100 ekvivalent za (Lo1). Nasledio je od profesionalnih fotoaparata EXPEED procesor za obradu slike koji treba da bude garant za kvalitetnu i brzu obradu snimljenih fotografija. Tu su i unapredne funkcije kao što su: živi prikaz slike na displeju, sistem za prepoznavanje scena, aktivni D-Lighting i Picture Control. Pored postojećih, ima i nekoliko novih opcija za retuširanje kao što su: korekcija distorzije, ispravljanje perspektive i "riblje oko" - efekat

27 Nikon NOV SET OBJEKTIV

Nov "Nikonov" objektiv koji će se prodavati u kompletu s fotoaparatom D90 jeste AF-S DX NIKKOR 18-105mm f/3,5-5,6G ED VR. Namenjen je isključivo digitalnim SLR fotoaparatom sa 1,5 puta manjim senzorom (DX-format), i pokrivaće vidni ugao ekvivalentan žižnoj daljini od 27 do 157,5 mm za format od 35 mm. Brzo i tiho izoštravanje obezbeđuje SWM motor, a ugrađen sistem za optičku redukciju vibracija (VR) omogućava fotografisanje sa četiri stepena dužim ekspozicijama. Ima navoj za filter prečnika 67 mm, a isporučivaće se sa senilom HB-32 i mekanom torbicom. Njegova cena van kompleta još nije poznata.

koji proizvodi optičke efekte slične onima koje pravi objektiv "riblje oko". Tražilo na njemu je u nivou oka i oblika je pentaprizme, a obezbeđuje pokrivenost kadra od 96 odsto. Kada gledanje kroz tražilo nije praktično, samo pritisnute dugme "Live View" i na displeju dijagonale tri inča imaćete živi prikaz slike. U režimu živog prikaza slike na raspolaganju su nam tri načina izoštravanja za detekciju kontrasta: prioritet na lice, široko polje i normalno polje. Napaja se punjivom Li-jon baterijom, istom kao i fotoaparati D80, D200, D300 i D700, a koristi isti vertikalni rukohvat s nosačem baterija MB-D80 kao i njegov prethodnik Nikon D80. Tačna ekspozicija oslanja se na precizni zatvarač koji je testiran na 100.000 okidanja. Može da fotografiše brzinom od 4,5 snimaka u sekundi, a za memorisanje snimljenih fotografija koristi SD/SDHC memorijsku karticu. Kao dodatna oprema za ovaj fotoaparati može se nabaviti i "Nikonov" GPS uređaj GP-1, kojim ćete imati i koordinate lokacije na kojoj ste snimali, a poseduje i HDMI izlaz za povezivanje fotoaparata s televizorima visoke rezolucije. Kada se krajem septembra pojavi u prodaji, cena tela biće 899 evra, a prodavaće se i u setu s novim objektivom AF-S DX NIKKOR 18-105 mm f/3,5-5,6G ED VR i cena će mu biti 1.099 evra. Više informacija možete potražiti na sajtu: www.refot.com.

28 Multiblitz Preflash

Multiblitz Pre-Flash eliminator Preflash jeste uređaj koji će zasigurno obradovati sve koji bi da iskoriste savremene bliceve za fotografisanje sa studijskom rasvetom, a da pri tome iskoriste i svetlo od tog blica, jer on može da "nauči" predsevanje koje služi za merenje i okida u pravo vreme dodatnu rasvetu.

31 Lomo Diana + ANALOGNA FOTOGRAFIJA

Evo nečega i za ljubitelje analogne fotografije. Ruski "Lomo" je i za ovu Fotokinu doneo nov model jednostavnog fotoaparata koji sada ima naziv Diana+ s ručnim premotavanjem filma i svim aberacijama zbog kojih su ga i do sada "lomografi" koristili.

BLIC VEST

APPLE APERTURE I NOISE NINJA

Poznati softver za skidanje šuma s digitalnih fotografija "Picture Code Noise Ninja" moći će od sada da se nabavi i kao dodatak za Apple Aperture program za obradu fotografija. Program i detaljnije informacije mogu se pronaći na: www.apple.com/downloads/macosx/aperture/noiseninja.html.

TRODIMENZIONALNE FOTOGRAFIJE

"Majrosoft" je predstavio najnoviji program "Photosynth", pomoću kojeg se od običnih, dvodimenzionalnih fotografija mogu iskonstruisati pravi trodimenzionalni prostori na računaru. Pri tom nije važno da li su fotografije snimane baš da bi se kombinovale s ovim programom ili su snimljene u različitim periodima u istom prostoru. Program i više informacija mogu se naći na: www.photosynth.net.

ADOBE NOVE VERZIJE PROGRAMA

Adobe je najavio nove verzije svojih programa Photoshop Elements i Premiere Elements, koji iza naziva sada imaju broj 7. Za fotografe interesantan Photoshop Elements, kao "manji brat" rasprostranjenog Photoshopa, pored Quick fix alatke za lake i brze popravke digitalnih fotografija ima i nov "Scene cleaner", kojim se s lakoćom mogu ukloniti neželjeni delovi s fotografija, a ima i "Smart brush" četkice koje deluju samo na deo slike. Detaljnije informacije mogu se pronaći na: www.adobe.com.

NOV CFAST STANDARD

Compact Flash Association (CFA) predstavio je nov standard prenosa podataka na CF kartice i s njih, koji je čak 23 puta brži i dostiže 3 gigabajta u sekundi, dok je dosadašnja brzina bila najviše 133 megabajta u sekundi.

29 GPS PHOTO FINDER

S ovim najnovijim uređajem, GPS Photo Finder mini, od sada će biti i moguće odrediti tačan geografski položaj na kome je neka fotografija snimljena i kada sam fotoaparati nema tu mogućnost. U stvari, to su dva uređaja, jedan maleni privezak i stona "stanica" sa slotovima za memorijske kartice, a radi tako što privezak beleži, kada je uključen, svake sekunde tačan položaj, koji biva kasnije pomoću stonog uređaja unet u EXIF zapis u slici na osnovu vremena kada je snimljena. Za sada je to moguće jedino s JPEG formatom zapisa, ali se očekuje uskoro rešenje i za podršku RAW formata. Cena ovog uređaja još nije saopštena, a detaljnije informacije se mogu pronaći na: www.phofinder.atpinc.com.

30 Sony Ericsson MOBILNI ZA FOTOGRAFE

Najnoviji Sony Ericsson Xperia X1 mobilni namenjen fotografima biće prikazan na Fotokini i u Nemačkoj će moći da se kupi bez ugovora (nije navedena i cena!). S obzirom na to da nema mogućnost snimanja fotografija ekstremno visoke rezolucije, već samo one od tri miliona piksela, ona verovatno neće biti visoka. U njemu je i operativni sistem, provereni, Windows Mobile 3, ima svoju memoriju od 400 megabajta, FM radio prijemnik i GPS navigacioni prijemnik. Više informacija na: www.sonyericsson.com.

FOTOKnjiga

Vi nama slike...
...mi Vama foto-knjigu

Izaberite Vaše omiljene
digitalne fotografije i
odšampajte ih u Vašu
ličnu foto-knjigu, kalendar
ili razglednicu.

Nudimo širok spektar
poveza, formata i stilova,
brzo i po pristupačnoj ceni
u tiražu koji želite

artstudio

11000 Beograd
Bulevar Despota Stefana 70/III ulaz
Tel: 011/329-2758, 329-0387
mob: 063/493-878
artstudio.doo@gmail.com

CANON EOS 1000D

EOS Junior

U kategoriji D-SLR fotoaparata namenjenih početnicima poslednjih nekoliko meseci konkurencija se izuzetno zaostrila, pa su tako nove fotoaparate predstavili "Nikon", "Olympus" i "Sony". Svi u ponudi imaju najmanje dva modela u ovoj kategoriji, a došao je red da i "Canon" ojača svoju ponudu još jednim modelom. Testirali smo ga, a detalje o njemu pročitajte u nastavku teksta

BORIS BJELICA

Pre osamnaest godina "Canon" je napravio EOS 1000, čiju prodaju nije mogao da nadmaši nijedan EOS-fotoaparat do danas. Bio je namenjen istoj kategoriji korisnika kao i nov EOS 1000D – početnicima.

Osvrnemo li se nekoliko godina unazad i pogledamo razvoj D-SLR tehnologije, videćemo ogromna poboljšanja sa svakim novim fotoaparatom. Kao dokaz ovoj tvrdnji predstavljamo vam nov Canon EOS 1000D koji obiluje mnoštvom funkcija, a njegova glavna razlika u odnosu na konkurenciju jesu male dimenzije i niska cena. Senzor je isti kao i kod modela EOS 400D i ima rezoluciju od 10,1 miliona piksela, ali je "Canon" ovom modelu dodao DIGIC III procesor – baš kao što imaju poslednji profesionalni D-SLR modeli. Jedina razlika jeste što ima samo jedan procesor, za razliku od modela EOS 1D/1Ds Mark III koji imaju dva. Međutim, ima dve druge i sada već standardne mogućnosti za "Canonove" fotoaparate, a to su

živi prikaz slike na displeju i sistem za čišćenje senzora. Ima i sedam AF polja, što je za svako poštovanje jer većina drugih fotoaparata iz ove klase obično ima po tri AF polja.

DOBRO PRILAGOĐEN: U osnovi je skoro identičan po izgledu, dimenzijama i rasporedu komandi Canonu EOS 450D. Glavna razlika jeste u rukohvatu koji kod njega nije gumiran, već je samo urađena tekstura na plastici kako ne bi klizila u ruci. Izostavljen je i prijemnik za daljinski bežični okidač. Štedeći na prostoru na zadnjoj strani ovog malog fotoaparata, displej dijagonale 2,5 inča zauzima prostor na levoj strani leđa. Dugmad "Menu" i "Display" smeštena su pored tražila iznad displeja, dok su dugmad za sve ostale kontrole raspoređena desno od displeja. Umesto da klize kada ih pritisnete, ova dugmad napravljena su tako da kliknu, što ne iznenađuje za ovu klasu fotoaparata, ali za tu cenu očekivali smo ipak malo više. Kao i kod modela EOS

450D, proizvođač je dobro prilagodio kontrole i funkcije fotoaparata potrebama fotografa, a dodao je posebno dugme za ISO osetljivost na gornjem delu fotoaparata, što omogućava korisnicima mnogo bržu promenu osetljivosti.

Džojstik nudi korisne prečice za direktan izbor, bez ulaska u meni, kao što su načini okidanja, merenja svetla, način rada AF-a i stila fotografije (picture style). Jedino je izbor "picture style" podešavanja komplikovaniji za korišćenje jer morate skrolovati vertikalno kroz dve kolone opcija, umesto da jednostavno pomerate džojstik levo i desno.

BRZINA MU JE VRLINA: S vremenom manjim od sekunde, koliko je potrebno da se snimi veliki JPEG format, Canon EOS 1000D

neosporno je brz fotoaparat. Ako snimate u RAW formatu, onda će se snimanje ovih fajlova na karticu završiti za oko 1,4 sekunde, čak i ako snimate u RAW + JPEG režimu, vreme snimanja povećaće se na samo 1,6 sekundi. U kontinuitetu možete snimati brzinom od tri snimka u sekundi, kada se koristi RAW format ta brzina opada duplo i iznosi 1,5 snimaka u sekundi. Sistem sa sedam AF polja radi dobro i bolji je nego kod većine drugih fotoaparata iz ove klase. Ovo je naročito korisno kada želite da postignete da vam objekat bude oštar bez obzira na to gde se nalazi u kadru, što sa tri AF polja nije bilo moguće. Nov objektiv koji dobijate u setu sa 1000D malo je bučan i emituje neobičan zvuk tokom rada, ali je izoštravanje neverovatno brzo a ima i stabilizaciju slike. Tu je i sistem za automatsko čišćenje prašine s površine senzora. Ovaj sistem koristi vibracije visoke frekvencije koje otklanjaju prašinu s površine low-pass filtera. Svaki put kada isključite ili uključite fotoaparat, na displeju se pojavljuje animacija koja nam govori da je sistem aktivan. Ono što više nije novina ni za jedan nov D-SLR fotoaparat jeste mogućnost živog prikaza slike na displeju. Pritiskom na dugme SET podiže se ogledalo i na displeju se vidi 100 odsto prikaz kadra sa simulacijom korekcije ekspozicije, prikaza histograma i pomoćnih vertikalnih i horizontalnih linija koje olakšavaju kadriranje. Živi prikaz slike može da se uveća do deset puta radi kontrole oštine, a izoštravanje se obavlja ručno ili pritiskom na dugme označeno zvezdicom. Postoje dva automatska režima izoštravanja kod živog prikaza slike, a to su: klasičan način – kada se spušta ogledalo da bi bio dostupan AF senzor za izoštravanje, i nov sistem sličan onome koji imaju i kompaktni digitalni fotoaparati, a zasnovan je na detekciji kontrasta. Ovo izoštravanje je jednostavnije jer nema potrebe da se ogledalo spusti u donji položaj radi izoštravanja i odmah se vide efekti rada autofokusa. Moguće je izoštravanje u svakoj tački kadra pomeranjem autofokusnog polja, ali je ovakav način sporiji nego kada gledamo kroz tražilo i nije baš pogodno za brzo reagovanje i fotografisanje.

applecentar.rs

 GlobeNet

Maksima Gorkog 53, 11000 Beograd, 011 244 92 43, 065 244 92 43

fax . 011 344 40 61 office@applecentar.rs www.applecentar.rs

Merkator Beograd, Bulevar Umetnosti 4, tel/fax. 011 314 96 69

Merkator Novi Sad, Bulevar oslobođenja 102, tel/fax. 021 674 18 00

VISOKI STANDARDI: Kvalitet fotografije kod svih D-SLR fotoaparata znatno je povećan poslednjih nekoliko godina, pa tako ni EOS 1000D nije izuzetak. Za prethodne modele uvek smo govorili da je ISO 400 gornja granica za kvalitetne fotografije, ali, kao i kod većine skorije predstavljanih fotoaparata, ta granica sada je podignuta za ceo korak i to je ISO 800. Čak i ISO 1.600 daje prihvatljive rezultate i dobar kvalitet, pod uslovom da fotografije ne povećavate previše. U prilog ovoj tvrdnji ide i činjenica da je nivo šuma na celom ISO opsegu izuzetno nizak, dok je oštrina vrlo dobra sve do ISO 1.600. Jedno razočaranje kad je Canon EOS 1000D u pitanju – nedostatak u živopisnosti boja na fotografiji. Boje su malo slabije zasićene nego što je slučaj kod većine konkurentskih modela. Ako želite zasićenije i življe boje, moraćete programirati sopstveni stil.

Osnovni pribor uz Canon EOS 1000D

KREIRAJTE SVOJ STIL: Uz Canon EOS 1000D standardno se dobija bogat softverski paket nazvan "Canon EOS Solutions Disk 18", koji fotografima nudi sve što im je potrebno za upravljanje snimljenim fotografijama i njihovu obradu, a sadrži: Digital Photo Professional 3.4, ZoomBrowser EX 6.1, Photostitch 3.1, EOS Utility 2.4 i Picture Style Editor 1.3. Digital Photo Professional služi za obradu snimljenih fotografija u sirovom RAW formatu i ima zavidan broj parametara na koje možemo da utičemo. Ostali programi pomoći će vam da snimljene fotografije organizujete i pregledate, kontrolišete rad fotoaparata uz pomoć računara i sastavljate panoramske snimke. U ovom paketu softvera dobija se i Picture Style Editor, koji, kao što mu ime govori, služi za kreiranje vlastitog stila

izgleda fotografije podešavanjem oštine, kontrasta, saturacije i tona boja. Kreirani stil može se snimiti i koristiti kasnije prilikom konvertovanja RAW formata u fotoaparatu ili Digital Photo Professional softveru.

"Canon" se definitivno opredelio da D-SLR fotoaparati koji su namenjeni početnicima koriste veoma popularnu SD memorijsku karticu. Većina korisnika koji žele da pređu s kompaktnog digitalnog fotoaparata na D-SLR fotoaparata, kao što je EOS 1000D, verovatno već ima SD memorijske kartice i malo će uštedeti jer ne moraju kupovati dodatne memorijske kartice. Pored već standardne opreme kao što su: punjač, punjiva baterija i potrebni kablovi, ovaj fotoaparati koristi novu bateriju LP-E5 većeg kapaciteta od 1.080 mAh, kojom se može snimiti oko 500 snimaka. Prodavače se samo telo ili telo u setu s novim objektivom Canon EF-S 18-55 mm f/1:3,5-5,6 IS, koji pored toga što ima stabilizaciju slike, pruža malo bolji optički kvalitet nego prethodni set objektiv. Od ostale dodatne opreme na raspolaganju je i žičani daljinski okidač RS-60 E3, a za razliku od EOS 450D, nema mogućnost korišćenja bežičnog daljinskog okidača. Koristi isti nosač baterija s vertikalnim rukohvatom BG-E5 kao i EOS 450D, za korišćenje šest baterija formata AA ili jednu ili dve Li-jon baterije, a na taj način i držanje ovog malog D-SLR fotoaparata udobnije je za korisnike s većim šakama.

! UTISAK

Ovaj fotoaparati "Canon" je namenio početnicima i pored toga što tvrdi da on nije zamena za 400D, teško je ne primetiti da on, u stvari, ne nudi mnogo više opcija osim živog prikaza slike, a, s druge strane, i razlika u ceni između EOS 450D i EOS1000D nije velika. Kada je u pitanju konkurencija, za sada je on skuplji od modela Nikon D60, Sony α200 ili Olympus E-420. Na kraju, mora se reći da je Canon EOS 1000D dobar fotoaparati. Možemo se samo nadati da će korekcije cene biti i da će se tako još više približiti korisnicima kojima je namenjen.

► TEHNIČKI PODACI

OSNOVNE INFORMACIJE	CANON EOS 1000D
Cena (sa PDV)	47.200 din. (590 evra)
Priključak za objektiv-bajonet	Canon EF i EF-S
Faktor uvećanja žižne daljine	1,6 x
Tip senzora / veličina	CMOS / 22,2 x 14,8 mm
Odnos strana senzora	1,5 (3:2)
Efektivna rezolucija	10,1 milion piksela
Maksimalna veličina slike bez interpolacije	3.888 x 2.592 piksela
Format u kojem snima	JPEG, RAW, RAW + JPEG
Tražilo	pokriva 95 % vidnog polja s uvećanjem 0,81 x, korekcija dioptrije -3 do +1 m ⁻¹
Displej	2,5 inča (6,4 cm) TFT LCD sa 230.000 piksela
Autofokus / krstastih senzora / osetljivost za ISO 100	sistem sa 7 AF polja / jedan krstasti / -0,5 do +18 EV
AF osvetljivač	koristi svetlo ugrađenog blica
Brzina zatvarača	30 s do 1/4.000 s i B
Sinhronizacija blica	1/200 s
Ekspozicijski režimi rada	Auto, P, Av, Tv, M, A-DEP i šest programa sa scenama
Merni sistem	procenjeno u 35 zona, parcijalno (9 % na centralnom delu) i merenje s naglaskom na centar
Ekvivalentna osetljivost (ISO)	Auto (100 - 800), ručno (100 / 200 / 400 / 800 / 1.600)
Korekcija ekspozicije	+/-2 (korak 0,3 EV ili 0,5 EV)
Korekcija snage blica	+/-2 (korak 0,3 EV ili 0,5 EV)
AutoBracketing	tri snimka s korakom +/- od 0,3 do 2 EV
Balans belog	Auto, 6 definisanih opcija i prethodno izmereni
Bracketing / fino podešavanje balansa belog	da / da
Ugrađen blic	GN 13 (ISO 100) i pokriva polje objektivna do 17 mm (ekv. 27 mm)
Blic TTL sistem	E-TTL II
Tip memorijske kartice	SD / SDHC
Daljinski okidač	elektronski žičani RS-60 E3
Nosač baterija s vertikalnim rukohvatom	BG-E5
Kontrola dubinske oštine	da
PictBridge standard	da
Priključci	USB 2.0, daljinski okidač i video-izlaz
Napajanje	Li-jon baterija LP-E5 (1.080 mAh) ili 6 AA (s BG-E5)
Dimenzije / masa (bez baterija i objektiv)	126,1 x 97,5 x 61,9 mm / 450 g
Sadržaj kutije	Li-jon baterija LP-E5 i punjač LC-E5E, kabl, USB i video kabl, gumeni poklopac za okular, CD-ROM (Canon EOS Solution Disk)
Informacije	www.canon-adria.com; www.axelphoto.com, 011/36-17-562

KARAKTERISTIKE

Vreme spremnosti za rad	manje od 1 s
Vreme zapisa na memorijsku karticu / veličina ²	JPEG 0,8 s / 2,5 MB RAW 1,4 s / 9,6 MB RAW+JPEG 1,6 s / 12,1 MB
Brzina kontinualnog fotografisanja	3 snimka u sekundi u JPEG formatu ili 1,5 u RAW formatu

- ➕ Kompaktan je i jednostavan za rukovanje, kvalitet snimljenih fotografija, informacija o ISO osetljivosti u tražilu
- ➖ Cena mu nije konkurentna, telo deluje jeftino, brzina fotografisanja u RAW formatu ograničena je na 1,5 snimaka u sekundi

► OCENA

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE	★★★★
MOGUĆNOSTI	★★★★
KVALITET FOTOGRAFIJE	★★★★
SOFTVER I OPREMLJENOST	★★★★
CENA / KVALITET	★★★★
UKUPNA OCENA	★★★★

ZUIKO DIGITAL ED 25 mm F/2,8 PANCAKE

S ukupnom dužinom od svega 23,5 mm, ovom objektivu "Olympus" je s pravom dodao ime "palačinka" objektiv. Pokušali smo da otkrijemo šta nudi ovaj jedinstveni objektiv s fiksnom žižnom daljinom, koji predstavlja normalac za četvorotrećinski sistem

MRŠAVI normalac

Napravljen je da s fotoaparatom Olympus E-420 bude danas najkompaktnija dostupna kombinacija D-SLR tela i objektiv – s ukupnom debljinom od samo 76,5 mm. Uz žižnu daljinu od 25 mm, koja je kod četvorotrećinskog sistema ekvivalentna žižnoj daljini od 50 mm, može se koristiti kao idealan standardni objektiv za svakodnevnu upotrebu.

malo razočaranje normalac od kojeg se očekuje da bude blizu idealnog. Hromatska aberacija uočljiva je na visokokontrastnim scenama do otvora blende f/8, a na ivicama postaje mnogo uočljivija kada smanjujete otvor blende. Oštrina snimljenih fotografija dobra je i ujednačena i s maksimalnim otvorom blende od f/2,8.

B. BJELICA

JEDNOSTAVNA KONSTRUKCIJA: Objektiv je "debeo" samo 23,5 mm i mase je 95 g, što ga čini nemetljivim na prednjoj strani fotoaparata. Bajonet je metalan, a spoljni deo napravljen je od kvalitetne plastike. Konstrukcija objektivna više je nego jednostavna, bez puno elemenata na njemu, tu je samo prsten za ručno izoštravanje širok 5 mm. Kod izoštravanja prednja grupa sočiva se ne okreće, što je dobro ako koristimo polarizacioni filter. Ima navoj prečnika 43 mm, a s fotoaparatom dobićete i metalni prednji poklopac koji se navrće na objektiv, što i nije baš praktično pri skidanju. Kao dodatna oprema kupuje se senilo LH-43.

MOGUĆNOSTI: Svetlosna jačina objektivna od f/2,8 dovoljna je da se može koristiti u lošijim svetlosnim situacijama i da možemo bolje kontrolisati dubinsku oštrinu. Kad snimate s maksimalnim otvorom blende objektivna, imaćete izuzetno lep kvalitet kadra koji je izvan polja fokusa, što nećete moći da postignete sa standardnim zum objektivom koji ima manju svetlosnu jačinu. Kod ručnog izoštravanja koristi se Fokus-by-wire sistem, koji pri okretanju prstena za ručno izoštravanje ne pomera mehanički grupu sočiva za izoštravanje, već daje signal motoru da obavi to pomeranje. Ovim se postiže veoma precizno izoštravanje, a automatsko izoštravanje je tiho i brzo. Može da se koristi na svim D-SLR fotoaparatom koji podržavaju četvorotrećinski sistem.

KVALITET OPTIKE: Postoji mala burasta distorzija od 1,1 odsto koja je primetna oko ivica kad se fotografše na kraćoj udaljenosti, što predstavlja

! UTISAK

"Olympus" nas vraća u osamdesete kada je standard bio objektiv "normalac" u kompletu sa SLR fotoaparatom. Kombinacija ovog objektivna i nekog od fotoaparata iz E-400 serije, kao što je, na primer, nov E-420, može biti idealna kombinacija za džepni D-SLR fotoaparati. Takođe, i kao dobra dopuna zum objektivu u vidu kompaktnog normalca na bilo kojem telu iz četvorotrećinskog sistema.

► TEHNIČKI PODACI

OSNOVNE INFORMACIJE	ZUIKO DIGITAL ED 25 mm F/2,8 PANCAKE
Cena (sa PDV)	19.440 din. (243 evra)
Bajonet	4/3 sistem
Žižna daljina	25 mm
Ekvivalentna žižna daljina za format od 35 mm	50 mm
Maksimalan otvor blende	f/2,8
Minimalan otvor blende	f/22
Konstrukcija (br. sočiva / br. grupa sočiva)	5 / 4
Broj lamelica blende	7
Stabilizator slike	ne
Minimalna daljina izoštravanja	0,2 m
Maksimalno povećanje	0,19 x
Prečnik filtera	43 mm
Senilo	LH-43
Dimenzije / masa	64 x 23,5 mm / 95 g
Sadržaj kutije	prednji, zadnji poklopac i torba
Informacije	www.olympus.co.yu

- ➕ Kompaktan i lagan, prilično konstantna oštrina na svim otvorima blende
- ➖ Poklopac za objektiv nije praktičan, vidljiva distorzija i hromatska aberacija

► OCENA

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE	★★★★
MOGUĆNOSTI	★★★★
KVALITET OPTIKE	★★★★
CENA / KVALITET	★★★★
UKUPNA OCENA	★★★★

www.bmfoto.co.yu

BM FOTOD d.o.o.

Prodaja digitalnih fotoaparata i opreme
Studijska rasveta i dodaci

Canon, Nikon, Olympus, Sony, Fuji, Manfrotto, Lowepro, Bowens, Jinhui, Weifeng, Domke, Hoya, Hama, Fujiyama...

Maloprodaje:
Bul. Zorana Đinđića 12ž Lok. 5
Novi Beograd
011/311-99-88
011/213-77-08
011/213-80-04
Dunavska 12 u pasažu
Novi Sad
021/522-778
info@bmfoto.co.yu

Canon Ixus 80 IS
Cena: 170 -

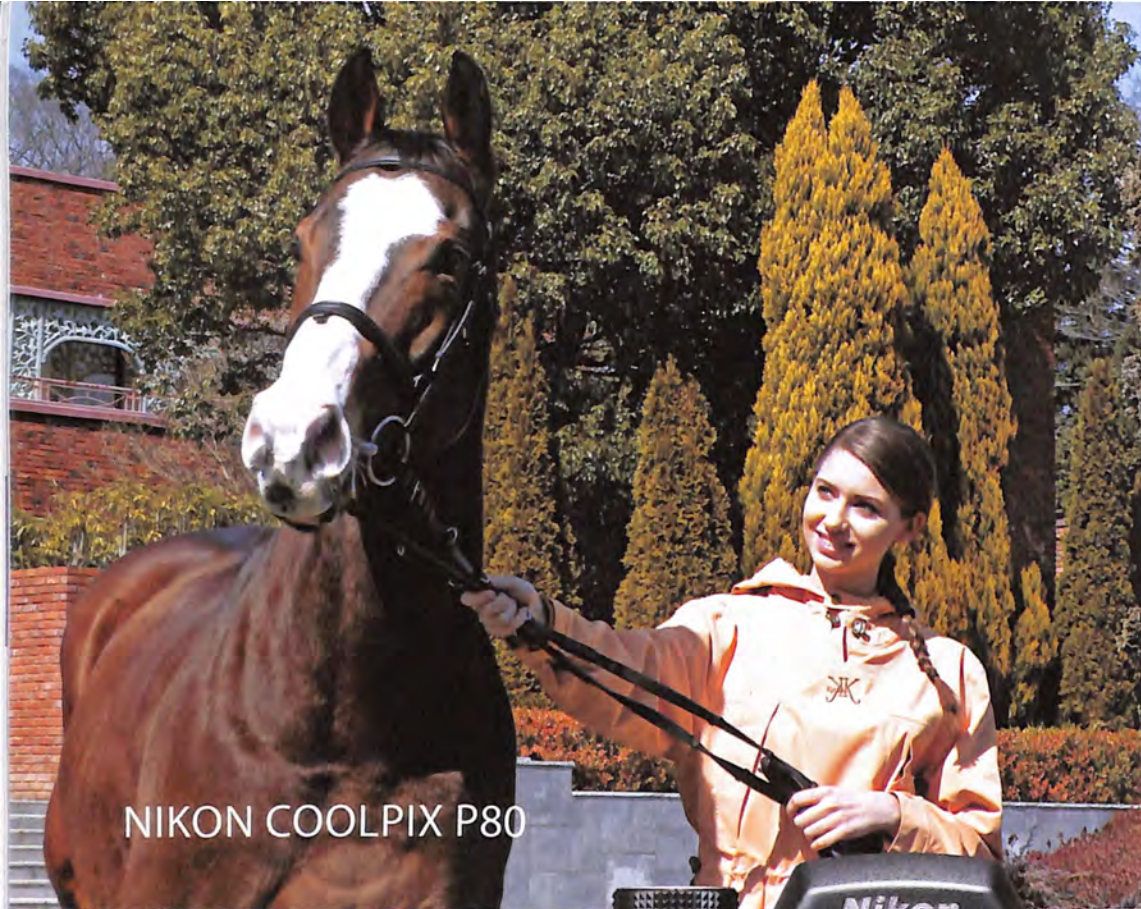

Sony A350 kit 18-70mm
14.2 Mpix
Cena: 735 -

Canon EOS 40D kit
Cena: 1100 -

Online webshop - poručivanje preko interneta - besplatna isporuka na teritoriji Srbije
Objektivi - Blicevi - Stativi - Filteri - Baterije - Punjači - Torbe - GPS navigacije

NIKON COOLPIX P80

Danas kada je moguće kupiti D-SLR fotoaparati u setu sa standardnim zum objektivom za novac koji je potrebno izdvojiti za kompaktni ultrazum fotoaparati, nameće se pitanje šta to nudi nov Coolpix P80 i da li se može meriti sa D-SLR fotoaparati

► TEHNIČKI PODACI

OSNOVNE INFORMACIJE	NIKON P80
Cena (sa PDV)	29.990 din. (374 evra)
Efektivna rezolucija	10,1 milion piksela
Senzor	CCD, 1/2,33 inča
Objektiv	18X, 4,7 – 84,2 mm (ekv. 27–486 mm)
Maks. otvor blende	f/2,8 – f/4,5
Min. daljina izoštravanja	1 cm
Stabilizacija slike	da (pomeranje senzora)
Format u kojem snima	JPEG
Ekspozicijski režimi rada	Auto, P, S, A, M i 12 programa sa scenama
Merni sistem	Matrix u 256 segmenata, centralno i fleksibilno spot
Ekvivalentna osetljivost (ISO)	Auto (ISO 64 – 1.600) i ISO 64/100/200/400/800/1.600/3.200/6.400
Video-zapis: dužina / format / maks. rezolucija	neograničen / MPEG 1 / 640 x 480 piksela, 30 / 15 snimaka u sekundi
Displej	2,7 inča (6,7cm) sa 230.000 piksela
Tip memorijske kartice	interna 50 MB, SD/SDHC
Tip baterije	Li-jon EN-EL5 (1.100 mAh)
Dimenzije / masa	110 x 79 x 78 mm / 365 g
Sadržaj kutije	kaiš (AN-CP18), punjiva baterija EN-EL5, punjač MH-61, USB kabl (UC-E6) i video-kabl (EG-CP14), poklopac za objektiv (LC-CP18) i CD-ROM s programima i uputstvom
Garancija	2 godine
Informacije	REFOT B, www.refot.com, 011/ 24-56-151

KARAKTERISTIKE

Vreme spremnosti za rad	2,5 s
Vreme zapisa na memorijsku karticu/ veličina JPEG	1 s / 3 MB
Brzina kontinualnog fotografisanja	2 snimka u sekundi (prvih trinaest snimaka)

- ⊕ Stabilizator slike, kvalitet fotografije i merenje svetla s nižim osetljivostima, velik raspon zum objektiv, mogućnost kontrole distorzije
- ⊖ Nema mogućnost korišćenja eksternog blica i nema navoj za filter, veći šum s višim osetljivostima

fotografišemo na jačem dnevnom svetlu i kada se koristi najveća žižna daljina, jer na taj način možemo postići bolju stabilnost prilikom fotografisanja. Izoštravanje je brzo, ali je još uvek sporije od brzine kojom izoštravaju D-SLR fotoaparati. Mogu da se biraju različiti režimi rada automatskog izoštravanja, a ima i mogućnost izoštravanja s prioritonom na lice gde fotoaparati automatski izoštrava na lice i optimalno prilagođava ekspoziciju kako bi snimljena fotografija bila oštra i savršeno eksponirana. Iskusnijim i kreativnijim korisnicima namenjen je veliki broj manualnih podešavanja, a tu su i potpuno automatske opcije kao što su programi sa scenama. Od ostalih mogućnostima sada već standardne opcije za Coolpix fotoaparate kao što su: D-Lighting – koji izvlači mnogo više detalja iz tamnih delova fotografije (na primer, delovi u senkama), BSS (Best Shot Selector – izbor najboljeg snimka), koja bira najbolji snimak po kriterijumu oštine i redukciju efekta crvenih očiju. U kontinuitetu s maksimalnom rezolucijom može da snimi do devet snimaka brzinom od 1,1 snimka u sekundi u JPEG formatu, ili brzinom od 13 snimaka u sekundi do 30 fotografija, ali s rezolucijom od tri miliona piksela.

KVALITET FOTOGRAFIJE: Svima je jasno da koliko god se proizvođači trudili, s malim senzorom nije moguće dobiti kvalitet slike koji imaju D-SLR fotoaparati kod kojih je senzor znatno veći. Snimljene fotografije sa P80 imaju dobru reprodukciju boja, dobro su eksponirane i distorzija je primetna u najširem položaju objektiv i manja je od očekivanog, ali zato postoji opcija da se distorzija

automatski koriguje. Za niže osetljivosti od ISO 64,100 i 200 šum je jedva primetan i omogućava štampanje fotografija većih formata, dok je za ISO 400 nešto više izražen, ali ne umanjuje znatno kvalitet snimljene fotografije. Međutim, s povećanjem osetljivosti, i pored dosta dobre redukcije šuma, on je sve izraženiji i primetno su smanjeni oština, kontrast i kvalitet reprodukcije boja. S osetljivostima ISO 3.200 i ISO 6.400 možete fotografisati rezolucijom od tri miliona piksela. Pored većeg šuma, snimljene fotografije s višim osetljivostima zadovoljiće potrebe manje zahtevnih korisnika koji ne štampaju fotografije veće od formata 10x15 cm, kao i onih koji fotografije gledaju na računaru.

UTISAK
Ono što izdvaja Coolpix P80 jeste veliki raspon zum objektiv, kompaktna dimenzija i jednostavno rukovanje, što nema nijedan D-SLR fotoaparati, a može privući određenu kategoriju korisnika. Kada je u pitanju kvalitet snimljene fotografije, još uvek se ne može meriti sa D-SLR fotoaparati, pogotovo kada se fotografiše s višim ISO osetljivostima.

► OCENA

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE	★★★★
MOGUĆNOSTI	★★★★
KVALITET FOTOGRAFIJE	★★★★
SOFTVER I OPREMLJENOST	★★★★★
CENA / KVALITET	★★★★
UKUPNA OCENA	★★★★

B. BJELICA

Superzum

"Nikon" dugo nije imao u ponudi kompaktni digitalni fotoaparati u SLR-stilu, s velikim rasponom zum objektiv. Iako se cena ovih fotoaparata izjednačila s cenom D-SLR fotoaparata, izgleda da jedan broj kupaca još uvek privlače kompaktni fotoaparati s ekstremnim rasponom zum objektiv. Nikon Coolpix P80 poseduje 18 puta zum objektiv, koji pokriva ekvivalentnu žižnu daljinu od 27 do 486 mm, čineći ga fleksibilnim za različite uslove snimanja, što je i glavna prednost ove klase fotoaparata jer u kompaktnom telu dobijate veliki raspon zum objektiv. Tako sa širokougaonim položajem objektiv možete snimati scene kao što su arhitektura ili pejzaž, a s najvećom žižnom daljinom možete uhvatiti udaljeni detalj.

DOMINIRA OBJEKTIV:

Dimenzije i izgled fotoaparata podređene su velikom rasponu zum objektiv. Na osnovnom

kompaktnom telu dominira veliki objektiv, a tu je i rukohvat obložen mekanom gumom, koji treba da obezbedi stabilno držanje u ruci. Na gornjem delu nalazi se točkić za jednostavan i brz izbor režima rada, poluga za zumiranje oko okidača i dugme za uključivanje fotoaparata. Na zadnjem delu je displej dijagonale 2,7 inča, elektronsko tražilo i ostala kontrolna dugmad za izbor parametara i navigaciju kroz meni. Ima i stabilizaciju slike (VR) zasnovanu na pomeranju CCD-a, koja radi kao većina drugih na tržištu i kompenzuje trešenje fotoaparata tako što pomera senzor i prosto je neophodna za fotoaparati s velikim rasponom zum objektiv. Nedostaju mu pruključak za eksterni blic i to što na prednjem delu objektiv nema navoj za filter.

PUNO MOGUĆNOSTI: Spreman je za rad nakon 2,5 sekunde od momenta kada se uključuje, što je dosta dobro, a kašnjenje nakon okidanja, svedeno je na minimum. Slika koju vidimo na displeju i elektronskom tražilu (EVF) dobrog je kvaliteta. Elektronsko tražilo je zgodno koristiti kada

Они се буде
са Србијом

Срђан и Јована

ЈУТАРЊИ
ПРОГРАМ

ПРВИ ПРОГРАМ РТС-а
СВАКОГ ДАНА У 6.05

www.rts.co.yu

PANASONIC LUMIX DMC-LX3

Interesantno rešenje

"Panasonic" svojim novim modelom cilja na korisnike D-SLR fotoaparata koji žele dopunu u vidu kompaktnog digitalnog fotoaparata koji bi uvek mogli nositi sa sobom, a da pri tom njegove mogućnosti budu približne onim koje ima D-SLR. Proverili smo da li nov Lumix DMC-LX3 može da ispuni ta očekivanja

Ovo je treći kompaktni digitalni fotoaparat iz Panasonic LX-serije. Glavna ciljna grupa ove serije jesu napredni korisnici i korisnici D-SLR fotoaparata koji imaju potrebu za manjim fotoaparatom. Njime je moguće, isto kao što su mogli i njegovi prethodnici, fotografisati u različitim proporcijama kao što su: 16:9, 4:3 i 3:2, jednostavnim prebacivanjem prekidača koji se nalazi na objektivu, što pruža posebne kreativne mogućnosti. Rezolucija je ostala ista kao i kod prethodnika, ali tu su nov Venus Engine IV procesor i objektiv odličnih mogućnosti Leica kvaliteta koji pokriva ekvivalentnu žižnu daljinu od 24 do 60 mm s izuzetnom svetlosnom jačinom od f/2,0-f/2,8.

U RETROSTILU: Fotoaparat je klasičnog dizajna, pomalo u retrostilu kao i njegovi prethodnici, kompaktnih dimenzija, a prodavače se u dve verzije, crnoj i srebrnoj boji. S prednje strane izgleda jednostavno i retro, dok je sa zadnje strane moderniji i na njoj dominira veliki displej dijagonale tri inča, proporcija 3:2, a desno od njega su kontrolna dugmad. Ima izuzetan broj dugmadi za kontrolu parametara i u ovom delu čak nadmašuje neke D-SLR fotoaparate. To nam može mnogo pomoći jer ne moramo da pretražujemo po opcijama menija ako želimo da promenimo neki od parametara. Naravno, dugmad su morala biti manja jer prostora nije bilo previše, pa se korisnicima s većim prstima može ponekad desiti da aktiviraju i neku opciju koju nisu želeli. Na gornjem delu, pored točkica za izbor ekspozicijskih režima rada, nalazi se šina za priključak eksternog blica ili za postavljanje optičkog tražila, koji se može nabaviti kao dodatna oprema.

DOBAR BALANS: Pored velikog broja manualnih opcija sada je moguće fotografisati s duplom ekspozicijom, fino podešavati balans belog, (na skali u kelvinima i birati između devet različitih kolornih profila, od kojih su tri za fotografisanje u crno-belom tonu). Ovaj model, pored klasične automatike i velikog broja programa sa scenama, ima usavršeni inteligentni automatski (iA) režim rada. Inteligentna automatika objedinjuje pet automatskih funkcija: stabilizaciju slike (MEGA O.I.S), koja treba da spreči neoštrinu slike usled pomeranja ruke; automatski izbor scena – funkciju koja treba da izabere odgovarajuću scenu i postavi parametre za fotografisanje prema toj sceni; inteligentnu ekspoziciju koja otklanja razlike u osvetljenju; inteligentnu kontrolu ISO osetljivosti, gde sistem sâm prepoznaje pokret i povećava osetljivost i brzinu zatvarača da bi se sprečilo zamućenje koje nastaje usled pokreta objekta; i funkciju za prepoznavanje lica, koja treba da omogući da izoštrešnost, osvetljenost i reprodukcija tena lica budu što bolje. Inteligentna automatika na našem testu pokazala se jako dobro i uspela je da savlada većinu situacija bez potrebe za dodatnim podešavanjem. Možete da snimate video-zapis u HD rezoluciji sa 30 slika u sekundi i kvalitet snimka je odličan za jedan digitalan fotoaparat.

TEHNIČKI PODACI

OSNOVNE INFORMACIJE	PANASONIC LUMIX DMC-LX3
Cena (sa PDV)	44.000 din. (550 evra)
Efektivna rezolucija	10,1 milion piksela
Senzor	CCD, 1/1,63
Objektiv	2,5X, 5,1 – 12,8 mm (ekv. 24–60 mm)
Maks. otvor blende	f/2,0–f/2,8
Min. daljina izoštavanja	1 cm
Stabilizacija slike	da (optička stabilizacija)
Format u kojem snima	JPEG, RAW
Ekspozicijski režimi rada	iA, P, A, S, M i 24 programa sa scenama
Merni sistem	procenjeno na čitavoj površini, centralno i spot
Ekvivalentna osetljivost (ISO)	Auto, High ISO Auto (1.600–6.400) ISO 100/200/400/800/1.600
Video-zapis: dužina / format / maks. rezolucija	neograničen / QuickTime (Motion JPEG) / 1.280 x 720 piksela, 30 / 15 slika u sekundi
Displej	3 inča (7,62 cm) sa 460.000 piksela
Tip memorijske kartice	interna 50 MB, SD/SDHC
Tip baterije	Li-jon CGA-S005 (1.150 mAh)
Dimenzije / masa	108,7 x 59,5 x 27,1 cm / 265 g
Sadržaj kutije	kaiš, punjiva baterija, punjač, USB i AV kabl, poklopac za objektiv i CD-ROM s programima (PHOTOofun-STUDIO – viewer – 2.1E / ArcSoft (MediaImpression / Panorama Maker) / SilkyPix Developer Studio 3.0SE / QuickTime / USB Driver)
Garancija	1 godina
Informacije	www.panasonic.co.yu
KARAKTERISTIKE	
Vreme spremnosti za rad	1,5 s
Vreme zapisa na memorijsku karticu / veličina JPEG / RAW	1,5–4 s / 5,2–25,5 MB
Brzina kontinualnog fotografisanja	2,5 snimaka u sekundi (prva četiri snimka u maksimalnoj rezoluciji i JPEG formatu)

POBOLJŠANE KARAKTERISTIKE: Kad se pogledaju tehnički podaci ovog fotoaparata, odmah se da primetiti da je rezolucija ostala ista kao i kod njegovog prethodnika, a ona iznosi efektivnih 10,1 milion piksela. "Panasonic" kod ovog modela nije išao na povećanje rezolucije, već na poboljšanje karakteristika CCD senzora, a samim tim i kvaliteta fotografije. Dimenzije senzora iste su kao i kod LX2, ali je smanjen nekoristan međuprostor između fotoosetljivih elemenata na senzoru, čime je dobijen bolji signal s manje šuma. Zaista, fotografije imaju daleko bolji dinamički opseg, višu osetljivost i, naravno, donekle je savladan šum. To je delimično uspeo zahvaljujući novom Venus Engine IV procesoru, pa sada možete fotografisati i s osetljivostima do ISO 3.200 u punoj rezoluciji. Kvalitet snimljene fotografije do osetljivosti ISO 400 odličan je i bez vidljivog šuma. Za ISO 800 šum je znatnije naglašen i dobro kontrolisan, pa su fotografije još uvek upotrebljive, ali za osetljivosti ISO 1.600 i ISO 3.200 kvalitet opada, ali još uvek prevazilazi konkurenciju. Ono što nikoga neće ostaviti ravnodušnim jeste i kvalitet objektiv, koji pored velike svetlosne jačine, ima distorziju i hromatsku aberaciju svedenu na najmanju moguću meru.

BOGAT IZBOR DODATNE OPREME:

Kompaktni digitalci za razliku od D-SLR fotoaparata nemaju u ponudi puno dodatne opreme, ali to nije slučaj s Panasonicom LX3. Pored standardne opreme,

u kojoj su: punjač, punjiva baterija, kablovi i CD s programima, "Panasonic" je za njega pripremio adapter za objektiv DMW-LA4 za korišćenje filtera i konvertera i ima izlazni prečnik od 46 mm, širokougaoni konverter DMW-LW46, filtere (polarizacioni DMW-LPL46, ND filter DMW-LND46 i MC zaštitni DMW-LMC46), optičko tražilo DMW-VF1 koje se stavlja na šinu za blic i pokriva vidni ugao objektiv ekvivalentne žižne daljine od 24 mm, kožna futrola u retrostilu DMW-CLX3 – kojoj sigurno neće odoleti nijedan budući korisnik ovog fotoaparata, mali eksterni blic GN22, torba DMW-CZ18 u koju možete staviti pored fotoaparata i dodatnu opremu i HD kabl za povezivanje sa HD TV uređajima.

B. BJELICA

+ Dobar kvalitet fotografija, priključak za eksterni blic, dobre karakteristike objektiv i ekv. žižna daljina od 24 mm, mogućnost podešavanja velikog broja parametara, ima RAW

- Malo viša cena, komande imaju zgusnuti raspored

OCENA

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE	★★★★★
MOGUĆNOSTI	★★★★★
KVALITET FOTOGRAFIJE	★★★★★
SOFTVER I OPREMLJENOST	★★★★★
CENA / KVALITET	★★★★★
UKUPNA OCENA	★★★★★

tehnika
KOMPAKTNI DIGITALNI FOTOAPARATI

UTISAK

Cena ovog fotoaparata nije mala ako ga uporedimo sa D-SLR fotoaparatom niže kategorije, ali ga izdvajaju kvalitet izrade, mogućnosti i kompaktnost. Glavna konkurencija mu je Canon PowerShot G9, koji čeka svog naslednika, možda G10, i skoro najavljeni Nikon Coolpix P6000 bi takođe mogao pridobiti poklonike u ovoj kategoriji. "Panasonic" nije išao na povećanje rezolucije senzora, već na povećanje kvaliteta snimljenih fotografija. Nov sensor u kombinaciji s novim Venus Engine IV procesorom za obradu slike u dobroj meri uspeo je da savladava šum i povećava dinamički opseg, što je za veličinu senzora koji poseduje odlično, ali još uvek zaostaje za D-SLR fotoaparatom koji imaju znatno veći sensor. Ako vam je potreban ozbiljan digitalni fotoaparat za džep, teško da ćete u ovom trenutku na tržištu naći nešto bolje od ovog fotoaparata.

Pretplatite se na Mikro sa DVD-om

U svakom broju DVD sa preko 8,5 GB programa, demo igara i najava filmskih hitova. Svi programi testirani su antivirusnim softverom.

- Uslužni programi
- Bezbednost
- Linux
- Multimedija
- Zabava
- Novi filmovi
- PDA
- Internet
- Razvojni programi
- Standardni programi

Najsigurniji način da pre prvog u mesecu, po najpovoljnijoj ceni, dobijete svoj primerak Mikra sa pratećim diskom.

PRETPLATA:
(011) 3540-544 i 3540-545;
faks: (011) 3058-034
pretplata@mikro.co.yu

FIZIČKA LICA
POLUGODIŠNJA PRETPLATA
Sa DVD-om: 1770,00 dinara
Bez DVD-a: 1530,00 dinara

FIZIČKA LICA
GODIŠNJA PRETPLATA
Sa DVD-om: 3025,00 dinara
Bez DVD-a: 2585,00 dinara

PRAVNA LICA
GODIŠNJA PRETPLATA
Sa DVD-om: 3575,00 dinara
Bez DVD-a: 3135,00 dinara

FUJIFILM FINEPIX S100 FS

Simulator filma

U fotografskoj industriji već godinama postoji debata da li će doći dan kada će ova kategorija kompaktnih digitalnih fotoaparata izumreti, ili se to neće dogoditi. Mnogi renomirani proizvođači redukovali su već broj fotoaparata u ovoj klasi, a neki su ih izbacili iz ponude. "Fujifilm" je zaista imao izuzetan uspeh sa S-serijom digitalnih fotoaparata u prethodnom periodu. Mi smo testirali njihov najnoviji model Fujifilm Finepix S100 FS, za koji kažu da je najnapredniji, a da li je to tačno – proverite u nastavku teksta

Fujifilm Finepix S100 FS donosi mnoštvo novina, a glavna je nešto veći senzor. Ima senzor tipa 2/3 inča (8,8x6,6 mm) umesto 1/1,6 inča (7,6x5,7 mm) koji ima većina današnjih kompaktnih digitalnih fotoaparata i rezoluciju od 11,1 miliona piksela. Osetljivost je moguće birati u rasponu od ISO 100 do ISO 3.200, s opcijom povećanja na ISO 6.400 s nižom rezolucijom. Veći senzor nego što je uobičajeno treba da doprinese boljem kvalitetu fotografije i manjem šumu. Zum objektiv takođe ima veoma koristan raspon i pokriva ekvivalentnu žižnu daljinu od 28 do 400 mm, što ga čini fleksibilnim u različitim uslovima snimanja. Ali, to nije sve, ima optički stabilizator slike i podešavanja koja simuliraju poznate Fujifilm filmove "Velvia" ili "Provia", što mu i oznaka "FS" (Film simulation) u imenu označava.

U D-SLR STILU: Po izgledu i konstrukciji veoma liči na D-SLR fotoaparate s izmenljivim objektivima, ali je teži od većine ovakvih modela namenjenih početnicima. Njegova masa, međutim, ne predstavlja problem zahvaljujući komfornom i velikom rukohvatu. Korisnici D-SLR fotoaparata mogu videti da postoji mnogo sličnosti u rasporedu komandi i izgledu. Jednostavan je za korišćenje

upravo zbog toga jer mnogo dugmadi omogućava da skraćenim putem dođemo do željenih podešavanja, kao što je, na primer, prekidač za izbor načina merenja svetla. Upravljački meni sličniji je kompaktnim fotoaparatom i praktičniji je za podešavanje, a početnicima neće zadavati muke. Na zadnjem delu fotoaparata nalazi se pokretni displej dijagonalne od 2,5 inča, što uglavnom nemaju D-SLR fotoaparati, a ni većina kompaktnih digitalaca. Sve što snimate možete gledati pod uglom, a za situacije kada je suviše svetlo ili tamno, da bi se gledalo na zadnjem displeju, tu je elektronsko tražilo (EVF).

POKRETAN DISPLEJ: Autofokus je nepredvidiv i fotoaparati često odlučuju da ne izoštri kada prvi put pokušate, već zahteva da se proba iz drugog pokušaja. Ali, zato manuelno izoštravanje može biti korisno u kritičnim situacijama, zahvaljujući malom prstenu za izoštravanje koji se nalazi pored prstena za zumiranje. Takav način

izoštravanja veoma je sličan onom kod D-SLR fotoaparata. Displej je pokretan tako da možete jasno videti prikaze na njemu bez obzira na to da li fotoaparati držite iznad ili ispod nivoa očiju.

Za razliku od prethodnih modela iz S-serije, Fujifilm Finepix S100 FS napaja se litijum-jonskom baterijom umesto sa četiri baterije formata AA. Sa njom možemo snimiti oko 250 fotografija, što nije baš impresivno, a u situacijama kada je vreme hladnije i nameravate da više fotografišete, nabavite rezervnu bateriju.

Ima ugrađen blic, ali i šinu s kontaktom za eksterni blic. Ima i sinhrokonektor za korišćenje studijske rasvete ako vam je potrebno. Izbegavajte upotrebu senila na objektivu kada koristite ugrađeni blic jer će do srednjeg opsega zum objektivu jedan deo snimljene fotografije biti neosvetljen. Zanimljivo je da senilo s donje strane ima rupu za okretanje polarizacionog filtera kada se nalazi na objektivu, a

kao dodatna oprema može se kupiti i žičani daljinski okidač RR-80.

KVALITET FOTOGRAFIJE: Daje mnogo manje šuma nego što biste očekivali od ovog tipa fotoaparata i fotografije su prilično oštre, mada zaostaju za onima snimljenim D-SLR fotoaparatom. Za osetljivosti iznad ISO 400 postaju mekše nego kod D-SLR fotoaparata. I pored malo većeg senzora javlja se dosta izražena hromatska aberacija. Ako fotografišete u JPEG formatu, možete se poigrati sa zanimljivom funkcijom, Film Simulation Bracketing (FSB) pri kojoj fotoaparati automatski snima tri uzastopna snimka (jedan u stilu filma Provia, drugi u Velvia i treći u Soft). Ova opcija neće raditi ako snimate u RAW formatu.

! UTISAK

Fujifilm Finepix S100 FS može da se uporedi sa D-SLR fotoaparatom za početnike. Cena je približna, a predstavlja odličan izbor za one koji žele sa kupe jedan fotoaparati s objektivom koji ne moraju da menjaju. Može biti pogodan kao porodičan fotoaparati jer, s jedne strane, ima veliki broj opcija za ručno podešavanje i pruža iskusnom korisniku veću kreativnost, a s druge, dovoljno je jednostavan za one koji će samo s vremena na vreme napraviti po nekoliko snimaka i nemaju nameru da se upuste u čari fotografije. Ako vam nije potreban D-SLR, onda bi Fujifilm Finepix S100 FS trebalo da bude na vrhu liste.

B. BJELICA

+

Isti nivo mogućnosti podešavanja kao kod D-SLR fotoaparata, koristan raspon optičkog zum objektivu, stabilizacija slike, bolje karakteristike ISO osetljivosti od većine kompaktnih digitalnih fotoaparata

-

Baterije se dosta brzo troše, jaka i vidljiva hromatska aberacija

► OCENA

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE	★★★★★
MOGUĆNOSTI	★★★★★
KVALITET FOTOGRAFIJE	★★★★★
SOFTVER I OPREMLJENOST	★★★★★
CENA / KVALITET	★★★★★
UKUPNA OCENA	★★★★★

► TEHNIČKI PODACI

OSNOVNE INFORMACIJE	FINEPIX S100 FS
Cena (sa PDV)	oko 550 evra
Efektivna rezolucija	11,1 milion piksela
Senzor	CCD, 2/3 inča
Objektiv	14,3 X, 7,1 – 101,5 mm (ekv. 28–400 mm)
Maks. otvor blende	f/2,8 – f/5,3
Min. daljina izoštravanja	1 cm
Stabilizacija slike	da (optička stabilizacija)
Format u kojem snima	JPEG, RAW
Ekspozicioni režimi rada	Auto, P, A, S, M i 14 programa sa scenama
Merni sistem	na čitavoj površini u 256 segmenata, centralno i spot
Ekvivalentna osetljivost (ISO)	Auto i ISO 100/200/400/800/1.600 i (3.200/6.400 za rezoluciju manju od 4 miliona piksela)
Video-zapis: dužina / format / maks. rezolucija	neograničen / AVI / 640 x 480 piksela, 30 snimaka u sekundi
Displej	2,5 inča (6,4 cm) sa 230.000 piksela
Tip memorijske kartice	interna 25 MB, xD ili SD/SDHC
Tip baterije	punjiva Li-jon NP-140 (1.150 mAh)
Dimenzije / masa	133,4 x 93,6 x 150,4 cm / 918 g
Sadržaj kutije	kaš, poklopac za objektiv, senilo, Li-jon NP-140, punjač BC-140, USB i video kabl, i CD s programima i uputstvo
Garancija	1 godina
Informacije	Megafoto, tel.: 011/32-84-803, www.fujifilm.co.yu

KARAKTERISTIKE

Vreme spremnosti za rad	2 s
Vreme zapisa na memorijsku karticu/ veličina	JPEG 1,8 s / 5,4 MB RAW 3 s / 23 MB
Brzina kontinualnog fotografisanja	3 snimka u sekundi (prvih sedam snimaka)

ČASOPIS O TURIZMU I PUTOVANJIMA

Travel

MAGAZINE

BY DUKE & PETERSON

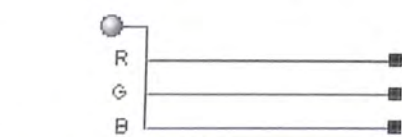
Ukoliko sebe smatrate svetskim putnikom ili to želite da postanete, Travel Magazine je pravi časopis za Vas... Svakog prvog u mesecu na kioscima! Predstavljamo destinacije širom sveta, najpoznatije hotele i aviokompanije, dajemo vam ideje za putovanja, savete, zanimljivosti, najaktuelnije vesti iz svetske travel industrije... I stvarno, još mnogo toga!

www.travelmagazine.rs

Capture NX2

Capture NX2 predstavlja novu stepenicu u razvoju programa koji je do sada bio namenjen samo korisnicima "Nikon" fotoaparata i veoma dobar kao zamena za veliki broj programa koji se koriste za otvaranje RAW fajlova. Pojedini fotografi, korisnici ovog programa, tvrde da je u realnom radu manipulacija sirovim fajlovima brža i da su fotografije otvorene u NX-u kvalitetnije od onih otvorenih u bilo kom drugom editoru digitalnih fotografija

Kada je "Nikon" korporacija u leto 2006. počela da distribuira program Capture, videlo se da to nije samo još jedan od "jeftinih" konkurenata ozbiljnim editorima digitalnih fotografija. Svojom idejom i koncepcijom izdvojio se odmah iz mase drugih editora, pružajući korisnicima nov, veoma jednostavan i intuitivan način obrade fotografija. Sada su sve mogućnosti dodatno poboljšane, pa je u okviru selekovanog područja moguće izoštravati, redukovati šum i raditi sva neophodna podešavanja uz korišćenje redizajniranog interfejsa. Kada smo kod interfejsa, sada ga je moguće "istegnuti" na dva monitora. Od varijante 2 program Capture NX dobija mogućnost rada JPG i TIF formatima tako da ga za obradu ovakvih fajlova mogu koristiti i vlasnici fotoaparata ostalih proizvođača. Pokušao sam da otvorim fajlove u DNG formatu (Digital Negative – dobijamo ih konverzijom RAW fajlova u Adobe DNG konverteru), ali varanja nema, tj. od sirovih digitalnih fotografija moguće je "otvariti" jedino NEF (Nikon Electronic Format) RAW fajlove. Princip rada dobro je poznat i zasniva se na nedestruktivnoj obradi, tj. upisivanju podataka o obradi fotografije uz fajl – uz sve prednosti brisanja ili izmene pojedinih delova opisa rada. Nakon rada u Capture NX2 programu, moguće je sirovi fajl ponovo sačuvati u istom (NEF) formatu. Prva verzija Capture programa pravila mi je određene probleme i čak onemogućavala otvaranje NEF fajlova zbog promena koje su upisane, a sada je ovaj problem uklonjen i moguće je otvoriti ovakav fajl i u nekom drugom editoru.

Izgled kontrolne tačke pre i tokom podešavanja

U-POINT TEHNOLOGIJA

Capture NX koristi patentiranu U-point tehnologiju, koju je danas moguće pronaći i u ostalim proizvodima programerske kuće "Nick Software" kao što su: Viveza, Dfine ili ColorEfex Pro. Novitet predstavlja korišćenje Select Control Points alata umesto Color Control Points koji je bio osnova rada prethodne verzije. Nov alat daje više mogućnosti i kada ga isprobamo, radi čak i bolje nego u programu Viveza. Ima i opciju nekoliko različitih načina posmatranja i obeležavanja selekcije.

NOVITETI

Drugi novitet jeste Favorites, panel koji čuva sve fajlove i foldere kojima je potrebno brzo pristupiti. Metadata panel pruža mogućnost upisivanja dodatnih informacija, ali i kreiranja podataka koji mogu biti automatski i po potrebi upisivani uz ostale XMP/ITPC podatke.

Treći važan novitet jeste Auto Retouch alat, koji se pokreće klikom na ikonice s flasterom. Radi veoma dobro pri retuširanju kože i ostalih sitnijih nepravilnosti, a koristan je i za blending, tj. utapanje kloniranih delova u samu sliku.

KORISNIČKI INTERFEJS

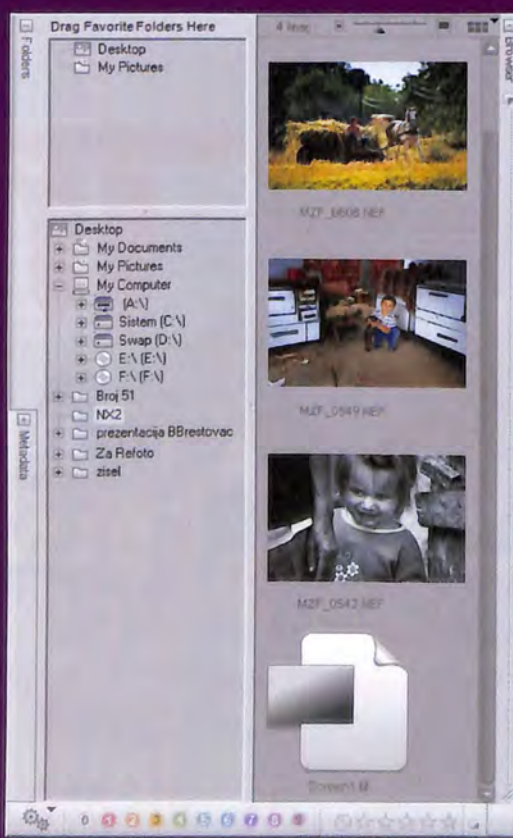
Na prvi pogled, interfejs nije pretrpeo neke izmene, ali je zato moguće podesiti korisničko okruženje. Ono što se meni posebno svidelo jeste mogućnost rada na dva monitora – metod koji koristim u radu s Photoshopom još od pojave prve Matrox DualHead grafičke kartice. Veoma je dobar i unapređeni Browser (pretraživač) kojim se lako pronalaze željene fotografije, ali i dodeljuju raznovrsni atributi koji olakšavaju snalaženje u velikim fotoafskim arhivama. Za još brže snalaženje postoji i Favorites panel, u kojem se nalaze najčešće korišćeni fajlovi. Korisnici "Nikonovih" fotoaparata koji su do sada

upotrebljavali samo Photoshop, prilikom obrade digitalnih fotografija neće imati problema s navikavanjem jer su skraćnice za pristup alatima ili komandama (shortcut) gotovo identične onima na koje su navikli, pa je čak i Tab taster zadužen za čuveno sakrivanje svih alata, a F-tasterom kružimo kroz načine posmatranja fotografije pri obradi. Nova verzija programa ima čak mogućnost ubacivanja dopuna (Plug-in) na isti način kao i u drugim programima, doduše, za sada samo iz "Nick Software" produkcije.

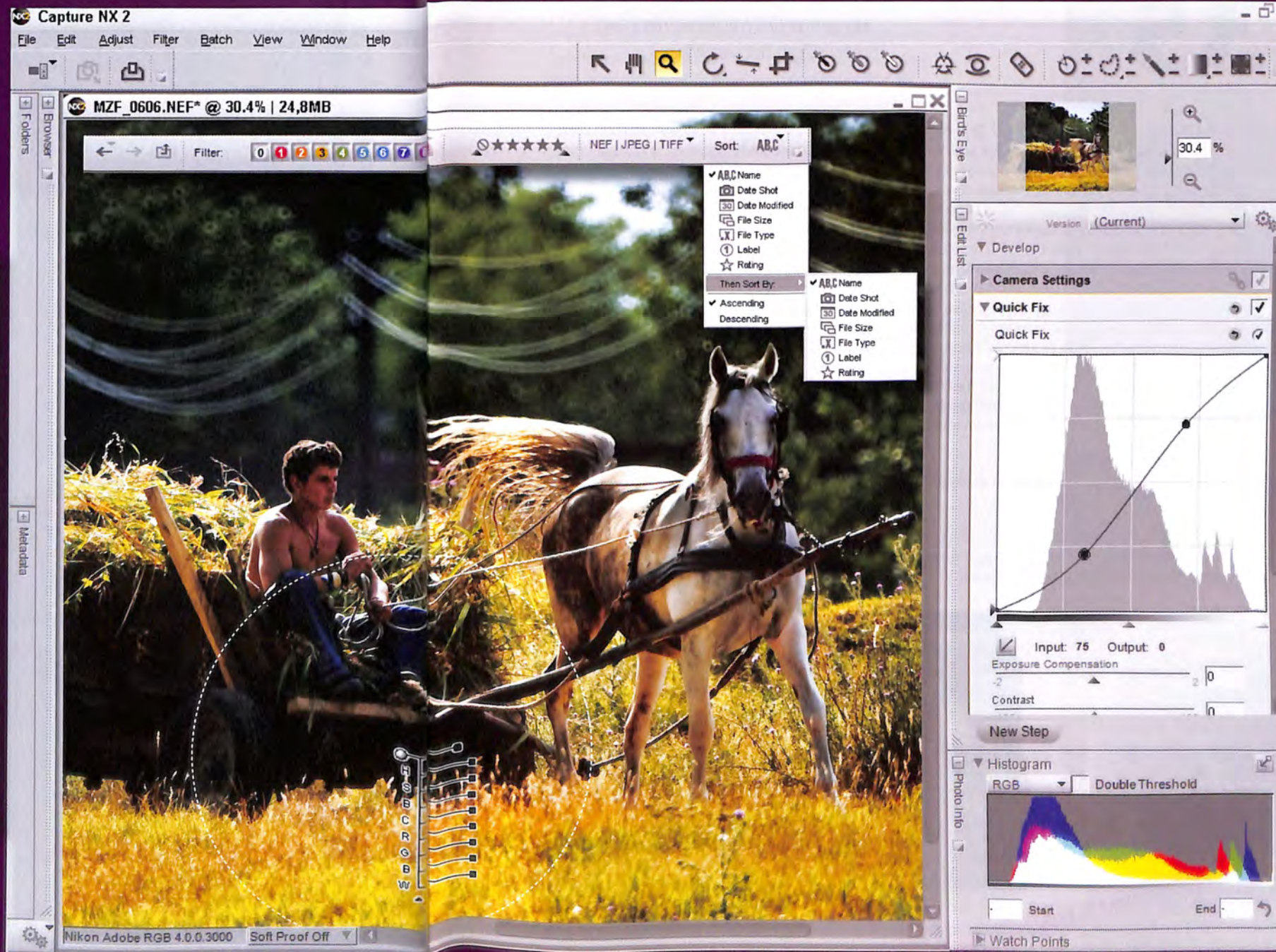
Pored toga što sada imamo mogućnost rada s JPG i TIF fajlovima, tu su i potpuno nove mogućnosti o kojima će biti reči u sledećem broju, a koje predstavljaju više nego dovoljan razlog za nabavku i korišćenje ovog programa.

M. ŽIVKOVIĆ

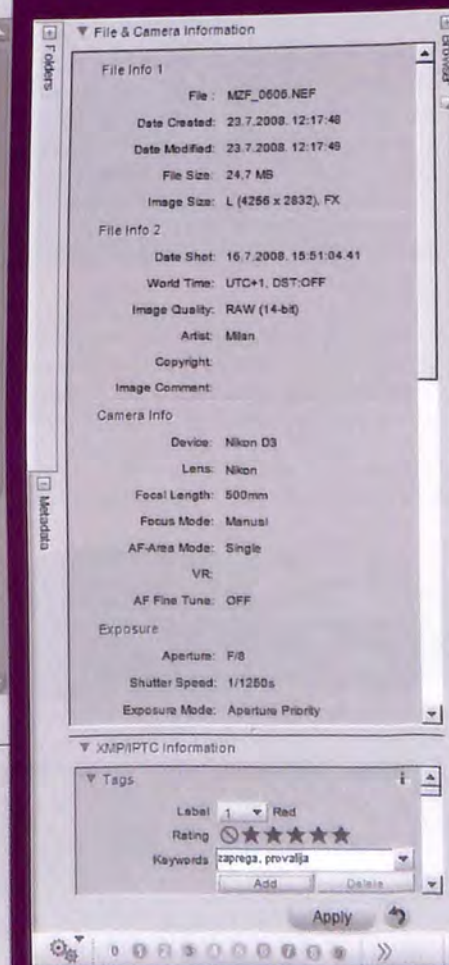
Korisnički interfejs programa Nikon Capture NX2 na kome se vide osnovni alati, otvorena fotografija, Quick Fix prozor za brza podešavanja na celoj fotografiji i Histogram. Odvojena komandna linija namenjena je dodeljivanju etiketa i drugih atributa fotografijama koji nam potom olakšavaju pretragu. Pretragu je moguće odmah definisati pomoću dva parametra, na primer, veličinu slike i boju etikete ili datum snimanja i broj dodeljenih zvezdica.

Osnovni prozori korisničkog interfejsa: Folders s delom Favorite Folders, Metadata i Browser koji nam odmah pokazuje broj fotografija u folderu, a možemo podesiti veličinu kontrolnih slika i način pregledanja. Fotografija koja se vidi kao simbol je u CMYK modu, koji Capture ne podržava.

Metadata podaci ili, kako se u Capture NX2 zovu, File&Camera Information predstavljaju sve podatke koji su automatski upisani prilikom fotografisanja, uz mogućnost upisivanja ostalih XMP/ITPC informacija koje nam mogu biti potrebne.

Rollei 35

O FABRICI

Prvi fotoaparatus, čuveni Heidoscop, predviđen za snimanje stereo-fotografija, firma "Franke & Heidecke", kako se prvo zvala, iz Braunschviga (Braunschweig) u Nemačkoj, napravila je početkom dvadesetih godina prošlog veka. Verovatno zbog rogovatnosti, 1982. godine firma je dobila kraće i "pitkije" ime "Rollei Werke", i konačno jedno savremeno: "Rollei Fototechnic". Proizvedeno je preko 140 modela i tipova fotoaparata s oznakom Rollei. I svi oni označavali su sâm vrh u svojoj klasi. Moram, ovom prilikom, da pomenem Rolleiflex 2,8 F, dvoooki refleksi fotoaparatus, bez koga se reporterska profesionalna fotografija nije mogla ni zamisliti, kao i popularni Rolleicord, san svih foto-amatera tog vremena.

A modeli 3003 (za film 135) i 6006 (koji snima filmovima tipa 120), takođe su fotoaparatus koji su imali neuporedivo bolje mogućnosti snimanja od svih fotoaparata svoje klase. Rollei je pravio i izvanrednu laboratorijsku opremu. Posedovao sam Rollei fotoaparatus za povećavanje formata 6x6, imao je električno uoštavanje putem žičane daljinske komande, a to je osobina i komfor koji se retko sreću.

Ali, sve što valja, obično ne traje dugo. To je bila i sudbina Rolleia. Da bi smanjila troškove proizvodnje koristeći jeftinu radnu snagu i tako obezbedila veći profit, firma je sedamdesetih godina prošlog veka preselila proizvodnju u Singapur. Takav korak je u početku izgledao dobro, ali Azijati tog vremena, i pored svih fabričkih kontrola, ipak nisu mogli da rade onako kako je to radio Švaba. Delimično usled toga, a i zbog neverovatno proširenog i velikog asortimana proizvoda (fotoaparatus, objektiv, bliceva i pribora) "Made in Singapore", firma Rollei je početkom ovoga veka, kao proizvođač fotoaparatus, definitivno otišla u istoriju. Toliko tužno da sam je našao kako na malom i neuglednom štandu Fotokine (ne sećam se više koje godine) prodaje fotopapire pod njenim nadasve cenjenim imenom.

O FOTOAPARATU ROLLEI 35

Rollei 35 predviđen je za snimanje 36 snimaka formata 24 x 36 mm na filmu tipa 135.

Sâm fotoaparatus vrlo je malih gabarita, staje i u najmanju šaku, ali kako je praktično ceo napravljen od metala, njegova masa od 325 g prilično je

Priča o neobičnom, čudnom fotoaparatu, punom kontroverzi. Navedimo ih samo nekoliko: proizvela ga je jedna od najčuvenijih fotografskih fabrika, koja je propala. Konstrukcija fotoaparata Rollei 35 sva je nekako iskrenuta, u skladu s tim i rukovanje, ali je fotoaparatus bio vrlo popularan. Konstruisano je (i proizvedeno) četrdesetak modela, i to neki u velikom broju primeraka, a kolekcionarska vrednost, zavisno od modela, nije nimalo zanemarljiva – kreće se između 200 i 6.000 (evra, naravno). Nadam se da smo se svi složili da ovih nekoliko napomena zavređuje bliže upoznavanje s ovim velikim mališanom. Kako osećam da suprotnih mišljenja neće biti, predlažem da krenemo

impresivna u odnosu na njegovu veličinu. Ovaj Rollei 35 ima ugrađen objektiv Tessar 3,5/4 mm, s najmanjom manuelno kontrolisanom udaljenošću snimanja od 0,9 m. Zatvarač je tipa Compur, s rasponom ekspozicija između pola i 1/500 s i B. Na gornjoj strani, u levom delu su poluga za premotavanje filma (u jednom potezu), mali pravougaoni prozorčić koji pokazuje kazaljku svetlomera i pomični indeks vezan za blendu i ekspoziciju. Na gornjoj strani nalazimo dugme kojim se oslobađa objektiv kada ga je potrebno uvući u telo i posle toga meki okidač s prilično kratkim hodom okidanja.

Glavne komande smeštene su na prednjoj strani. Iza okruglog prozorčića je merna čelija svetlomera, kao i veliki prozor optičkog tražila na drugoj strani. Ispod prozorčića CdS svetlomera nalazimo regulator blende s regulatorom osetljivosti filma (ISO 25–1.600). U sredini je objektiv, a s druge strane regulator ekspozicija s podsetnikom za vrstu filma u fotoaparatu. Na donjoj strani su sklopiva poluga za vraćanje filma u kasetu, navoj za stativ oko koga na jednom delu nalazimo prozorčić brojača snimaka, zatim dugme za skidanje leđa fotoaparatusa i, konačno,

Tražilo sa "levom" polugom za premotavanje filma na zadnjoj strani

šine za pribor s direktnim kontaktom za blic. Na zadnjoj strani smeštena je i poluga kojom se oslobađa mehanizam za vraćanje filma u kasetu. Fotoaparatus ima samo jednu ušicu/karabin za kaiš, usled čega se nosi u vertikalnom položaju. Rollei 35 konstruisan je tako da su svi elementi snimanja: blenda, ekspozicija, udaljenost, dubinska oštrina i kazaljka svetlomera, vidljivi ako se posmatra s gornje strane, što predstavlja veliki komfor pri snimanju. I, to je sve što je komforno.

ROLLEI 35: MALI, TEŽAK, KOMPLIKOVAN, OMILJEN I VEOMA VREDAN FOTOAPARATUS

Ono što ne spada u komfor jeste poluga za premotavanje filma, smeštena na levoj strani, kao i osobina Rolleia 35 da mu se sklopjivi objektiv može uvući samo ako je film premotan, a to oprugu zatvarača stalno drži u napetom položaju i nije ni čudo što posle određenog vremena duže ekspozicije prestaju da rade.

Baterija koju koristi svetlomer (PX 625) leži u unutrašnjosti fotoaparatusa i može se zameniti samo ako se fotoaparatus otvori i film izvadi, što, iako ona dugo traje, ponekad može prouzrokovati gubitak celog filma. I mesto za dodatni blic, koji leži "naglavačke" pri horizontalnom položaju fotoaparatusa, takođe smanjuje komfor snimanja.

KOLEKCIONARSKJE ZANIMLJIVOSTI

Prvi Rollei 35 izašao je iz fabrike 1966. godine s objektivom Tessar 3,5/40. Uz hromirano telo imao je i hromirani objektiv, njegova kolekcionarska vrednost prelazi 400 evra. Nemam dovoljno prostora da pomenem sve modele od njih četrdeset, koliko ih je napravljeno, navešću ovde samo one kolekcionarski najzanimljivije. U te spadaju: Rollei 35 Gold (Germany), proizvedeno 1.500 komada, a vrede oko 1.500 evra; Rollei 35 Platin, objektiv Sonnar 2,8/40, napravljena 444 komada, vrednost oko 2.400 evra; Rollei 35 braun (Singapore), 5.000 komada, vrednost oko 800 evra; Rollei 35 S gold, objektiv Sonnar 2,8/40, 1.500 komada, vrednost oko 1.400 evra; Rollei 35 Classic crni, objektiv Sonnar 2,8/40, vrednost i do 1.900 evra; Rollei 35 Classic gold, Sonnar 2,8/40, napravljeno 500 komada, vrednost do 4.600 evra; Rollei 35 Classic Platin, objektiv Sonnar 2,8/40, šine za pribor na gornjoj strani, 3.300 evra; Rollei 35 Classic Titan, objektiv Sonnar 2,8/40, vrednost oko 2.000 evra; Rollei 35 Classic Gold "75 Years", objektiv Sonnar 2,8/40, napravljeno 900 komada, prodaja u setu, kolekcionarska vrednost oko 6.000 evra.

Zaključak: ni manjeg, ni komplikovanijeg, ali kolekcionarski ipak vrednog fotoaparatusa

MIROSLAV NIKOLJAČIĆ

Pogled na donju stranu fotoaparatusa

Unutrašnjost fotoaparatusa sa mestom za bateriju u donjem desnom uglu

SIGURNA KOMBINACIJA ZA BEZBEDNOST PODATAKA.

Bezbednost Vaših poslovnih podataka nikada nije bila važnija. Kada je reč o HP Compaq Business Notebook 6730b računaru sa Intel® Centrino® 2 Processor Technology, svi Vaši poslovni podaci su 100% sigurni. Uz HP Spare Key uvek ćete moći da pristupite podacima koji se nalaze u Vašem računaru, čak i ako zaboravite lozinku. Ukoliko svoj notebook delite sa nekim ili ga pozajmljujete, HP File Sanitizer omogućava Vam garantovano nepovratno brisanje fajlova, tako da Vaše tajne ostaju samo Vaše. Produžite garanciju uz HP Care Pack!

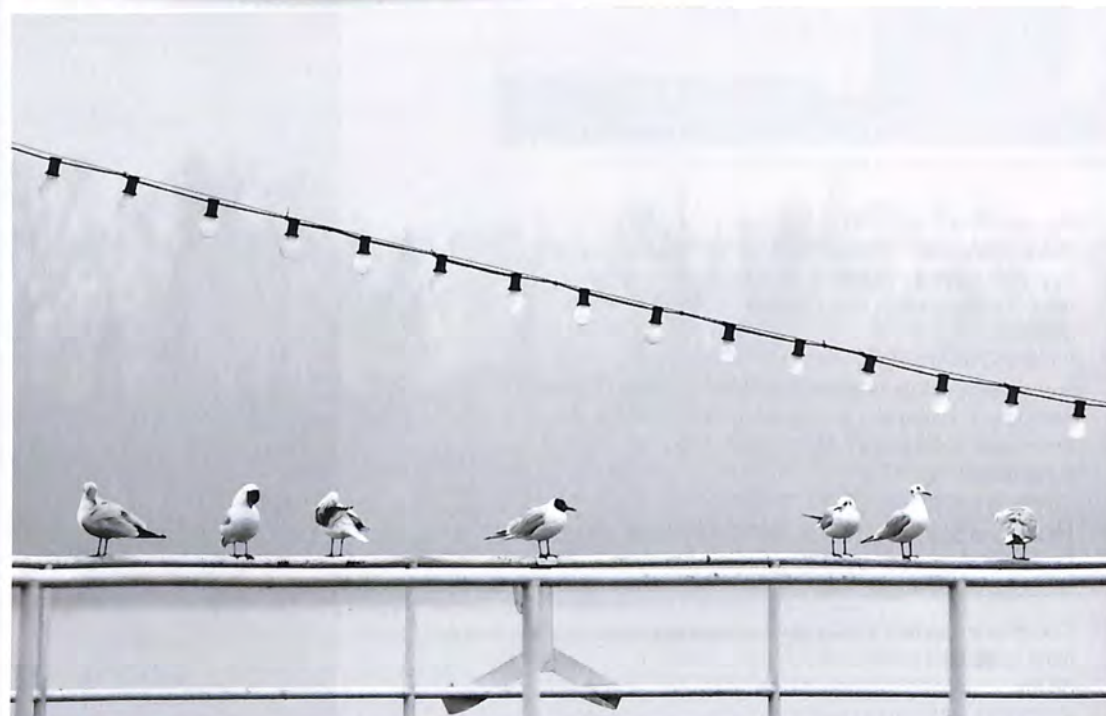
WWW.HP.RS/BEZBEDNOST

STVARNO
LIČNI
RAČUNAR.

KOMENTATORSKI PAR
IVANA & MILAN

Učestvujte i vi

Pošaljite nam vaše fotografije za rubriku Foto-komentar, napišite svoje mišljenje o komentarima i našem radu, sugerišite svoje ideje kako bismo bili što bolji i vama korisniji. Broj fotografija za slanje nije ograničen, a ako imate bilo kakvu zanimljivu priču "iza fotografije", slobodno je priključite uz fotografiju i rado ćemo je objaviti. Ako vi učite od drugih znači da i drugi mogu da nauče od vas! Refoto, za "Foto-komentar", Pčinjska 17, 11000 Beograd

GALEBOVI, Viktor Bilić, BEOGRAD

Veoma nam je drago kada, za promenu, dobijemo dobre fotografije namenjene rubrici Foto-komentar. Nekoliko fotografija koje je Viktor poslao za ovu rubriku bile bi isto toliko dobre, ali je na kraju moj izbor pao na galebove. Veoma dobar primer da je motive moguće pronaći svuda – samo treba obratiti pažnju! Ono što je lako i na prvi pogled uočljivo jeste da fotografija ima skoro savršenu podelu na

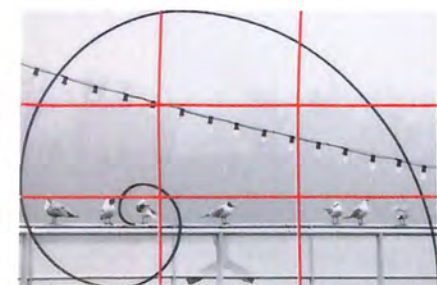
trećine, od kojih prvu trećinu zauzima nebo, drugu obala, a treću dele reka i ograda s galebovima u prvom planu. Fotografija ima nežno ali jasno definisane planove i čak tri linije s uzorkom koji se ponavlja: sijalice, galebove i stubove na ogradi. Čak su i galebovi, kao element na koji je nemoguće uticati prilikom snimanja, uravnoteženi, iako su naizgled simetrično raspoređeni. Sve u svemu, dobro prenesena atmosfera zimskog popodneva.

SIGUR ROS
Milica Stojić, SOMBOR

Fotografisanje na koncertima nekada je bio posao samo onih koji su tom poslu posvećeni i dugo godina snimano je crno-belo jer kolor-filmova visoke osetljivosti nije bilo. Danas su digitalni fotoaparati potpuno promenili tehnologiju svih, pa i ove vrste fotografije, ponajviše zbog izuzetno dobrih i osetljivih senzora – popularno nazvanih čipovi. A kada je već tako i kada imate priliku da se posvetite samo kadru (jer ne morate da brinete o drugim parametrima) to treba iskoristiti. Milica koristi Nikon Coolpix E4800 koji ne odlikuje mnogo megapiksela (ima ih pet), pa je stoga pažljivo kadriranje i izbegavanje naknadnih izreza osnova kvalitetnih povećanja. Našoj čitateljki predlažemo ovakav izrez, uz savet da kada god može suzi kadar, posebno kada u njemu ima toliko detalja kao što ih ima njena fotografija.

IGRA
Stefan Malešević
BEOGRAD

Fotografija jeste najlepša od svih vrsta igranja a ja sam se poigrao otkrivajući kako je nastala ova fotografija. Za početak, pohvale autoru za ideju, a kritika za realizaciju. Osnovna fotografija morala bi biti kontrastnija i sa više detalja u tamnim partijama, što bi istaklo crvene cvetove iznad grafitu. Najsvetliji deo u sredini treba potamniti, a igru senki na zidu apsolutno izvesti pomoću selekcije, tj. alfa kanala. Na taj način bismo uspeli da zadržimo i deo detalja u tamnim delovima fotografije koja bi tako dobila na realnosti.

Ponovićemo ono što smo više puta do sada pokazivali: siluete ili bilo šta drugo što kao senku želite da ubacite na fotografiju najlakše je izvesti na sledeći način: selektujemo fotografiju (Ctrl A), iskopiramo je (Ctrl+C) i potom spustimo u nov alfa kanal (Channels>New Channel, Ctrl+V). Dobijeni alfa kanal potom učitamo kao selekciju (Select>Load Selection>Alfa 1) i po potrebi okrenemo (Invert). Nakon učitavanja selekciju sakrijemo (Ctrl+H), a obeležene delove potamnimo pomoću alata Levels, Curves, Brightnes, Contrast... Druga metoda koja pruža manje kontrole (nju je koristio Stefan) jeste kreiranje novog sloja i ispunjavanja selekcije crnom bojom.

HIGH KEY
Darko Ružičić, VRŠAC

Izgleda da se mnogi od vas spremaju za duge zimske dane kada nas kiša i hladnoća nateraju da se zavučemo u kuće i igramo u pravom ili pruručnom studiju koji smo, možda, napravili od obične stone lampe. Uostalom, Milanova rubrika "Štapom i kanapom" donosi vam pregršt ideja na tu temu. High key je izraz koji davno nisam čula, čak sam pomislila da je izumro ali, očigledno nije. Postiže se svetlom ali i nameranim odabirom elemenata svetlo obojenih. Ovu fotografiju nazvala bih dizajnerskom. Sve je

na njoj relativno dobro: motiv, svetlo, realizacija ali... nema priču. Zbog toga su ovakve fotografije idealne za ilustracije, pozadine... rečju – prava stoka fotografija koja bi u nekoj stoka agenciji našla pravu primenu. Na početku ovog broja pozabavili smo se naveliko ovom temom, pa predlažem Darku da članak pomno pročita i ako ima još ovakvih fotografija da razmisli o svom budućem angažovanju u fotografiji. Ipak, jedna stvar doprinela bi da ova fotografija izgleda mnogo bolje. To je beli pleksiglas (klirit) kao podloga ili sto koji bi dodao lepe reflekske.

VEŠALICA
Miroљjub Miladinović,
BEOGRAD

Miroљjub ima samo trinaest godina i svakako bih ga okarakterisala kao dečka koji obećava. Vrlo je pohvalno što je Miroљjub uvideo da se zanimljivi prizori za fotografisanje nalaze svuda oko nas i da se prava lepota ogleda u malim stvarima. Svetlo je "nacrtalo" ovaj fotografski grafitizam od obične košulje okačene na ručke vrata. Kompozicija je dobra, sviđa mi se ujednačenost kolorita – toplih boja koje me asociraju na sunčano jutro. Sve fotografije koje nam je Miroљjub poslao veoma su dobre što "predskazuje" svetlu budućnost.

ISPRED PROZORA
Miroslav Kulišić,
KRAGUJEVAC

Jako je teško snimiti dobru fotografiju svojih bliskih ukućana i rođaka – pogotovu ako su u pitanju deca. Ljudi tada jednostavno nemaju kriterijum jer je svakom njegovo dete apsolutno najlepše. A u takvoj situaciji, logično, dešavaju se i druge greške. Kao i uvek napominjemo da nije neophodno uhvatiti u kadar apsolutno sve ispred fotoaparata i da sužavanjem ističemo najvažnije. Nemilosrdno sam isekao: drveće, žice, radijator, tabure i još gomilu toga, a sve radi ovog portreta koji je mnogo uspešniji od originalne fotografije. Od naknadnih intervencija blago je prosvetljena sredina devojčinog lica.

KUBANSKA NIRVANA
Ranko Đurović, NOVI SAD

Imala sam sreću da, kao i Ranko, posetim Havanu koja je zaista izuzetno "piktorska". Ovo bi se moglo nazvati tipičnim prizorom ali sa par mana. Kadar je dobar, svetlo takođe, ali, isto kao i na fotografiji dole, svetlo je loše raspoređeno. Glavni subjekt, iako kolorno najupečatljiviji nije automobil (koji daje odličan akcenat sceni), već čovek na klupi. Ali, on sedi u mraku, a njegov

pogled je usmeren ka nama. Mi taj pogled ne vidimo, već naslućujemo zbog položaja njegovog tela. Znam da Ranko nije mogao da utiče na postojeće svetlo, a scena je bila dobra baš u tom trenutku. Možda bi Viveza plug-in ovde bio pravo rešenje jer omogućava da preko kontrolnih tačaka svetlosno potpuno promenite scenu. O Vivezi smo pisali u broju 49, a u ovom predstavljamo Nikon Capture NX, koji je vrlo sličan i jednako moćan.

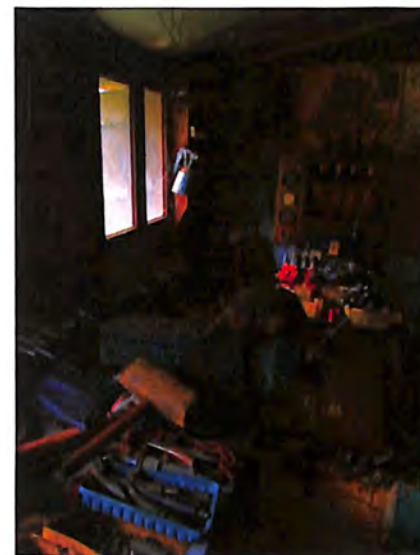
HOD
Nemanja Đorđević,
VRANJE

Teško da bi se moglo reći da se razumem u obradu u računaru, i dalje sam poklonik fotografije "iz fotoaparata", a ne "iz računara", ali mislim da naknadna obrada može mnogo da doprinese ovoj fotografiji. Kadar je dobar, sama scena takođe (naročito mi se dopada ružičastost scenografije), ali je osvetljenje svih elemenata i planova potpuno pogrešno. Glavni subjekt je paradoksalno najtamniji, što znači da nije glavni (a trebalo bi). Zadnji plan koji treba da sugerise dubinu je najsvetliji, a trebalo bi obrnuto (perspektiva se postiže i različitim tonalitetima planova, uglavnom od svetlog ka tamnom, a rede obrnuto, jer ne funkcioniše baš najbolje). Znači: devojku treba prosvetliti, srednji plan ostaviti kakav jeste, a zadnji zatamniti i evo je dobra fotografija.

DIGITALAN FOTO-KOMENTAR
Pogled u senku

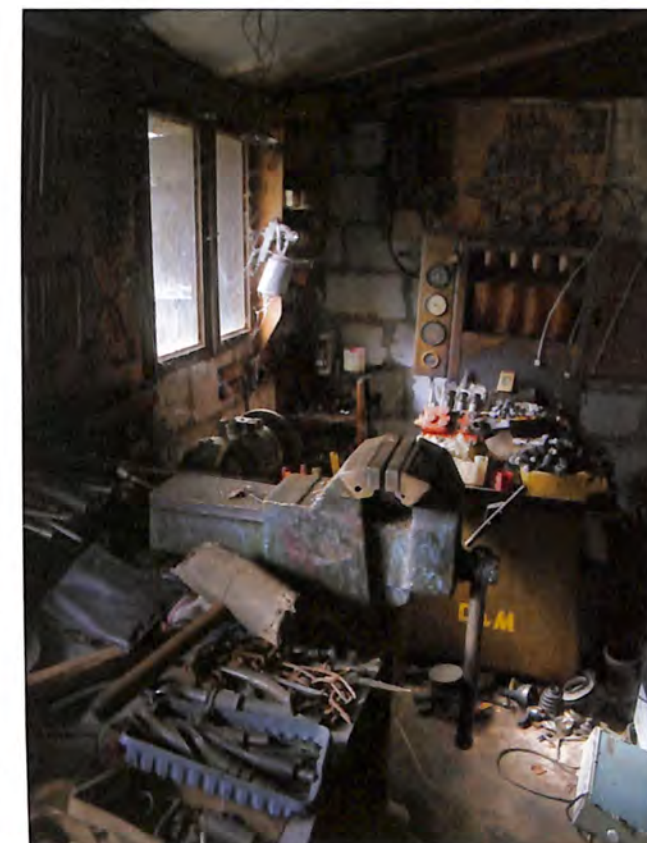

Fotografija kakvu nam je poslao autor – bez bilo kakvih naknadnih korekcija

Fotografija koju smo odabrali za digitalan komentar nema nikakve posebne kvalitete, čak i nije dobra, ali mene je motivisala da iskoristim alatku za izradu HDR fotografija. Kada pogledamo kako ju je obradio njen autor Robert Semnic iz Novog Sada, nije baš najjasnije šta treba da se vidi – zato što se najviše toga jednostavno ne vidi. Osim "napucanih" boja (pojačana saturacija) i pokušaja podešavanja kontrasta, sve ostalo postalo je previše tamno. Da

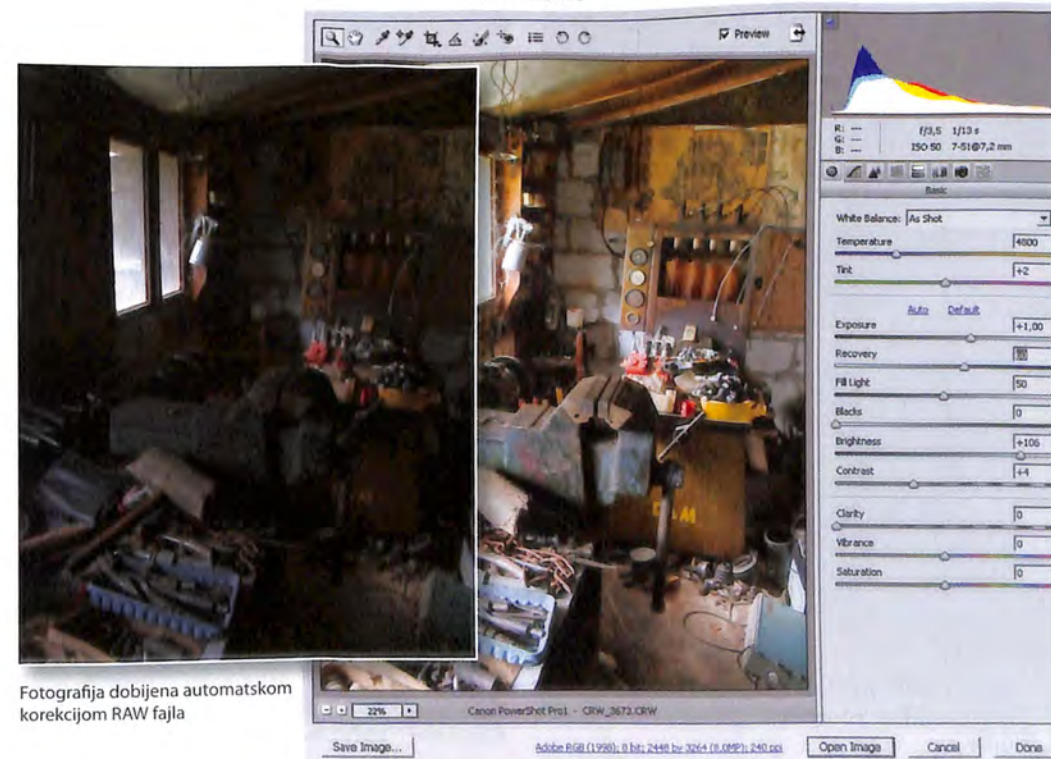
je uzrok tome velika podekspozicija vidi se što ni nakon uključivanja opcije Auto u programu Camera Raw (dobili smo originalni CRW – ekstenzija koju koristim Canon za svoje RAW fajlove) nismo dobili detalje u tamnim partijama. Iskoristili smo prednosti RAW fajlova i otvorili jednu fotografiju uz pomoć automatike, a drugu uz podešavanja koja vidite na ilustraciji. Iako mi je prva namera bila da brisanjem viška uklopim dve fotografije, setio sam se da bi možda mogao da iskoristim i automatski HDR. Moram da priznam da me je prvi pokušaj razočarao (zamalo da se apsolutno uverim da automatika ne valja), jer se pojavila neugodna posterizacija. U svetlim delovima program je generisao vatromet boja koje su doslovno uništile fotografiju. Prilikom startovanja HDR alata pojavljuje se mala napomena da se najbolji rezultati dobijaju korišćenjem dva različito ekspanirana RAW fajla. Kako mi imamo na raspolaganju samo jedan RAW fajl i dva JPG fajla (tamniji i svetliji), palo mi je na pamet da isprobam kombinaciju RAW fajla i svetlije kopije. To je uspešno preko svih očekivanja i konačni rezultat ne samo da nije imao problema s posterizacijom već je u znatnoj meri bio proširen i toniski opseg – baš ono što smo želeli.

M. ŽIVKOVIĆ

Izgled fotografije radionice nakon svih zahvata. Razlika nikada nije bila uočljivija

Iako smo uradili sve što se uraditi moglo u vezi s tehničkim izgledom, fotografija krša u nečijoj radionici i dalje je bila nezanimljiva. Pokušao sam nekoliko izreza i ništa nije pomagalo. Jedino što sam još mogao da uradim bilo je dodavanje atmosfere. Iskopirao sam osnovni sloj i potamnio ga pomoću alatke Levels. Napravio sam selekciju oko prozora, omeškao je i potom gumicom velikog prečnika podešenom na najmekše obrisao dijagonalu – simulirajući upad svetla u mračnu prostoriju. Na kraju možemo jedino konstatovati da "svega ovoga ne bi bilo da..." je fotograf uradio svoj deo posla kako treba. Ipak, u ovom digitalnom komentaru naučili smo mnogo toga o kontroli tonskog opsega i kako ga uraditi – čak i kada nemate nekoliko snimaka uradenih s čuvenom "Bracketing" opcijom

Fotografija dobijena automatskom korekcijom RAW fajla

Izgled CameraRaw programa i prosvetljene fotografije. Maksimalna kontrola najsvetlijih delova fotografije daje blago sivu fotografiju, ali sada tamni delovi napokon nisu potpuno crni, i obrnuto. Napravili smo dobar materijal za dalju obradu

NAGRADA MAJICA COREL – VIKTOR BILIĆ, Beograd, "Od ptica napravljeno drvo"

Najbolja digitalna fotografija

Izrazita likovnost, zanimljiva slojevitost i smelo poigravanje planovima i perspektivom su, u najkraćem, karakteristike fotografija koje smo izdvojili u ovom broju. Fotografiju Viktora Bilića odlikuje i jednostavnost odabira komplementarnih boja, što uz isto tako jednostavnu ali efektanu kompoziciju daje snažan utisak kretanja. Stefan Malešević nije dao ime svom delu, ali je izborom skoro monohromatskog prikaza i nežno ali jasno definisanih planova uspeo da naizgled sasvim jednostavnu scenu pretvori u uspešnu fotografiju. Dario Fužinato

PROPOZICIJE ZA KONKURS

Pokrovitelj: **HSM**informatika

Tema: "Najbolja digitalna fotografija"
 Broj radova: do 10 fotografija po autoru
 Tehnika: digitalne fotografije minimalno 13 x 18 cm (za digitalne fajlove 300 dpi). Radovi moraju biti propisno obeleženi (u File Info ili File Properties upisati naziv fotografije, ime i prezime autora, adresu i telefon, naziv fotoaparata). Rok za slanje fotografija: **do 10. u mesecu**

Nagrade konkursa – mesečne:

Promo materijal firme HSM Informatika

Završne nagrade konkursa :

1. nagrada – ADOBE PHOTOSHOP CS3;

2. nagrada – ADOBE LIGHTROOM;

3. nagrada – ADOBE PHOTOSHOP ELEMENTS

Fotografije slati na adresu: REFOTO, Pčinjska 17, 11000 Beograd za konkurs "Najbolja digitalna fotografija"

svoju fotografiju dodatno je "zakomplikovao" promenom perspektivnih odnosa, što je rezultiralo snažnim ekspresionističkim efektom koji prosto tera pogled da traga za tajnama sakrivenim u zasjenjenim mestima.

M. ŽIVKOVIĆ

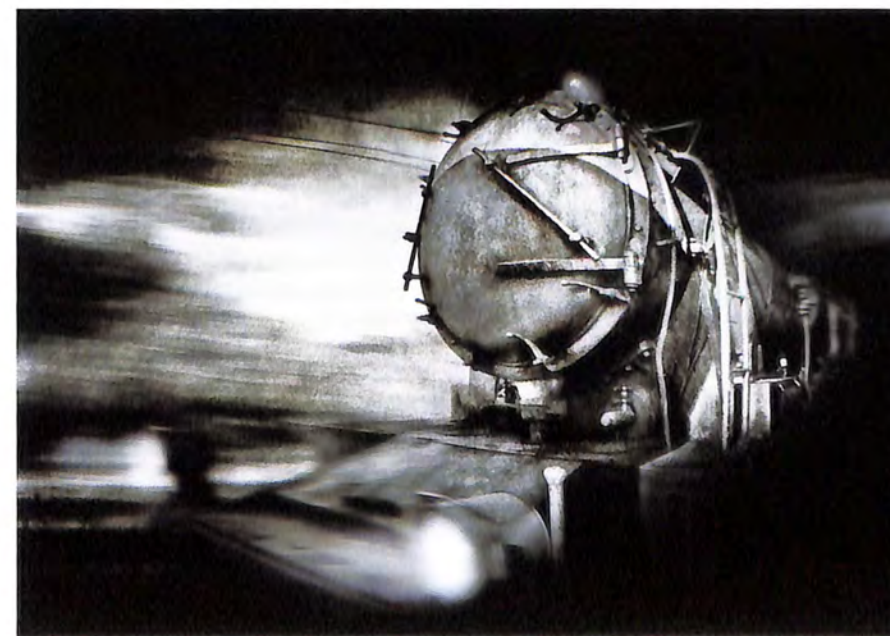
AGNEŠ KANTARDŽIĆ, Temezin, "Mreže"

NAGRADA MAJICA COREL – DARIO FUŽINATO, Novi Sad, "Bez naziva"

SLOBODAN STOŠIĆ, Novi Sad, "Maske"

VLADIMIR ŽIVANČEVIĆ, Beograd, "Brzina različitih puteva"

IVICA KOSTIĆ, Niš, "Bez_naziva 03"

DRAGANA STANKOVIĆ, Niš, "Tata"

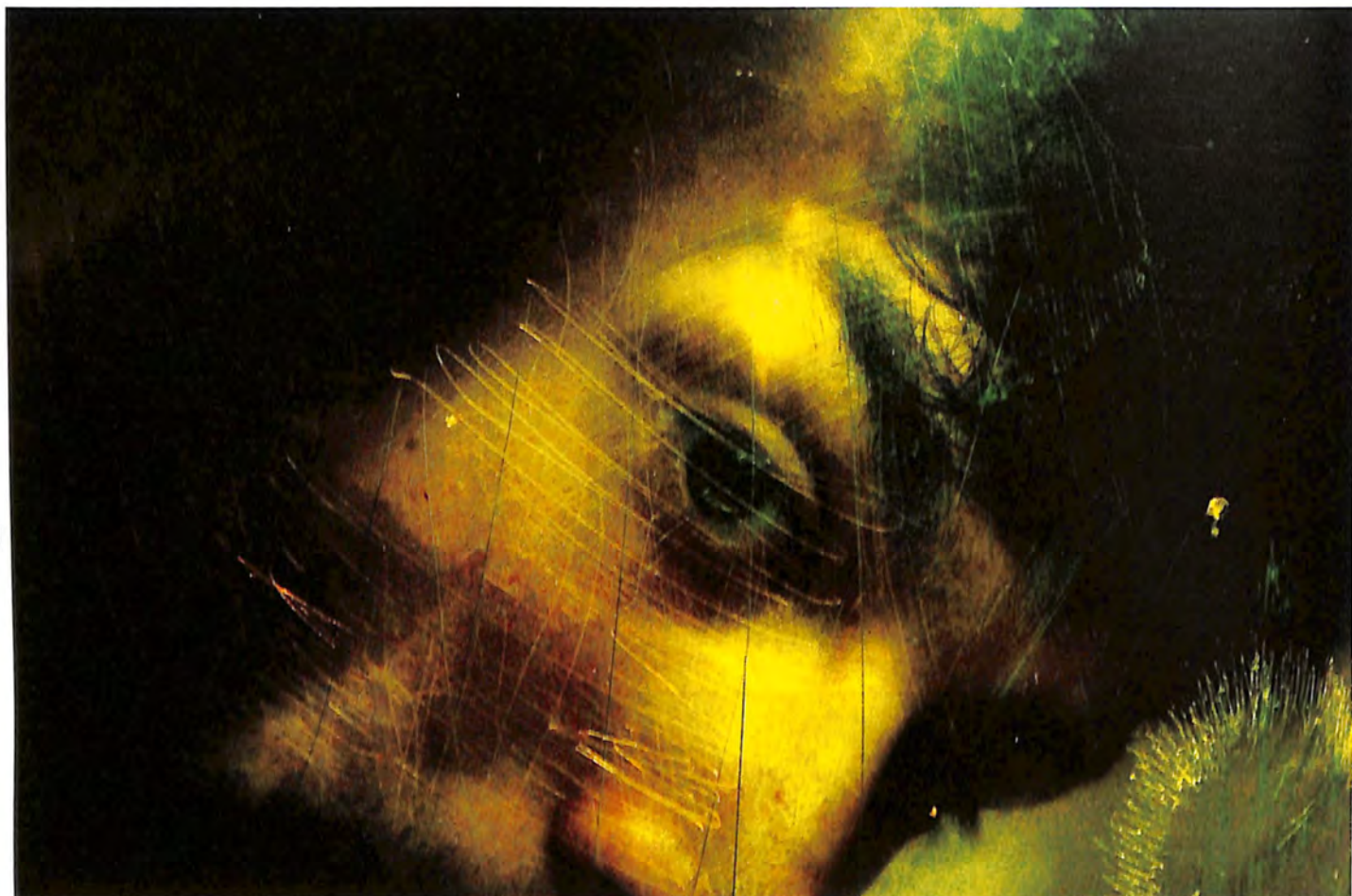

ANDRIJA STAMENKOVIĆ, Pančevo, "Kazan"

NAGRADA MAJICA COREL – STEFAN MALEŠEVIĆ, Beograd, "F0105e"

Autoportret

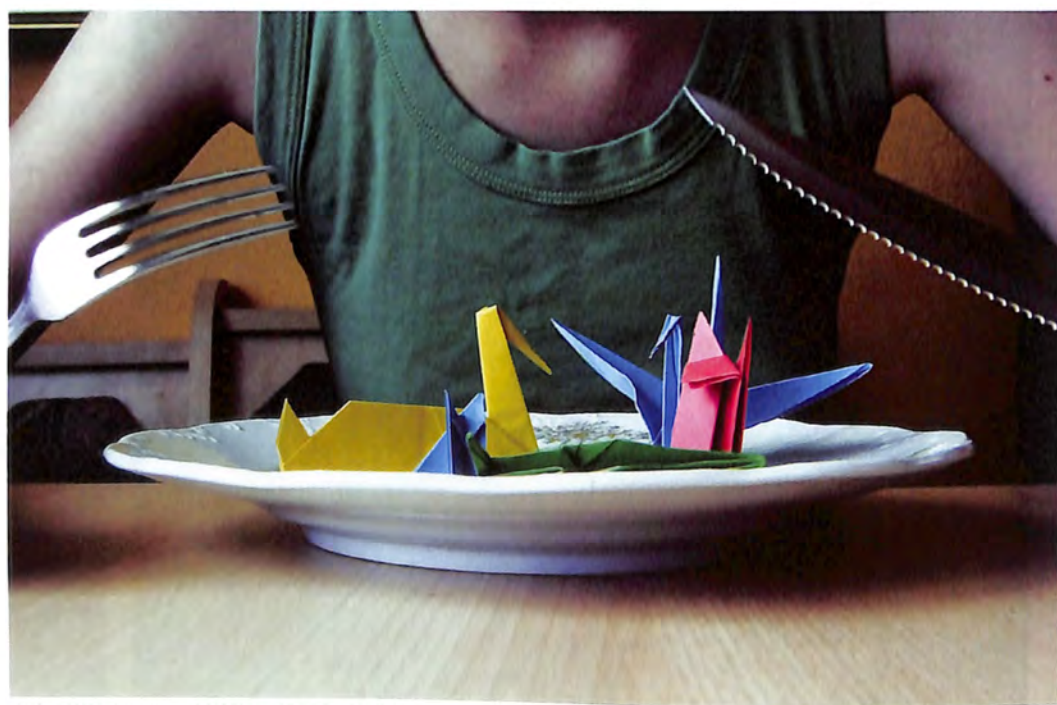

PRVA NAGRADA – MILAN NIKOLIĆ, Negotin, "Oko", Nikon D40

DARIO FUŽINATO, Novi Sad, "Autoportret", Nikon D40

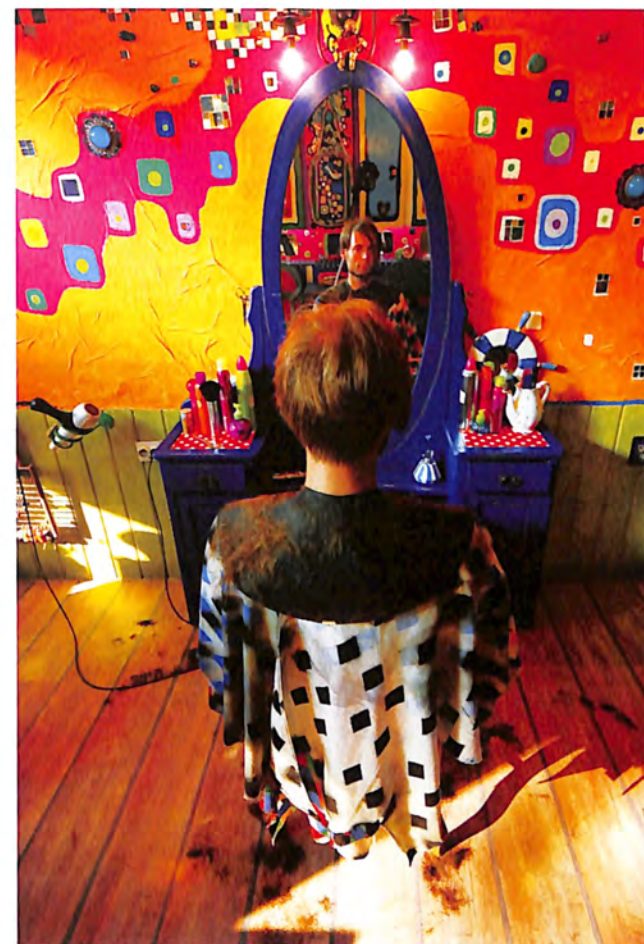
Do prave fotografije, koja pored svih ostalih funkcija služi kao jedinstveno obeležje savremene civilizacije, ne stiže se lako i jednostavno. Svako od nas pored jedinstvene umetničke linije nosi u sebi i idealizovanu viziju svojeg izgleda. Kada nas neko fotografiše, vidimo mnogo toga što bismo želeli (čitaj mislimo) da izgleda drugačije – ali to ne možemo promeniti. Sve to veoma je slično preslušavanju našeg snimljenog glasa – koji nama nikada i nikako ne zvuči dobro. Do sada smo o autoportretima, kao umetničkoj kategoriji, pisali na mnogo različitih načina. Ovoga puta, a nakon puno pitanja i komentara koje smo čuli od učesnika konkursa, rešili smo da prokomentarišemo izbor fotografija i posebno ono što je na njima. Pogled na fotografiju pod nazivom "Oko" kao da nas vraća kroz vreme jer scena i njen izgled podsećaju na

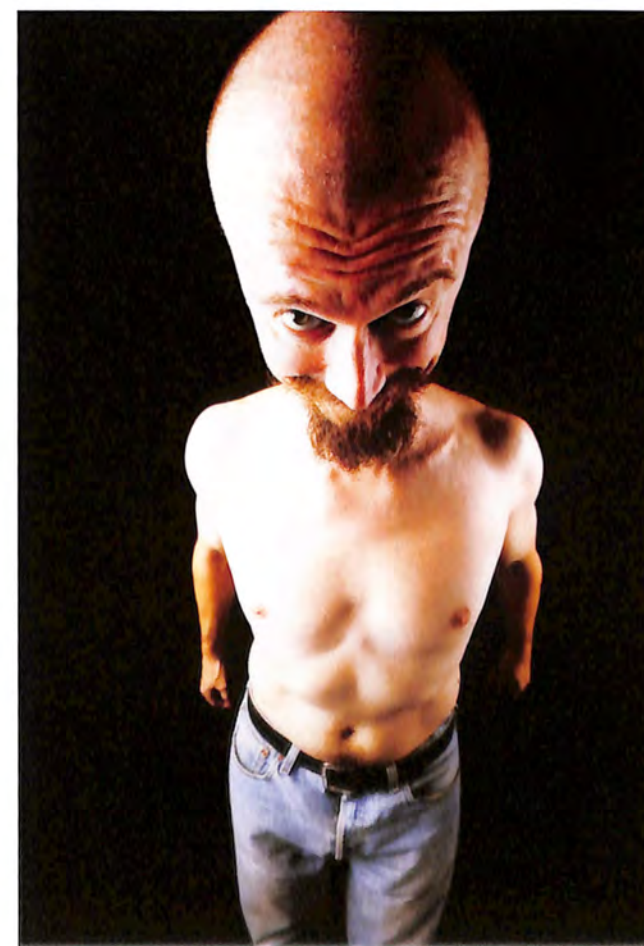
DRUGA NAGRADA – JOVANA DAMJANOVIĆ, Niš, "Origami love", Fujifilm FinePix S5600

neke od prizora naslikanih u vreme renesanse. Ali, podražavanje slikarstva ne može biti razlog izdavanja bilo koje fotografije, već su to, pre svega, odlučnost u izboru i pogotovu realizaciji ideje, zanimljiv kadar, definicija kolorita (koji podseća na čuveni "cross-process") i rad na uklapanju osnovne fotografije i snimka neke izgrebane površine s koje je "ukradena" tekstura. Već smo napominjali da autoportreti nisu fotogra-

fije fotografa s fotoaparatom (čak i zvuči loše kada se ovako napiše), već da je to predstavljaju ličnosti – bila ona realna ili izmišljena. A kada pogledamo ostale fotografije, vidimo da su zastupljene i karikature, samokritički eseji i psihodelične vizije – sasvim dovoljni razlozi da fotografije koje stižu na ovaj konkurs nama budu veoma, veoma zanimljive. M. ŽIVKOVIĆ

TAMAŠ TOT, Subotica, "Otađzbina me zove", Nikon D80

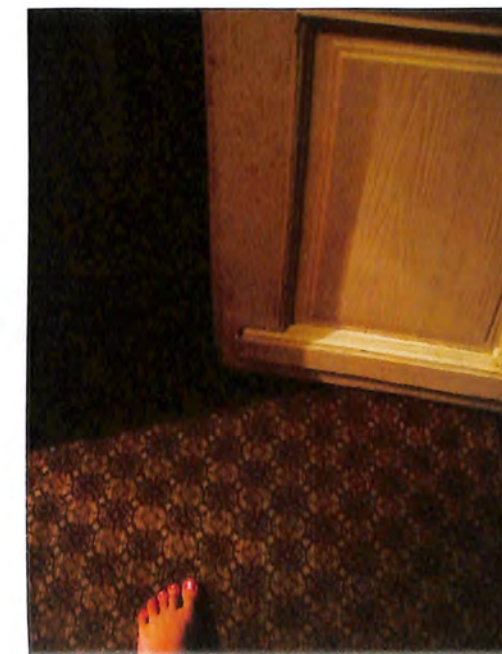
TREĆA NAGRADA – SAŠA RADOŠAVLJEVIĆ, Beograd, "Dr bouz comic", Nikon D200

MILAN ZULIĆ, Apatin, "Autoportret 002", Canon PowerShot A530

JOVANA TOMAŠEVIĆ, Čačak, "Autoportret", Canon PowerShot A400

SLOBODAN STOŠIĆ, Novi Sad, "Deo", Canon PowerShot A640

PROPOZICIJE ZA KONKURS

Pokrovitelj: Refot B
Tema: "Autoportret"
Broj radova: do 10 fotografija po autoru
Tehnika: analogne i digitalne fotografije
Format: minimalno 13 x 18 cm (za digitalne fajlove 300 dpi)
Radovi moraju biti propisno obeleženi (na poledini fotografije, kod digitalnih fajlova u File Info ili File Properties, upisati naziv fotografije, ime i prezime autora, adresu i telefon, naziv fotoaparata)
Rok za slanje fotografija:

do 10. u mesecu

Nagrade – svakog meseca:

1. nagrada: pretplata na časopis Refoto,
 2. nagrada: SanDisk Digital Photo Album
 3. nagrada: knjiga "Elementarna tehnika fotografisanja"
- Godišnje, završne, nagrade:
1. nagrada: NIKON D-SLR FOTOAPARAT
 2. nagrada: NIKON KOMPAKTNI DIGITALNI FOTOAPARAT
 3. nagrada: LOWEPRO FOTO-TORBA

Fotografije slati na adresu: REFOTO, Pčinjska 17, 11000 Beograd za konkurs "Autoportret"

PRAKSA NA DELU

Modna FOTOGRAFIJA

Fotografi koji se bave modom ujedno su i kreatori javnog ukusa i etalona kulture čiji su neraskidivi deo, dok je sama modna fotografija jedna je od najrealnijih iluzija – satkana od stilova i simbola sveta u kojem živimo. Uz sve to, nagradene fotografije prikazuju dominaciju inventivnosti – verovatno jedne od najljudskijih osobina. Kada pomno pogledate ovde prikazane fotografije, videćete da je svaka od njih rezultat veoma promišljenog rada – od

pripreme modela, preko odabira i opremanja scene, do definicije svetla. Skoro sve je na svom mestu – a da ne bude da vas samo hvalimo, na kraju ćemo dodati: fotografija "Kaća" bila bi još bolja kada ne bi imala balon zadenut za šešir, Vladimir je svom modelu skoro iščao ruke, a na Sanjinoj fotografiji (u inače skoro besprekorno postavljenom i osvetljenom okruženju) najviše nam smeta "ukočena" poza modela koji izgleda kao da ne zna gde bi s rukama.

M. ŽIVKOVIĆ

DUŠAN MILENKOVIĆ, Kragujevac, "Kaća", CANON 350D
I NAGRADA – Jakna EPSON (firma "BS Procesor")

NEMANJA ĐORĐEVIĆ, Vranje, Fuji 6500fd

SANJA NAUMOV, Vrbas, "Not alone", Canon Digital Rebel XT
III NAGRADA – Hemijska olovka i notes EPSON (firma "BS Procesor")

BSProcesor EPSON®
EXCEED YOUR VISION

PROPOZICIJE KONKURSA

Tema: vezana za rubriku *Praksa na delu*

Broj radova: do 10 fotografija po autoru

Tehnika: analogne i digitalne fotografije

Format: minimalno 13 x 18 cm

(za digitalne fajlove 300 dpi)

Radovi moraju biti propisno obeleženi (na poledini fotografije, kod digitalnih fajlova u File Info ili File Properties, upisati naziv fotografije, ime i prezime autora, adresu i telefon, naziv fotoaparata)

Rok za slanje fotografija: **do 10. u mesecu**

Nagrade – u svakom broju dodeljuju se nagrade za tri najbolje fotografije koje određuje sponsor konkursa.

Na kraju godine tri najuspešnijih autora protekle godine čekaju vredne nagrade sponzora konkursa (predstavićemo ih u sledećem broju), i finale konkursa krunisaće izložba najboljih radova u Galeriji "Ozon" u drugoj polovini decembra.

Fotografije slati na adresu: REFOTO, Pčinjska 17, 11000 Beograd za konkurs "Praksa na delu"

DRAGANA STANKOVIĆ, Niš, "Lutke 6", FujiFilm S6500fd

FOTO-KONKURS

ALEKSANDAR STOJANOVIĆ, Leskovac, "Portret", Nikon D300

Konurs za najbolju fotografiju na temu PRAKSA NA DELU

UČESTVUJTE U NAGRADNOM KONKURSU "PRAKSA NA DELU" KOJI ORGANIZUJU EPSON I ČASOPIS REFOTO, UZ PODRŠKU KOMPANIJE BS PROCESOR.

Konkurs će biti otvoren do 10. novembra 2008. godine. Nakon završenog konkursa najbolji radovi će biti nagrađeni od strane Epsona i adekvatno prezentovani javnosti. Više informacija o konkursu i propozicijama možete pronaći na web sajtu: www.bsprocesor.com/fotokonkurs. Radove možete slati na adresu: REFOTO, Pčinjska 17, 11000 Beograd.

EPSON®
EXCEED YOUR VISION

ReFoto
ČASOPIS ZA KULTURU FOTOGRAFIJE

BSProcesor
Zajedno možemo mnogo.

Autor fotografije Brana Pantelić

www.epson.com

www.bsprocesor.com

www.refoto.co.yu

VLADIMIR LAKOBRILJA, Novi Sad, "Gordana Manojlović collection winter 2008", Canon 350D
II NAGRADA – Ranac EPSON (firma "BS Processor")

SASA RADOSAVLJEVIĆ, Beograd, "Ivana", Nikon D3

MILICA TEPAVAC, Sombor, "She's fresh, exciting", Fuji FinePix S5700

DUŠAN ŽUTINIĆ, Niš, "Robo-beauty", Canon EOS 30D

NENAD MILENKOVIĆ, Kraljevo, "Red 3", Canon EOS 40D

IVAN JOVANOVIĆ, Valjevo, Nikon D80

Fantastična ponuda!

vrednost
835 din

Poklon i časopis gratis

KADA SE PRETPLATITE NA REFOTO

Za samo **3.000 dinara**, koliko iznosi pretplata na 12 brojeva + 1 GRATIS, dobićete vaš omiljeni časopis na kućnu adresu + **poklon Lowepro Peak PX 60** foto-torbu za kompaktni fotoaparati ili video kameru.

Ukoliko želite, možete se pretplatiti i na 6 brojeva + 1 GRATIS za samo **1.500 dinara** (bez poklona).

Za BiH pretplata na 11 + 1 brojeva iznosi **88 km** (bez poklona)
Poštarina je uključena u cenu.

Dimenzije torbe: 14x6,5x16 cm

PONUDA SA POKLONOM VAŽI SAMO ZA PODRUČJE SRBIJE DOK TRAJU ZALIHE!

NAPOMENA: Pokloni se dobijaju uz prvi sledeći broj!

Lowepro Peak PX 60 FOTO-TORBA

Odaberite najlakši i najbrži način da poručite časopis ili neka od izdanja:

Naručujem časopis REFOTO, ili druga ponuđena izdanja, koja ćete mi isporučiti na sledeću adresu:

PRETPLATA NA REFOTO
12 + 1 brojeva časopisa po ceni 3.000 din.
(upišite od kog broja želite pretplatu)

PRETPLATA NA REFOTO
6 + 1 brojeva časopisa po ceni 1.500 din.
(upišite od kog broja želite pretplatu)

UPOTPUNITE VAŠU ARHIVU
(upišite broj ili brojeve časopisa koji vam nedostaju)

POVEZAN UKORIČEN KOMPLET REFOTO
(upišite godinu ili godine izdanja koje želite)

KNJIGA "ELEMENTARNA TEHNIKA FOTOGRAFIJE", Prof. Dragoljuba Kažića (označite polje)

KNJIGA "DRAGOLJUB TOŠIĆ - FOTOGRAFIJE" Foto-monografija (označite polje)

Ime _____

Prezime _____

Adresa _____

Grad/Pošt. Fah _____

Telefon _____

E-pošta _____

Datum / Potpis _____

kupon za slanje fotografija
(do 10 fotografija po konkursu)
VAŽI ZA SVE KONKURSE

ReFoto konkursi

NARUČITE

ČASOPIS ILI NAŠA DRUGA IZDANJA

SPECIJALNA PONUDA STARIH BROJEVA
samo 150 DIN

ZA SRBIJU:
PUTEM **PORUDŽBENICE** ČASOPISA
KOJU S UPLATNICOM POŠALJETE NA ADRESU:
REFOTO, Pčinjska 17, 11000 Beograd ili

POZOVITE 011/303-4373 NIKON Shop
u kojem možete kupiti sva ponuđena izdanja
Pretplata za 12 + 1 brojeva časopisa REFOTO iznosi din. 3.000
s plaćenom poštarinom. Uz pretplatu dobijate na poklon Lowepro
Peak PX 60 foto-torbu.
Pretplata za 6 + 1 brojeva časopisa REFOTO iznosi din. 1.500
s plaćenom poštarinom.
(važi samo za područje Srbije)

ZA BIH:
PUTEM **PORUDŽBENICE** ČASOPISA
KOJU S UPLATNICOM POŠALJETE NA ADRESU:
REFOT BH, Kralja Petra I Karađorđevića 111,
Banja Luka ili

POZOVITE 051/324-440 REFOT BH
u kojem možete kupiti sva ponuđena izdanja
Pretplata za 11 + 1 brojeva časopisa Refoto iznosi 88 KM
s plaćenom poštarinom.

Upotrpunite svoju arhivu časopisa **REFOTO** (brojevi 1-6, 9, 43 i 45 su rasprodani). Od broja 7 do 44 cena po komadu je 150 din. a od broja 45 iznosi 250 din plus poštarina od 55 dinara po komadu

Povezan komplet REFOTO časopisa za 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006 i 2007. godinu, din. 2.000 + PTT (din. 160) po kompletu

"Elementarna tehnika fotografije" prof. Dragoljub Kažić, din. 450 + PTT (din. 140)

"Dragoljub Tošić - Fotografije", Foto-monografija, din. 1.500 + PTT (din. 180)

PRETPLATA ZA SRBIJU
ZA 12 + 1 BROJEVA IZNOSI 3.000 DINARA
ILI ZA 6 + 1 BROJEVA IZNOSI 1.500 DINARA
(poštarina je uključena u cenu)

PRETPLATA ZA BIH
ZA 11 + 1 BROJEVA IZNOSI 88 KM
(poštarina je uključena u cijenu)

PRETPLATA ZA INOSTRANSTVO (BEZ BIH)
NA GODINU DANA ZA 12 BROJEVA IZNOSI 80 EVRA

NAPOMENA: Specijalna ponuda ne važi za inostranstvo.

TEKUĆI RAČUN (dinarske uplate)
255-0009780101000-19
(Samo za područje Srbije)

ŽIRO RAČUN
5520230002214998 Hypo Alpe Adria Bank
Banja luka
(Samo za područje Srbije)
SVRHA UPLATE: PRETPLATA ZA REFOTO.

DEVIZNI RAČUN
INTERMEDIARY (posrednička banka):
Deutsche Bank AG - Frankfurt/M,
SWIFT CODE: DEUTDEFF
ACCOUNT WITH (banka korisnika):
EUR 936 2609 10
PRIVREDNA BANKA BEOGRAD a.d. - Beograd,
SWIFT CODE: PBBYUJBG BENEFICIARY (korisnik):
REFOT B - Beograd Pčinjska 17
Account 5401-978-0001032 s naznakom
PRETPLATA ZA REFOTO.

Ime _____
Prezime _____
Adresa _____
Grad _____
Telefon _____
E-pošta _____
E-pošta _____

BUDITE I VI KREATOR VAŠEG OMILJENOG ČASOPISA

Poziv čitaocima

Ako mislite da imate sjajne fotografije koje i ostatak sveta treba da vidi, informišite se za koje rubrike možete poslati fotografije i kako

KONKURSI

- Konkurs časopisa PRAKSA NA DELU;
- Konkurs s temom AUTOPIRETI;
- Konkurs s temom NAJBOLJA DIGITALNA FOTOGRAFIJA.

RUBRIKE

- **PUTOPI**
Do dvadeset fotografija, kratak tekst u kojem ćete opisati vaše utiske i iskustvo koje ste stekli na putovanju. Fotografije minimalne veličine 18 x 24 cm u rezoluciji 300 dpi, RGB, JPEG.
- **U FOKUSU**
Pošaljite do tri fotografije (po jednom broju časopisa) minimalne veličine 18 x 24 cm u rezoluciji 300 dpi, RGB, JPEG.
- **FOTO-KOMENTAR**
Do pet fotografija minimalne veličine 13 x 18 cm u

rezoluciji 300 dpi, RGB, JPEG.

- **DIGITALAN FOTO-KOMENTAR**
Do pet fotografija minimalne veličine 13 x 18 cm u rezoluciji 300 dpi, RGB, JPEG.

INT@RNET

- Na našoj internet-prezentaciji odredili smo prostor za veb-galeriju. Do deset fotografija, portret i kratak tekst o vama. Fotografije veličine do 500 piksela (duža strana) u rezoluciji 72 dpi, JPEG, RGB.

Kako da pošaljete fotografije

@-POŠTOM

- prikačite samo jednu fotografiju uz vaš mejl i u file info napišite ime i prezime, adresu i eventualno tehničke podatke o fotografiji;
- ograničite veličinu fotografije na 1,5 MB;
- U FOKUSU**, citaoci@refoto.co.yu, subject: *U fokusu*
- FOTO-KOMENTAR**, citaoci@refoto.co.yu,

subject: *Foto-komentar*

DIGITALAN FOTO-KOMENTAR, citaoci@refoto.co.yu, subject: *Digitalan foto-komentar*

VEB GALERIJA, citaoci@refoto.co.yu, subject: *Veb-galerija*

POŠTOM

Fotografije odštampane na papiru ili narezane na CD (a možete i jedno i drugo). Ako ih šaljete za više rubrika, nije potrebno da šaljete više kompaktnih diskova, već ih samo rasporedite u posebne foldere i imenujte ih nazivom rubrike ili teme. **Obavezno napišite podatke na poleđini fotografije ili u fajl info (ime, prezime, adresa, kontakt, naziv rada, eventualno tehnika rada).** Pažljivo ih upakujte (najbolje u kovertu s vazdušnim jastucima) ili ih dodatno ojačajte kartonom.

Adresa je REFOTO, Pčinjska 17, 11 000 Beograd.

U sledećem broju 53 - novembar 2008 PHOTOKINA SPECIJAL

U sledećem broju časopisa Refoto donosimo specijalan izveštaj s najvećeg sajma foto-opreme u svetu - PHOTOKINA 2008 u Kelnu • izložbe, seminari, najnovija tehnika, promocije... i, naravno, atmosfera koja prati ovaj jedinstveni sajam

FOTO-SAFARI "STARA PLANINA 2008"

STAMENKOVIĆ GORAN, BAŠAID

Poštovani uredniče, kao jedan od učesnika foto-safarija "Stara planina 2008" u organizaciji foto-kluba "Fokus" i Rotari kluba iz Pirota, šaljem Vam jedan deo snimaka koje sam napravio na ovom izuzetnom foto-safariju. Ljubazni domaćini su se svojski potrudili da sve bude u najboljem redu i da se tokom safarija osećate veoma prijatno.

Mada je plan foto-safarija bio napravljen tako da se što više terena obiđe za ova tri dana koliko je trajalo druženje, zbog izuzetne atmosfere koja je vladala među učesnicima, nikome nije bilo naporno i sve je prošlo u najboljem redu. Sam raspored obilazaka lokaliteta na Staroj planini je priložen u dopisu koji smo dobili od organizatora i ne bih ga sada prepričavao. Poslužilo nas je lepo vreme tako da su terenska vozila uspevala da izađu na vrhove Stare planine i tada smo mogli da uživamo u izuzetnoj prirodi i pogledu sa vrha planine. Posećivali smo sela u podnožju Stare planine i još jednom se uverili da nam ova sela izumiru, ostalo je samo nešto starijih ljudi, mnoge kuće su napuštene i srušene... Nadam se da će vredni domaćini iz Pirota nastaviti sa organizovanjem ovakvih foto-safarija. Svima preporučujem da obavezno dođu i uvere se kako u izuzetne lepote Stare planine, tako i u sposobnost piroćanaca da budu organizatori ovakve manifestacije.

PRIJATNO IZNEHAĐEN

ZLATKO VISKOVIĆ, ATINA

"Do ruku" mi je došao vaš, slobodno mogu reći, fenomenalan časopis. Ne živim u Srbiji (živim u Atini više od 16 godina), trenutno sam u poseti roditeljima u Beogradu, i sasvim sam slučajno "naleteo" na Refoto. Nisam znao da ovako kvalitetan časopis postoji kod nas. Odlični tekstovi, analize i veoma korisne informacije. Posebno sam iznenađen izuzetnim kvalitetom štampe. Kod sebe trenutno nemam (u digitalnom obliku) ni jednu od svojih fotografija pa je jedini način da pošaljem neke od mnogih pomoću internet adrese <http://www.eyefetch.com/image.aspx?ID=873885>. Voleo bih da čujem i vaše mišljenje o njima. Puno pozdrava.

Reklo bi se da smo dobili novog člana Refoto "porodice", dobrodošli! Svakako pošaljite neku fotografiju i uključite se u naše konkurse, nećete biti prvi "stranac".

PISMO REDAKCIJE

ORIGINAL FALSIFIKATA

Kažu da svaki umetnik mašta da će mu neko ukrasti izloženo delo. Kao i ostale legende, i ova je malo verovatna jer još nisam upoznao takvog. Ali, imao sam priliku da upoznam mnogo onih kojima je neko bez imalo razmišljanja i još manje grize savesti prisvojio delo: crtež, sliku, fotografiju... Od svog osnivanja, časopis se zalaže za poštovanje autorskih prava pa stoga skrećemo pažnju, kroz dole navedena dva primera, na grubo kršenje istih.

ORIGINAL: Igor Đuričić, Kraljevo

FALSIFIKAT: Danijel Pavlović, Bogdanj, Trstenik

Čin I – Reprodukcijska na terenu

Kada me je telefonom pozvao Igor Đuričić iz Kraljeva i rekao da smo pogrešno potpisali njegovu fotografiju, pomislio sam da je opet došlo do greške jer, kao i obično, naše čitaocce mrzi da potpisuju svoje radove – bilo digitalne ili one na papiru ali su zato veoma revnosni kada treba ispravljati potpis ispod fotografije. Ali, bio sam veoma iznenađen kada je na moju opasku kako nije potpisao fotografiju koju je poslao on odgovorio da osim fajlova na kompaktnom disku nije nikada slao ništa drugo, ništa kao kopiju na papiru.

Malo pomalo počeli smo da raspetljavamo klupko koje je najproblematičnije bilo zbog toga što je baš ta fotografija prošla na nekoliko izložbi, a sada je prekadrirana i s malo drugačijim bojama (kako se poznajemo, pomislio je da sam sebi dao za pravo da mu promenim izgled fotografije) i još pod tuđim imenom objavljena u časopisu. Igor pored originalne fotografije ima još jedan "nepobitan" dokaz – na snimku je njegova supruga, a i nije mu baš svejedno šta bi mogli da pomisle oni koji su fotografiju videli potpisano u katalogu pod jednim i kod nas pod drugim imenom. Malo kopanja po arhivi i pronašli smo fotografiju koju sam skenirao i koja je stigla do nas u koverti koju je poslao i potpisao Danijel Pavlović iz Bogdanja kod Trstenika. Kako je tu bio i obavezni broj telefona za kontakt, pozvao sam Bogdana i onako "izokola" počeo da se raspitujem kako je snimak nastao. Kada mi je potvrdio da je on poslao spornu fotografiju koja je, ustvari presnimljena s plakata za izložbu fotografija Igora Đuričića, upitao sam ga da li zna šta je uradio i da li shvata da je moguće da ga autor tuži. Odgovorio je sa: "Pa valjda neće".

Čin II – Reprodukcijska kod kuće

Drugi čin ove priče, koja bi mogla imati i naziv "Voleo bih da su moje...", stigao je kao odgovor na konkurs "Praksa na delu – podvodna fotografija", a autor fotografija je Milan Falkner iz Gornjeg Milanovca. Da snimi ovakve fotografije (jednu smo pokazali) imao je dve mogućnosti: ili je imao i fotoaparata i televizor otporne na vodu ili je nesigurnost ronjenja zamenio udobnošću svoje fotelje i lepo presnimio scene neke dokumentarne emisije. Mogli bismo da pretpostavimo da je Milan pokušao da se našali s nama jer na omotu oko fotografija piše: "fotografije su nastale na Maldivima, ostrvu u Indijskom okeanu, i ostrvcu "Taj koral". Snimljene su Olympusom 315 zum – podvodnim Canonom." Moramo napomenuti da u oba slučaja snimci podležu Zakonu o zaštiti autorskih prava i da danas nije nimalo naivno igrati se sa istim. A i zašto bi reprodukovali tuđe – pa originalni motivi su svuda oko nas!

Snimak s televizijskog ekrana: Milan Falkner, Gornji Milanovac

Doći će dan kada će inkdžet štampači imati manju cenu štampe, po stranici u boji, nego mono laseri...

...DANAS JE TAJ DAN!

Sa novim biznis inkdžet Epson B-300 i B-500DN štampačima možete uštedeti i do 70% vaših troškova štampe i više od 90% utrošene energije u poređenju sa laserskim štampačima. Saznajte više o novim Epson štampačima na web sajtu www.epson.com

EPSON
EXCEED YOUR VISION

AUTORIZOVANI DISTRIBUTER I SERVISER ZA SRBIJU:

BS Procesor d.o.o., a BSP Company
Hadži Nikole Živkovića 2, Beograd, 011 328 44 88 • Narodnog fronta 53, Novi Sad, 021 636 52 72
<http://www.bsprocesor.com> • <https://dileri.bsprocesor.com>

PRODAJA KROZ AUTORIZOVANU DILERSKU MREŽU:

BEOGRAD: BEL COMPUTERS 011 354 11 25 • BIG APPLE ELECTRONICS 011 334 46 96 • DESK 011 329 21 40 • EWE COMP 011 3165 111 • FORUM RAČUNARI 011 302 92 92 • GRAPPOLO INTERNATIONAL 011 309 14 21 • ONLINE COMPUTERS 011 328 44 55 • PC4U 011 218 01 34 • PLANET MULTIMEDIA CENTER 011 262 13 76 • SOLUTION JM 011 308 95 00 • WIN WIN 011 36 26 036 • BOR: SIM COMPUTERS 030 459 210 • ČAČAK: USPON 032 340 410 • WIN WIN 032 303 000 • ČUPRIJA: INTERCOM COMPUTERS 035 477 077 • KIKINDA: BUS COMPUTERS 0230 32 102 • LESKOVAC: IT LESKOVAC 016 23 41 01 • NIŠ: PAKOM SHOP 018 513 153 • COMTEL 018 53 03 53 • NOVI SAD: IQ COMPUTERS 021 453 833 • LIM-IT 021 422 447 • PC4U 021 4722 688 • POSITIVE 021 472 03 88 • SOROBAN 021 469 977 • PANČEVO: DM COMPUTERS 013 355 567 • PARAČIN: GMG COMPUTERS 035 569 444 • POŽEGA: SKY COMPUTER CENTER 031 825 125 • RUMA: LIM-IT 022 432 552 • SENTA: SABOTRONIC 024 815 307 • SREMSKA MITROVICA: LIM-IT 022 615 154 • SUBOTICA: DG COMPUTERS 024 557 689 • UŽICE: DATA COMM 031 512 122 • PETAR PAN 031 511 139 • VRŠAC: AB KANON TEHNOBIRO 013 838 884 • ZRENJANIN: FEDRA COMPUTER 023 589 780 • MPA 023 566 414 • BRČKO: BSP +387 (49) 230 290

BSProcesor
Zajedno možemo mnogo.